This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

BIBLIOTHÈQUE CANTONALE ET UNIVERSITAIRE DE LAUSANNE

EX
DONO
JEAN
HERBETTE

ancien ambassadeur
1878-1960

1972

Digitized by Google

Digitized by Google

A x N 14834

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

M. VALERII MARTIALIS OPERA.

TOMUS SECUNDUS.

Digitized by Google

Digitized by Google

M. VALERII
MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBRI

Ad optimos codices recensiti & castigati.

TOMUS SECUNDUS.

AZ 5326

LUTETIÆ PARISIORUM,
Typis JOSEPHI BARBOU.

M DCC LIV.

Digitized by Google

D
51436
BIBLIOTHEQUE CANTONALE ET UNIVERSITAIRE
LAUSANNE
Digitized by Google

M. VALERII MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

AD AVITUM.

NOTE, licèt non vis, sublimi pectore vates,
Cui referet serus præmia digna cinis,
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat,
Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
„ Ille ego sum nulli nugarum laude secundus,
„ Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
„ Majoris majora sonent : mihi parva locuto
„ Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Digitized by Google

Martialis Turanio suo, S.

Ave, mi Turani, frater cariſſime. Epigramma quod extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſimus, qui imaginem meam ponere in Bibliothecâ ſuâ voluit. De quo ſcribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iſte qui vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

EPIGRAMMA PRIMUM.

De templo gentis Flaviæ.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen adſeret Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona divæ dulce Juliæ numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romanâ.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum eſt.

II.

In Lupum.

PAuper amicitiæ cùm ſis, Lupe, non es amicæ;
Et queritur de te mentula ſola nihil.
Illa ſiligineis pingueſcit adultera cunnis;
Convivam paſcit nigra farina tuum.
Incenſura nives dominæ Setina liquantur;
Nos bibimus Corſi pulla venena cadi.
Empta tibi nox eſt fundis non tota paternis;
Haud ſua deſertus rura ſodalis arat.
Splendet Erythræis pellucida mœcha lapillis;
Ducitur addictus, te futuente, cliens.
Octo Syris ſuffulta datur lectica puellæ;
Nudum ſandapilæ pondus amicus erit.

Digitized by Google

I nunc, & miseros Cybele præcide cinædos:
Hæc erat, hæc cultris mentula digna tuis.

III.

Ad Domitianum.

QUantùm jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
Si repetas, & si creditor esse velis;
Grandis in ætherio licèt auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum quâ pater ipse deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore potest?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidem, Phœbumque, piosque Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est:
Nam tibi quod solvat, non habet arca Jovis.

IV.

In Æschylum.

AUreolis futui cùm possit Galla duobus,
Et plus quàm futui, si totidem addideris:
Aureolos à te cur accipit, Æschile, denos?
Non fellat tanti Galla: quid ergo? tacet.

V.

In Paullam.

NUbere vis Prisco: non miror, Paulla; sapisti.
Ducere te non vult Priscus; & ille sapit.

VI.

Ad Domitianum.

TIbi, summe Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes:

Digitized by Google

Populos habebunt; parere jam scelus non est.
Non puer avari sectus arte mangonis
Virilitatis damna mœret ereptæ;
Nec quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam,
Pudor esse per te cœpit & lupanari.

VII.

In Afrum.

DIcere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverso.
Jam satis est: non vis, Afer, avere; vale.

VIII.

Ad Domitianum.

TAnquam parva foret sexûs injuria nostri,
Fœdandos populo prostituisse mares:
Jam curæ lenonis erant, ut ab ubere raptus
Sordida vagitu posceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Ausonius talia monstra Pater:
Idem qui teneris nuper succurrit ephebis,
Ne faceret steriles sæva libido viros.
Dilexere priùs pueri, juvenesque, senesque:
At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

IX.

Ad Bithynicum.

NIl tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bythynice, noli;
Annua legavit millia sena tibi.

Digitized by Google

X.

In Cantharum.

CŒnes, Canthare, cùm foris libenter,
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

XI.

De Earino Domitiani.

NOmen cum violis rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet altis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quod si Parrhasiâ sones in aulâ,
Respondent Veneres, Cupidinesque:
Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam;
Sed tu, syllaba contumax, repugnas.
Dicunt Eiarinon tamen Poëtæ;
Sed Græci, quibus est nihil negatum,
Et queis ἄρες ἆρες licet sonare:
Nobis non licet esse tam disertis,
Qui Musas colimùs severiores.

XII.

De eodem.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς essem.
Horrida si brumæ sidera, χειμέρινος.
Dictus ab æstivo θερινὸς tibi mense vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

Digitized by Google

Hîc steterat veneranda domus, quæ præstitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit Superûm pater, & tibi, Cæsar,
Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

XXI.

Ad Auctum.

ARtemidorus habet puerum; sed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex istis meliùs rem gesserit, Aucte,
Artemidorus amat, Calliodorus arat.

XXII.

Ad Pastorem.

CRedis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus, crassaque turba rogat:
Ut Setina meos consumat gleba ligones,
Et sonet innumerâ compede Tuscus ager:
Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
Et crepet in nostris aurea lamna toris;
Nec labris nisi magna meis crystalla terantur,
Et faciant nigras nostra Falerna nives:
Ut Canusinatus nostro Syrus assere sudet,
Et mea sit culto sella cliente frequens:
Æstuet ut nostro madidus conviva ministro,
Quem permutatum nec Ganymede velim:
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Massyleum virga gubernet equum.
Est nihil ex istis: Superos ac sidera testor.
Ergo quid? ut donem, Pastor, & ædificem.

XXIII.

Ad Carum.

O Cui virgineo flavescere contigit auro,
Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?

Adspicis

Adspicis en Domini fulgentes marmore vultus:
Venit ad has ultrò nostra corona comas.
Albanæ livere potest pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quòd prior illa caput.

XXIV.

Ad eumdem.

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc sunt Jovis ora sereni:
Sic tonat ille Deus, cùm sine nube tonat.
Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
Effigiem Domini, quam colis, illa dedit.

XXV.

In Afrum.

Dantem vina tuum quoties adspeximus Hyllum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quod rogo, quod scelus est, mollem spectare ministrum?
Adspicimus solem, sidera, templa, deos.
Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed Hylam spectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
Si non vis teneros spectet conviva ministros:
Phineas invites, Afer, & Œdipodas.

XXVI.

De Nerva.

Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallida donabit glaucia, Cosme, tibi.
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
Appetitur posito vilis oliva lupo.

Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis
Judicium metuat nostra Thalia tuum,
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivum juvenis cùm tibi lusit opus.

XXVII.

In Chrestum.

CUm depilatos, Chreste, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et prostitutis lævius caput culis;
Nec vivat ullus in tuo pilus crure;
Pingantque crebræ cana labra volsellæ;
Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos,
Et quidquid usquam legimus pilosorum,
Loqueris, sonasque grandibus minax verbis,
Et cum theatris, seculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista si draucus,
Jam pædagogo liberatus, & cujus
Refibulavit turgidum faber penem:
Nutu vocatum ducis, & pudet fari,
Catoniana, Chreste, quod facis lingua.

XXVIII.

Epitaphium Latini.

DUlce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum plausus deliciæque tuæ.
Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
Et sola tantùm scenicus arte feror;
Nec poteram gratus Domino sine moribus esse,
Interiùs mentes inspicit ille Deus.
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi;
Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

Digitized by Google

XXIX.

Epitaphium Philænis.

SEcula Nestoreæ permensa, Philæni, senectæ,
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: major erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua siles? non illam mille catastæ
Vincebant; nec quæ turba Seraphin amat:
Nec matutini cirrata caterva magistri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Ne tua non possint eruere ossa canes.

XXX.

In pietatem Nigrinæ.

CAppadocum sævis Antistius occidit oris
Rusticus: ô tristi crimine terra nocens!
Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
Et questa est longas non satis esse vias;
Cùmque daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Visa sibi est rapto bis viduata viro.

XXXI.

Votum Velii.

DUm comes Arctois hæreret Cæsaris armis
Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Lunas quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat jam sibi vota Deus.
Ipse suas anser properavit lætus ad aras;
Et cecidit sanctis hostia parva focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.

Digitized by Google

Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
Victima, jam ferro non opus esse docet.

XXXII.

Qualem velit amicam.

HAnc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:
Hanc volo, quæ pariter sufficit una tribus.
Poscentem nummos, & grandia verba sonantem,
Possideat crassi mentula Burdigali.

XXXIII.

Ad Flaccum.

AUdieris in quo, Flacce, balneo plausum,
Mathonis illic esse mentulam scito.

XXXIV.

De templo gentis Flaviæ.

JUpiter Idæi risit mendacia busti,
Cùm videt Augusti Flavia templa poli;
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cùm Marti traderet ipse suo:
Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat;
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
Cernite quàm plus sit Cæsaris esse patrem.

XXXV.

In Philomusum.

ARtibus his semper cœnam, Philomuse, mereris,
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis quid in Arsaciâ Pacorus deliberet aulâ;
Rhenanam numeras Sarmaticamque manum;

Digitized by Google

Verba ducis Daci chartis mandata resignas;
Victricem laurum, quàm venit antè, vides:
Scis quoties Phario madet Jove fusca Syene;
Scis quota de Libyco littore puppis eat:
Cujus Juleæ capiti nascantur olivæ:
Destinet ætherius cui sua serta pater.
Tolle tuas artes: hodie cœnabis apud me,
Hac lege, ut narres nil, Philomuse, novi.

XXXVI.

Colloquium Ganymedis & Jovis in gratiam Earini.

Viderat Ausonium posito modo crine ministrum
Phrix puer, alterius gaudia nota Jovis:
Quod tuus, ecce, suo, Cæsar permisit ephebo,
Tu permitte tuo, maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater ætherius, puer ô dulcissime, dixit,
Non ego quod poscis, res negat ipsa tibi.
Cæsar habet noster similes tibi mille ministros,
Tantaque sidereos vix capit aula mares.
At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles,
Quis mihi, qui nectar misceat, alter erit?

XXXVII.

In Gallam.

Cum sis ipsa domi, mediâque ornere Suburrâ,
Fiant absentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter quam Serica nocte reponas,
Et jaceas centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
Quod tibi prolatum est manè, supercilio.
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
Quem potes inter avos jam numerare tuos.
Promittis sexcenta tamen: sed mentula surda est;
Et sit lusca licèt, te tamen illa videt.

Digitized by Google

XXXVIII.

Ad Agathinum.

SUmma licèt velox, Agathine, pericula ludas,
  Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem sequitur, tenuesque reversa per auras
  Vel pede, vel tergo, crine, vel ungue sedet.
Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
  Et rapiant fortes vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus.
  Et nocet artifici ventus & unda nihil.
Ut peccare velis, cùm feceris omnia, falli
  Non potes: arte opus est, ut tibi parma cadat.

XXXIX.

In natalem Cæsoniæ.

PRima Palatino lux est hæc orta Tonanti,
  Optasset Cybele quâ peperisse Jovem.
Hac & sancta mei genita est Cæsonia Rufi:
  Plus debet matri nulla puella suæ.
Lætatur geminâ votorum sorte maritus,
  Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

XL.

De Diodoro & Philæni ejus uxore.

TArpeias Diodorus ad coronas
Romam cùm peteret Pharo relicta;
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella simplex,
Quam casta quoque diligunt Sabinæ,
Dispersâ rate tristibus procellis,
Mersus fluctibus, obrutusque ponto
Ad votum Diodorus enatavit.
O tardus nimis & piger maritus!
Hoc in littore si puella votum
Fecisset mea, protinùs redissem.

Digitized by Google

XLI.

In Ponticum.

PONtice, quòd nunquam futuis, sed pellice lævâ
Uteris, & Veneri servit amica manus:
Hoc nihil esse putas? scelus est, mihi crede, sed ingens,
Quantum vix animo concipis ipse tuo.
Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres;
Mars semel, ut geminos Ilia casta daret.
Omnia perdiderat, si masturbatus uterque
Mandasset manibus gaudia fœda suis.
Ipsam crede tibi naturam dicere rerum:
Istud quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

XLII.

Ad Apollinem, pro Stella suo.

CAmpis dives Apollo sic marinis,
Sic semper senibus fruare cycnis;
Doctæ sic tibi serviant sorores;
Nec Delphis tua mentiatur ulli:
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis-senos citò te rogante fasces
Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe; quid moraris?

XLIII.

De Statuâ Herculis.

HIc qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære deus,
Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu;
Cujus læva calet robore, dextra mero:

B iv

Digitized by Google

Non est Fama recens, nec nostri gloria cæli;
Nobile Lysippi munus, opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jusserat hic Syllam ponere regna trucem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare Lares.
Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

XLIV.

De eâdem.

ALcides modò Vindicem rogabam
Esset cujus opus, laborque felix.
Risit (nam solet hoc,) levique nutu:
Græce numquid ait, Poëta, nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego; Phidiæ putavi.

XLV.

Ad Marcellinum.

MIles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris sidera pigra poli:
Ecce Prometheæ rupes & fabula montis,
Quàm prope sint oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cùm conclamata querelis
Saxa senis, dices: durior ipse fuit.
Et, licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
Humanum meritò finxerat ille genus.

XLVI.

In Gellium.

GEllius ædificat semper: modò limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque seras:

Nunc has nunc illas reficit, mutatque fenestras.
Dum tantùm ædificet, quid libet ille facit;
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

XLVII.

In Pannicum.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
Quidquid & hirsutis squallet imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres;
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed, quod & hircosis serum est, & turpe pilosis,
In molli rigidum clune libenter habes.
Tu qui sectarum caussas, & pondera nosti,
Dic mihi, præcidi, Pannice, dogma quod est?

XLVIII.

In Gallicum.

HÆredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares sacra, caputque tuum;
Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)
Et spem muneribus fovimus usque datis;
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Misimus: Ætola de Calydone putes.
At tu continuò populumque, patresque vocasti;
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi;
Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
De nostro nobis uncia venit apro.

XLIX.

De togâ à Parthenio sibi donatâ.

HÆc est illa meis multùm cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam;

Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus eques:
Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna sui.
Nunc anus, & tremulo vis accipienda tribuli,
Quam possis niveam dicere jure tuo.
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana; mea est.

L.

In Gaurum.

INgenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quòd faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Langona vivum:
Tu magnus puerum, Gaure, Giganta facis.

L I.

De Lucano & Tullo.

QUod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis,
Et si jam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

L I I.

Ad Q. Ovidium.

SI credis mihi, Quincte, (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux, diesque nobis.

Digitized by Google

Signandi melioribus lapillis!
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

LIII.

Ad eumdem.

NAtali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera: tu prohibes; imperiosus homo es.
Parendum est monitis: fiat quod uterque jubemus;
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

LIV.

Ad cognatum.

SI mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras silva Sabina plagas:
Aut crescente levis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:
Cara daret solenne tibi cognatio munus;
Nec frater nobis, nec prior esset avus.
Nunc sturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto passere vernat ager.
Inde salutatus picæ respondet arator;
Hinc propè summa rapax milvus in astra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

LV.

Ad Flaccum.

LUce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, onerosaque turba,
In quâ se primum quisque meumque putat.
Demeruisse duos, votum est; offendere plures,
Vix tutum; multis mittere dona, grave est.
Quâ possum solâ veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

Digitized by Google

L V I.

De Spendophoro Cæsaris armigero.

SPendophorus Libycas Domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones tela, Cupido, para.
Illa quibus juvenes fingis, mollesque puellas;
Sit tamen in tenerâ lævis & hasta manu.
Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto:
Tutus ut invadat prælia nudus eat.
Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagittâ,
Casside dum liber Parthenopæus erat.
Quisquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix, si quem tam bona fata manent!
Dum puer es, redeas, dum vultu lubricus; & te
Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

L V I I.

In Hedylum.

NIl est tritius Hedyli lacernis;
Non ansæ veterum Corinthiorum;
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec rasum cavea latus bisontis,
Nec dens jam senior ferocis apri.
Res una est tamen, ipse non negabit,
Culus tritior Hedyli lacernis.

L V I I I.

Ad Nympham Sabini.

NYmpha sacri regina lacûs, cui grata Sabinus,
Et mansura pio munere templa dedit;

Digitized by Google

Sic montana tuos semper celat Umbria fontes,
Nec tua Bajanas Sarsina malit aquas:
Excipe sollicitos placidè, mea dona, libellos:
Tu fueris Musis Pegasis unda meis.
Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

L I X.

In Mamurram.

IN septis Mamurra diu multùmque vagatus,
Hîc ubi Roma suas aurea vexit opes;
Inspexit molles pueros, oculisque comedit;
Non hos, quos primæ prostituêre casæ;
Sed quos arcanæ servant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur, mensas & opertos exuit orbes,
Expositumque altè pingue poposcit ebur.
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an olerunt æra Corynthon:
Culpavit statuas &, Polyclete, tuas.
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Myrrhina signavit, sepofuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu;
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & à niveâ grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensâ quæsivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Undecimâ lassus cùm jam discederet horâ,
Asse duos calices emit, & ipse tulit.

L X.

Sabino corollam roseam mittit.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:

Digitized by Google

Seu Prænestino te villica legit in horto,
  Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare, corona, Sabino;
  De Nomentano te pudet esse meo.

L X I.

De platano Cæsaris.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
  Qua dives placidum Corduba Bœtin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
  Et linit Hesperium bractea viva pecus.
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
  Stat platanus densis Cæsariana comis:
Hospitis invicti posuit quàm dextera felix,
  Cœpit & ex illa crescere virga manu.
Auctorem dominumque nemus sentire videtur:
  Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
  Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
  Terruit & tacitam fistula sera domum,
Atque oluêre Lares commissatore Lyæo,
  Crevit & effuso latior umbra mero;
Hesternisque rubens dejecta est herba coronis,
  Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, o magni Cæsaris arbos,
  Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
  Non Pompejanæ te posuêre manus.

L X I I.

De Phylæni.

TInctis murice vestibus quò omni
Et nocte utitur, & die Philænis,

Digitized by Google

Non est ambitiosa, non superba:
Delectatur odore, non colore.

LXIII.

In Phœbum.

AD cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi:
Mentula quem pascit, non puto, purus homo est.

LXIV.

De statuâ Domitiani.

HErculis in magni vultus descendere Cæsar
  Dignatus, Latiæ dat nova templa viæ:
Qua Triviæ nemorosa petit dum regna viator,
  Octavum domina marmor ab urbe legit.
Antè colebatur votis, & sanguine largo:
  Majorem Alciden nunc minor esse colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
  Illi securus vota minora facit.

LXV.

De eâdem, ad Herculem.

ALcide Latio nunc agnoscende Tonanti,
  Postquam pulchra Dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus, habitusque fuissent,
  Cesserunt manibus cùm fera monstra tuis;
Argolico famulum non te servire tyranno
  Vidissent gentes, sævaque regna pati.
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
  Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Œtæi sine lege rogi securus adisses
  Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ;
  Nec Styga vidisses Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno favet; nunc te tua diligit Hebe;
  Nunc te si videat Nympha, remittet Hylan.

Digitized by Google

LXVI.

Ad Fabullum.

UXor cùm tibi ſit formoſa, pudica, puella,
Quo tibi natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis à noſtro ſupplex Dominoque Deoque,
Tu dabis ipſe tibi, ſi potes arrigere.

LXVII.

In Æſchilum.

LAſcivam totâ poſſedi nocte puellam,
Cujus nequitias vincere nulla poteſt.
Feſſus mille modis, illud puerile popoſci:
Ante preces totas, primaque verba dedit.
Improbius quiddam ridenſque rubenſque rogavi:
Pollicita eſt nulla luxurioſa mora.
Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æſchyle: ſi vis,
Accipe & hoc munus conditione malâ.

LXVIII.

In magiſtrum ludi.

QUid tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate magiſter,
Inviſum pueris virginibuſque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.
Tam grave percuſſis incudibus æra reſultant,
Cauſſidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cùm ſua turba favet.
Vicini ſomnum non totâ nocte rogamus:
Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.
Diſcipulos dimitte tuos; vis, garrule, quantùm
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

Digitized by Google

LXIX.

In Polycarmum.

CUm futuis, Polycarme, soles in fine cacare.
  Cùm pædicaris, quid, Polycarme, facis?

LXX.

In Maecilianum.

DIxerat, ô Mores! ô Tempora! Tullius olim
  Sacrilegum strueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener, atque socer diris concurreret armis,
  Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, ô Mores! cur nunc, ô Tempora! dicis?
  Quòd tibi non placeat, Mæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:
  Pace frui certâ, lætitiâque licet.
Non nostri faciunt tua quòd tibi tempora sordent;
  Sed faciunt mores, Mæciliane, tui.

LXXI.

De leone & ariete.

MAssyli leo fama jugi, pecorisque maritus
  Lanigeri, mirum quâ coïere fide.
Ipse licet videas: caveâ stabulantur in unâ,
  Et pariter socias carpit uterque dapes.
Nec fetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
  Concordem satiat sed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles;
  Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque feræque mereri;
  Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Digitized by Google

LXXII.

Ad Liberum.

LIber Amyclæâ frontem vittate coronâ,
Qui quatis Ausonio verbera Graja manu:
Clusa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

LXXIII.

In sutorem.

DEntibus antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetusque solum:
Prænestina tenes decepti regna patroni,
In quibus, indignor, si tibi cella fuit.
Rumpis & ardenti madidus crystalla Falerno,
Et pruris domini cum Ganymede tui.
At me litterulas stulti docuere parentes;
Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi?
Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos;
Si dare sutori calceus ista potest.

LXXIV.

De effigie Camoni.

EFfigiem tantùm pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nullâ signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

LXXV.

De balneo & thermis Tuccæ.

NOn silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam

Digitized by Google

Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineâque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Caristos invenit,
Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas misit,
Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt: subjice balneum thermis.

LXXVI.

De effigie Camoni.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni.
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatque suas pingere barba genas;
Et libata semel summos modò purpura cultros
Sparserat: invidit de tribus una soror,
Et festinatis incidit stamina pensis,
Absentemque patri retulit urna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

LXXVII.

De convivio Prisci.

QUod optimum sit disputat convivium
Facunda Prisci pagina;
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

LXXVIII.

Ad Picentinum.

FUnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

LXXIX.

Ad Domitianum.

ODerat antè ducum famulos turbamque priorum,
Et Pallatinum Roma supercilium :
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum ;
Ut sit cuique suæ cura secunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia vestri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)
Sed Domini mores Cæsarianus habet.

LXXX.

De Gellio.

DUxerat esuriens locupletem pauper anumque
Uxorem : pascit Gellius, & futuit.

LXXXI.

Ad Auctum.

LEctor & auditor nostros probat, Aucte, libellos ;
Sed quidam exactos esse Poëta negat.
Non nimiùm curo : nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

LXXXII.

In Munnam.

DIxerat astrologus periturum te citò, Munna ;
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas ;
Hausisti patrias luxuriosus opes ;
Bisque tuum decies non toto tabuit anno :
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire citò ?

Digitized by Google

LXXXIII.

Ad Cæsarem Domitianum.

INter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
  Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multùm aures, sed plus oculi debere fatentur
  Se tibi, quòd spectant, qui recitare solent.

LXXXIV.

Ad Norbanum.

CUm tua sacrilegos contra, Norbane, furores
  Staret pro Domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieriâ ludebam tutus in umbrâ,
  Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis Rhætus narrabat in oris,
  Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum,
  Dixisti: meus est iste Poëta, meus!
Omne tibi nostrum, quod bis trieteride junctâ
  Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

LXXXV.

De Paullo.

LAnguidior nostri si quandò est Paullus Atili,
  Non se, convivas abstinet ille suos.
Tu languore quidem subito fictoque laboras;
  Sed mea porrexit sportula, Paulle, pedes.

LXXXVI.

In obitum Severi Silii.

FEstinata sui gemeret cùm fata Severi
  Silius, Ausonio non semel ore potens:
Cum grege Pierio mœstus Phœboque querebar;
  Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon;
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
  Calliopen, & ait: tu quoque vulnus habes.

Digitized by Google

Adſpice Tarpejum, Pallatinumque Tonantem:
Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque Jovem.
Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ poſſis exonerare deos.

LXXXVII.

Ad Lupercum.

SEptem poſt calices Opimiani
Denſo cùm jaceam triente blæſus,
Adfers neſcio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum eſſe juſſi
Naſtam; (ſervulus eſt mihi paternus)
Signa: cras meliùs, Luperce, fiet.
Nunc ſignat meus annulus lagenam.

LXXXVIII.

Ad Rufum.

DUm me captares, mittebas munera nobis:
Poſtquam cœpiſti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte;
De caveâ fugiat ne male paſtus aper.

LXXXIX.

Ad Stellam.

LEge nimis durâ convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere, nempe malos.

XC.

Ad Flaccum.

SIc in gramine floreo reclinis,
Qua gemmantibus hinc & inde rivis
Curvâ calculus excitatur undâ;
Excluſis procul omnibus moleſtis,
Pertundas glaciem triente nigro,

Digitized by Google

Frontem sutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi sit puer cinædus,
Et castissima pruriat puella.
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messes area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis,
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

XCI.

Adulatur Domitiano.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis;
Astra licèt propiùs, Pallatia longiùs essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter, ecce, tenet.

XCII.

Ad Condylum.

QUæ mala sint domini, quæ servi commoda nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis tegeticula somnos:
Pervigil in plumâ Caïus, ecce, jacet.
Caïus à primâ tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? Podagrâ, chiragrâque secatur
Caïus; & mallet verbera mille pati.

Digitized by Google

Quòd nec manè vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,
Non mavis, quàm ter Caïus esse tuus?

XCIII.

Ad Calocissum.

ADdere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplicâ de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calocisse, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? CÆSAR erit.
Sutilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da basia, fiat ut illud
Nomen, ab Odrysio quod deus orbe tulit.

XCIV.

De Hippocrate.

SAntonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ
Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,
Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat; sed si potat in elleboro.

XCV.

De Athenagora.

ALficus antè fuit, cœpit nunc Olficus esse,
Uxorem postquam duxit Athenagoras.
Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum?
Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.
Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

Digitized by Google

XCVI.

De Herode.

Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro;
Deprensus dixit: stulte, quid ergo bibis?

XCVII.

Ad Julium.

Rumpitur invidia quidam, carissime Juli,
Quòd me Roma legit; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ quòd turbâ semper in omni
Monstramur digito; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæsar uterque
Jus mihi natorum; rumpitur invidia.
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd sum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quòdque probamur:
Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.

XCVIII.

Ad Q. Ovidium.

Vindemiarum non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

XCIX.

Ad Atticum, de M. Antonio.

Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas;
Charta salutatrix si modò vera refert:
Marcus Palladiæ non infitianda Tolosæ
Gloria, quam genuit pacis alumna quies.

Digitized by Google

C.

Ad Librum.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
I, liber, absentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, si hunc te mitteret emtor.
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multùm, crede mihi, refert, an fonte bibatur
Qui fluit, an pigro cui stupet unda lacu.

C I.

In Bassum.

DEnariis tribus invitas, & manè togatum
Observare jubes atria, Basse, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere sellam,
Ad viduas tecum plus minùs ire decem.
Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque;
Denariis tamen hanc non emo, Basse, tribus.

C I I.

Adulatur Domitiano.

APpia, quam simili venerandus in Hercule Cæsar
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoscere facta prioris,
Disce: Libyn domuit, caraque poma tulit:
Pelta tam Scythico discinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro:
Æripedem sylvis cervam, Stymphalidas astris
Abstulit: à Stygia cum cane venit aqua:
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Hesperias Tusco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides: major quæ gesserit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Asseruit possessa malis Pallatia regnis:
Prima suo gessit pro Jove bella puer:
Solus Juleas cùm jam retineret habenas
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit:

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri:
  Sudantem Geticâ ter nive lavit equum:
Sæpe recusatos parcus duxisse triumphos
  Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit:
Templa deo, mores populis dedit, otia ferro,
  Astra suis, cælo sidera; serta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis:
  Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

CIII.

Ad Phœbum.

QUadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas:
  Centum da potiùs mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
  Quod tibi non possum solvere, Phœbe meum est.

CIV.

De Hiero & Asillo, fratribus.

QUæ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?
  Quæ capta est cycno nupta Lacæna alio?
Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Asillo;
  Atque in utroque nitet Tyndaris ore soror.
Ista Therapnæis si forma fuisset Amyclis,
  Cùm vicere duas dona minora deas;
Mansisses Helene, Phrygiamque redisset in Idam
  Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER X.
EPIGRAMMA PRIMUM.
Liber ad Lectorem.

SI nimius videor, seràque coronide longus
  Esse liber; legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
  Pagina: fac tibi me quàm cupis esse brevem.

II.
Ad eumdem.

FEstinata prior decimi mihi cura libelli
  Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed lima rasa recenti:
  Pars nova major erit, lector utrique fave;
Lector, opes nostræ; quem cùm mihi Roma dedisset,
  Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
  Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
  Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec fata nocent, ac secula prosunt;
  Solaque non norunt hæc monumenta mori.

III.
Ad Priscum.

VErnaculorum dicta, sordidum dentem,
  Et fœda linguæ probra circulatricis,

Quæ *sulphurato* nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum;
Poëta quidam clancularius spargit;
Et vult videri nostra, credis hoc, Prisce,
Voce ut loquatur psittacus coturnicis,
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul à libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus esse tam pravè,
Constare gratis cùm silentium possit?

IV.

Ad Mamurram.

QUi legis Œdipodem, caligantemque Thyesten,
Colchidas, & Scyllas, quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus Hylas; quid Parthenopæus, & Athys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod possit dicere vita, Meum est.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpiasque
Invenies: hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
Nec te scire; legas αἴτια Callimachi.

V.

In maledicum Poëtam.

QUisquis stolæve purpuræve contemptor,
Quos colere debet, læsit impio versu:
Erret per urbem pontis exsul & clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas:
Illi December longus, & madens Bruma,
Clususque fornix triste frigus extendat:
Vocet beatos, clamitetque felices,

Digitized by Google

Orciniana qui feruntur in ſponda :
Et cùm ſupremæ fila venerint horæ,
Dieſque tardus ; ſentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno :
Nec finiantur morte ſimplices pœnæ ;
Sed modo ſeveri ſectus Æaci loris,
Nunc inquietti monte Siſiphi preſſus,
Nunc inter undas garruli ſenis ſiccus,
Delaſſet omnes fabulas Poëtarum :
Et, cùm fateri Furia juſſerit verum,
Prodente clamet conſcientiâ, SCRIPSI.

VI.

De Cæſaris Trajani adventu.

FElices, quibus urna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois ſideribuſque ducem.
Quandò erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta feneſtra nuru?
Quandò moræ dulces, longuſque à Cæſare pulvis,
Totaque Flaminiâ Roma videnda viâ?
Quandò eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis? & populi vox erit una, VENIT?

VII.

De eodem, ad Rhenum.

NYmpharum pater amniumque Rhene,
Quicunque Othryſias bibunt pruinas,
Sic ſemper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci ;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa :
Trajanum populis ſuis, & urbi,
Tybris te dominus rogat, remittas.

Digitized by Google

VIII.

De Paulla.

NUbere Paulla cupit nobis ; ego ducere Paullam
Nolo : anus est ; vellem , si magis esset anus.

IX.

De se.

UNdenis pedibusque , syllabisque ,
Et multo sale , nec tamen protervo ,
Notus gentibus ille Martialis ,
Et notus populis : quid invidetis ?
Non sum Andræmone notior caballo.

X.

In Paullum.

CUm tu laurigeris annum qui fascibus intras ,
Mane salutator limina mille teras :
Hîc ego quid faciam ? quid nobis , Paulle , relinquis ,
Qui de plebe Numæ , densaque turba sumus ?
Qui me respiciet , dominum , regemque vocabo ?
Hoc tu (sed quantò blandius !) ipse facis.
Lecticam , sellamve sequar ? nec ferre recusas ,
Per medium pugnas & prior ire lutum.
Sæpiùs assurgam recitanti carmina ? tu stas ,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper , cui non licet esse clienti ?
Dimisit nostras purpura vestra togas.

XI.

In Calliodorum.

NIl aliud loqueris , quàm Thesea , Perithoumque ,
Teque putas Pyladi , Calliodore , parem.
Dispeream , si tu Pyladi præstare matellam
Dignus es , aut porcos pascere Perithoi.
Donavi tamen , inquis , amico millia quinque ,
Et lotam ut multùm terque quaterque togam.

Digitized by Google

Quid, quòd nil unquam Pyladi donavit Orestes?
Qui donat quamvis plurima, plura negat.

XII.

Ad Domitium.

ÆMiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëtontei qui petis arva Padi:
Ne vivam, nisi te, Domiti, permitto libenter;
Grata licèt sine te sit mihi nulla dies.
Sed desiderium tanti est, ut messe vel una
Urbano releves colla perusta jugo.
I precor, & totos avidâ cute combibe soles:
Quàm formosus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non cognoscendus amicis,
Livebitque tuis pallida turba genis!
Sed via quem dederit, rapiet citò Roma colorem;
Niliaco redeas tu licet ore niger.

XIII.

Ad Tuccam.

CUm cathedralitios portet tibi rheda ministros;
Et Libys in longo pulvere sudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Bajas,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ,
Et madet (heu) lacrymis janua surda tuis:
Urere nec miserum cessant suspiria pectus.
Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

XIV.

Ad Crispum.

CEdere de nostris nulli te dicis amicis.
Sed sit ut hoc verum, quid rogo, Crispe, facis?
Mutua cùm peterem sestertia quinque, negasti;
Non caperet nummos cùm gravis arca tuos.

Digitized by Google

Quandò fabæ nobis modium farrisve dedisti,
  Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quandò brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?
  Argenti venit quandò selibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
  Quàm quòd me coram pedere, Crispe, soles.

X V.

De Apro.

DOtatæ uxori cor arundine fixit acuta:
  Sed dum ludit Aper, lædere novit Aper.

X V I.

In Cajum.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai,
  Vincam te donis muneribusque meis.
Accipe Callaicis quicquid fodit Astur in arvis,
  Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;
Quicquid Erythræâ niger invenit Indus in algâ,
  Quicquid & in nidis unica servat avis;
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
  Quicquid habent omnes, accipe, quomodò das.

X V I I.

De Macro, ad Musam.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo,
  Frustra, Musa, cupis: non licet; ipse petit.
Sollemneisque jocos, nec tristia carmina poscit;
  Et queritur nugas obticuisse meas.
Mensorum longis sed nunc vacat ipse libellis:
  Appia, quid facies, si leget ista Macer?

X V I I I.

De Mario.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit;
  Nec spondet, nec vult credere; sed nec habet.

Digitized by Google

Turba tamen non deest sterilem quæ curet amicum.
Eheu, quàm fatuæ sunt tibi, Roma, togæ!

XIX.

Mittit librum Plinio Cæcilio Secundo.

NEc doctum satis, & parùm severum,
Sed non rusticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia
I perfer: brevis est labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, avemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore pennâ.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto:
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum,
Hoc quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, cùm furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

XX.

Ad Manium.

DUcit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula quòd patriæ visere tecta libet;
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitiâ,
Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.

Digitized by Google

Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

XXI.

Ad Crispum.

SCribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid, rogo, Crispe, juvat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Crispe,
Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

XXII.

In Philænim.

CUr spleniato sæpe prodeam mento,
Albave pictus sana labra cerussa,
Philæni, quæris? basiare te nolo.

XXIII.

De M. Antonio Primo.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas Primus Olympiadas;
Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla subit, cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

XXIV.

Ad Kalendas Martias.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formosior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ;
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerram.

Digitized by Google

His vos (ſi tamen expedit roganti ;)
Annos addite bis precor , novenos :
Ut nondum nimia piger ſenecta ,
Sed vitæ tribus areis peractis ,
Lucos Elyſiæ petam puellæ ,
Poſt hæc tempora , nec diem rogabo.

XXV.

De Mucio.

IN matutinâ nuper ſpectatus arenâ
  Mucius impoſuit qui ſua membra focis ;
Si patiens , fortiſque tibi , duruſque videtur ,
  Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur tunicâ præſente moleſta :
  Ure manum ; plus eſt dicere ; Non facio.

XXVI.

De morte Vari.

VAre Paratonias Latiâ modò vite per urbes
  Nobilis , & centum dux memorande viris :
At nunc Auſonio fruſtra promiſſe Quirino ,
  Hoſpita Lagæi littoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora ,
  Pinguia nec mœſtis addere thura rogis :
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
  Numquid & hoc , fallax Nile , negare potes ?

XXVII.

Ad Diodorum.

NAtali Diodore , tuo conviva ſenatus
  Accubat , & rarus non adhibetur eques ;
Et tua tricenos largitur ſportula nummos :
  Nemo tamen natum te , Diodore , putat.

XXVIII.

Ad Janum.

ANnorum, nitidique sator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota precesque vocant,
Pervius exiguos habitabas antè penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter,
Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis;
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua claustra tuere sera.

XXIX.

Ad Sextilianum.

QUam mihi mittebas Saturni tempore lancem;
Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ;
Et quam donabas dictis â Marte Calendis,
De nostrâ prasinâ est synthesis empta toga.
Jam constare tibi gratis cœpere puellæ:
Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

XXX.

De Apollinaris littore Formiano.

O Temperatæ dulce Formiæ littus;
Vos, cùm severi fugit oppidum Martis,
Et inquietas fessus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille sanctæ dulce Tybur uxoris,
Nec Tusculanos, Algidosve secessus,
Præneste nec sic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardanisve Cajeta
Desiderantur, nec Marica, nec Lyris,
Nec in Lucrinâ lota Salmacis venâ,
Hîc summa leni stringitur Thetis vento,
Nec languet æquor; viva sed quies Ponti
Pictam phaselon adjuvante fert aurâ:
Sicut puellæ non amantis æstatem

Digitized by Google

Mota salubre purpura venit frigus.
Nec seta longe quærit in mari prædam;
Sed à cubili lectuloque jactatam
Spectatus altè lineam trahit piscis.
Si quandò Nereus sentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de suo mensa.
Piscina rhombum pascit, & lupos vernas;
Natat ad magistrum delicata muræna.
Nomenculator mugilem citat notum,
Et adesse jussi prodeunt senes mulli.
Frui sed istis quandò Roma permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur ista; serviunt vobis.

XXXI.

In Calliodorum.

ADdixti servum nummis, here, mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, semel;
Nec bene cœnasti: mullus tibi quattuor emptus
Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet: non est hic, improbe, non est
Piscis; homo est: hominem, Calliodore, voras.

XXXII.

De imagine M. Antonii Primi, ad Cæditianum.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere posset!
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Digitized by Google

XXXIII.

Ad Munatium Gallum.

SImplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
  Cecropium superas qui bonitate senem;
Sic tibi consoceri claros retinere Penates
  Perpetuâ natæ det face casta Venus:
Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus
  Fortè malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, à nobis abigas; nec scribere quemquam
  Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli;
  Parcere personis, dicere de vitiis.

XXXIV.

Ad Cæsarem Trajanum.

DI tibi dent quicquid, Cæsar Trajane, mereris;
  Et rata perpetua, quæ tribuêre, velint:
Qui sua restituit spoliato jura patrono,
  Libertis exsul non erit ille suis.
Dignus es, ut possis totum servare clientem,
  Et (liceat tantùm vera probare) potes.

XXXV.

De Sulpitia.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos asserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Biblida, nec fuisse credit:
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimarit,
Nullam dixerit esse nequiorem,
Nullam dixerit esse sanctiorem.

Digitized by Google

Tales Ægeriæ jocos fuiſſe
Udo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula, vel hac magiſtra,
Eſſes doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter ſimulque viſam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Fruſtra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

XXXVI.

In Munnam.

IMproba Maſſiliæ quicquid fumaria cogunt;
Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus;
A te, Munna, venit: miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica ſæva vias:
Nec facili pretio, ſed quo contenta Falerni
Teſta ſit, aut collis Setia cara ſuis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto cauſſa tibi eſt, ne tua vina bibas.

XXXVII.

Ad Maternum.

JUris, & æquarum cultor ſanctiſſime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum;
Municipi, Materne, tuo, veterique ſodali,
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum;
An Laurentino turpes in littore ranas,
Et ſatiùs tenues ducere credis acos,
Ad ſua captivum quàm ſaxa, remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuum ſummâ cœnare Pelorida menſâ,
Quoſque tegit lævi cortice concha brevis;
Oſtrea Bajanis quàm non liventia teſtis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hîc olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes:

Digitized by Google

Illic piscoso modò vix educta profundo
  Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce, redit sporta piscator inani;
  Venator capta mele superbus adest.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello:
  Callaïcum mandas si quid ad Oceanum.

XXXVIII.

Ad Calenum.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua jugales
Indulsit deus & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata est
Caris littoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrimque pugnas
Felix lectulus, & lucerna vidit
Nimbis ebria Nicerotianis!
Vixisti tribus, ô Calene, lustris;
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et solos numeras dies mariti.
Ex illis tibi si diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam,
Malles quàm Pyliam quater senectam.

XXXIX.

In Lesbiam.

COnsule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
  Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa?
Sic quoque mentiris; namque ut tua sæcula noris,
  Ficta Prometheo diceris esse luto.

XL.

Ad Lupum de Polla.

SEmper cùm mihi diceretur esse
Secreto mea Polla cum cinædo:
Irrupi, Lupe; non erat cinædus.

XLI.

In Proculejam.

MEnse novo Jani veterem, Proculeja, maritum
 Deseris atque jubes res sibi habere suas.
Quid, rogo, quid factum est? subiti quæ caussa doloris?
 Nil mihi respondes? Dicam ego: Prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
 Millibus, ut nimiùm munera parca dares:
Et populare sacrum bis-millia dena tulisset.
 Discidium non est hoc, Proculeja; lucrum est.

XLII.

Ad Dyndimum.

TAm dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
 Halitus, & soles, & levis aura terat.
Celantur simili ventura cydonia lana,
 Pollice virgineo quæ spoliata nitent.
Fortiùs impressi quoties tibi basia quinque,
 Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

XLIII.

Ad Philerotem.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro:
 Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

XLIV.

Ad Q. Ovidium.

QUinte Caledonios Ovidi visure Britannos,
 Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem:
Ergò Numæ colles, & Nomentana relinquis
 Otia? nec retinet rusque focusque senem!
Gaudia tu differs: at non & stamina differt
 Atropos; atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
 Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.

Digitized by Google

Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis;
Teque tuas numeres inter amicitias.

XLV.

In delicatum Lectorem.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli,
Si quid honorificum pagina blanda sonat:
Hoc tu *pingue* putas, & costam rodere mavis,
Ilia *Laurentis* cùm tibi demus apri.
Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

XLVI.

In Mathonem.

OMnia vis bellè, Matho, dicere: dic aliquandò
Et bene: dic neutrum: dic aliquandò male.

XLVII.

Ad Julium Martialem.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta;
Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; salubre corpus;
Prudens simplicitas; pares amici;
Convictus facilis; sine arte mensa;
Nox non ebria, sed soluta curis;
Non tristis torus, & tamen pudicus;
Somnus qui faciat breves tenebras;
Quod sis, esse velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Digitized by Google

XLVIII.

Parat Poëta convivium.

NUnciat octavam Phariæ sua turba juvencæ ;
  Atque pilata redit, jamque subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior ora vapores
  Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis ?
  Septem sigma capit : sex sumus ; adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
  Attulit, & varias, quas habet hortus, opes :
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum :
  Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos ;
  Et madidum thynni de sale sumen erit.
Gustus in his : una ponetur cœnula mensa,
  Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ,
  Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes ;
  Addetur : saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fœce lagena,
  Quæ bis Frontino Consule plena fuit.
Accedent sine felle joci, nec mane timenda
  Libertas, & nil quod tacuisse velis.
De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur ;
  Nec facient quemquam pocula nostra reum.

XLIX.

In Cottam.

CUm potes amethystinos trientes,
  Et nigro madeas Opimiano ;
Propinas modò conditum Sabinum :
Et dicis mihi, Cotta, Vis in auro ?
Quisquam plumbea vina vult in auro ?

L.

De Scorpo.

Frangat Idumæas tristis Victoria palmas:
Plange, Favor, sæva pectora nuda manu:
Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas, Gloria mœsta, comas.
Heu facinus! prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
Curribus illa tuis semper properata, brevisque;
Cur fuit & vitæ tam propè meta tuæ?

LI.

Ejusdem epitaphium.

Ille ego sum Scorpus, clamosi gloria Circi,
Plausus, Roma, tui, deliciæque breves:
Invida quem Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

LII.

Ad Faustinum.

Sidera jam Tyrius Phrixei respicit agni
Taurus, & alternum Castora fugit hyems;
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abstulit! ô soles! ô tunicata quies!
O nemus, ô fontes, solidumque madentis arenæ
Littus, & æquoreis splendidus Anxur aquis!
Et non unius spectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed neque Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater;
Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlò proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino;
Quæ tua sunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Digitized by Google

LIII.

De Spadone.

THelin viderat in toga ſpadonem ;
Damnatam Numa dixit eſſe mœcham.

LIV.

In Olum.

MEnſas, Ole, bonas ponis, ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt : poſſum ſic ego habere bonas.

LV.

In Marullam.

ARrectum quoties Marulla penem
Penſavit digitis, diuque menſa eſta
Libras ſcriptula, ſextulaſque dicit.
Idem poſt opus, & ſuas palæſtras,
Loro cùm ſimilis jacet remiſſo,
Quantò ſit levior Marulla dicit.
Non ergò eſt manus iſta, ſed ſtatera.

LVI.

In Gallum.

TOtis, Galle, jubes tibi me ſervire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit aut reficit dentem, Caſcellius ægrum :
Infeſtos oculis uris, Hegine, pilos.
Non ſecat & tollit ſtillantem Fannius uvam :
Triſtia ſervorum ſtigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes :
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt ?

LVII.

Ad Sextum.

ARgenti librum mittebas ; facta ſelibra eſt,
Sed piperis : tanti non emo, Sexte, piper.

Digitized by Google

LVIII.

Ad Frontinum.

ANxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propiùs Bajas, littoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
Non novere nemus, flumineosque lacus;
Dum colui, doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi, quandò dies meus est, jactamur in alto
Urbis, & in sterili vita labore perit
Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sancte Quirine, Lares.
Sed non solus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina; nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Musarum sacra per omnes
Iuro deos, & non officiosus amo.

LIX.

In delicatum lectorem.

COnsumpta est uno si lemmate pagina, transis;
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi; sed te mactea sola juvant.
Non opus est nobis nimiùm lectore guloso;
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

LX.

De Munna.

JUra trium petiit à Cæsare discipulorum;
Assuetus semper Munna docere duos.

LXI.

Epitaphium Erotii.

HIc festinatâ requiescit Erotion umbrâ,
Crimine quam fati sexta peremit hyems.

Digitized by Google

Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
  Manibus exiguis annua justa dato.
Sic lare perpetuo, sic turbâ sospite, solus
  Flebilis in terra sit lapis iste tua.

LXII.

Ad magistrum ludi.

Ludi magister parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ;
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Cirrata loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulavit Marsyas Celænæus
Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum
Cessent, & Idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

LXIII.

Epitaphium nobilis matronæ.

Marmora parva quidem, sed non cessura, viator,
  Mausoli saxis Pyramidumque legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento;
  Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
  Cluserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
  Una pudicitiæ mentula nota meæ.

LXIV.

Ad Pollam.

Contigeris regina meos si, Polla, libellos,
  Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria nostri,
  Pieriâ caneret cùm fera bella tubâ:

Non

Non tamen erubuit lascivo discere versu:
Si nec pædicor, Cotta, quid hîc facio?

L X V.

In Carmenionem.

CUm te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo;
Cur frater tibi dicor, ex Iberis
Et Celtis gentibus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano;
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est;
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigida fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Nec te, Carmenion, vocem sororem.

L X V I.

De Theopompo.

QUis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has uncto polluit igne comas?
Quis potiùs cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Qua sapient meliùs mixta Falerna manu?
Si tam sidereos manet exitus iste ministros:
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

L X V I I.

Epitaphium vetulæ.

PYrrhæ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,

Laërtes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes:
Jam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita prurit in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

LXVIII.

In Læliam.

CUm tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lælia, Patricio;
Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis,
Durus Aricinâ de regione pater;
Ζωὴ καὶ ψυχὴ lascivum congeris usque,
Prô pudor! Hersiliæ civis & Egeriæ.
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris;
Numquid, cùm crissas, blandior esse potes?
Tu licet ædificas totam, referasque Corinthon,
Non tamen omninò, Lælia, Laïs eris.

LXIX.

De Polla.

CUstodes das, Polla, viro, non accipis ipsa,
Hoc est uxorem ducere, Polla, virum.

LXX.

Ad Potitum.

QUòd mihi vix unus toto liber exeat anno,
Desidiæ tibi sum, docte Potite, reus.
Justiùs at quantò mirere, quòd exeat unus,
Labantur toti cùm mihi sæpe dies.

Digitized by Google

Nunc resalutantes video nocturnus amicos,
  Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam:
  Nunc me prima sibi, nunc sibi quincta rapit.
Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ:
  Auditur toto sæpæ poëta die.
Sed nec caussidico possis impunè negare,
  Nec si te rhetor grammaticusve rogent:
Balnea post decimam lasso centumque petuntur
  Quadrantes: fiet quandò, Potite, liber?

L X X I.

De Rabirio.

QUisquis læta tuis & sera parentibus optas
  Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
  Nulli sorte jacent candidiore senes.
Bis sex lustra tori nox mitis & ultima clusit:
  Arserunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos sibi quærit in annis:
  Improbius nihil his fletibus esse potest.

L X X I I.

De Cæsare Trajano.

FRustra Blanditiæ venitis ad me,
Attritis miserabiles labellis:
Dicturus Dominum Deumque non sum;
Jam non est locus hac in urbe vobis.
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes, humilesque, supplicesque
Pictorum sola basiate regum,
Non est hic dominus, sed Imperator,
Sed justissimus omnium Senator;
Per quem de Stygia domo reducta est.

Digitized by Google

Siccis rustica Veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

LXXIII.

Ad Marcum.

Littera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Ausoniæ dona severa togæ;
Quâ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuisset;
Non quacunque manu victima cæsa litat.
A te missa venit: possem nisi munus amare,
Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
Officium docti judiciumque viri.

LXXIV.

Ad Romam.

Jam parce lasso, Roma, gratulatori,
Lasso clienti: quamdiu salutator
Anteambulones & togulatos inter
Centum merebor plumbeos die toto;
Cùm Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor auferat saccos?
Non ego meorum præmium libellorum
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pomptinas
Ex arce clivi spectat uva Setini.
Quid concupiscam quæris ergò? dormire.

LXXV.

De Galla.

Millia viginti quondam me Galla poposcit:
Et, fateor, magni non erat illa nimis.

Digitized by Google

Annus abit: bis quina dabis sestertia, dixit.
Poscere plus visa est, quàm priùs, illa mihi.
Jam duo poscenti post sextum millia mensem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Transierant binæ forsan ternæve Calendæ,
Aureolos ultrò quattuor ipsa petit,
Non dedimus: centum jussit me mittere nummos;
Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
Hanc voluit; puero diximus esse datam.
Inferiùs numquid potuit descendere? fecit.
Dat gratis: ultrò dat mihi Galla, nego.

LXXVI.

De Mævio.

HOc, Fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus utraque; cujus unum est,
Sed magnum vitium, quod est Poëta;
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

LXXVII.

De Caro Medico.

NEquius à Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quàm quòd febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva, nocens febris saltem quartana fuisses!
Servari medico debuit ille suo.

LXXVIII.

Ad Macrum.

IBis littoreas, Macer, Salonas:
Ibit rara fides, amorque recti,

Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras, & exeuntem
Udo Dalmata gaudio sequêris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illinc
Piscosi calamo Tragi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar Poëtas:
Nec multos mihi præferas priores;
Uno sed tibi sim minor Catullo.

LXXIX.

De Torquato & Otacilio.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum;
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas.
Extruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit daphnona suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consule Torquato vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim;
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

LXXX.

De Erote.

PLorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum;
Et gemitus imo ducit de pectore, quòd non
Tota miser coëmat Septa, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco!
Pars major lacrymas ridet, & intùs habet.

Digitized by Google

LXXXI.

De Phyllide.

CUm duo venissent ad Phyllida mane fututum,
Et nudam cuperet sumere uterque prior:
Promisit pariter se Phylis utrique daturam,
Et dedit: ille pedem sustulit, hic tunicam.

LXXXII.

Ad Gallum.

SI quid nostra tuis addicit vexatio rebus,
Mane, vel à mediâ nocte togatus ero.
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beatior uno
Per gemitus nostros, ingenuasque cruces:
Parce, precor, fesso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non prosunt, & mihi, Galle, nocent.

LXXXIII.

Ad Marinum.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed mori redeunt jubente vento,
Redduntúrque sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Spendophorum Telesphorumque
Cidæ stare putabis Hermerotem.
Vis te simpliciùs senem fateri,
Ut tandem videaris unus esse?
Tonsor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil comato.

Digitized by Google

LXXXIV.

De Afro, ad Caeditianum.

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum quâ, Cæditiane, vides.

LXXXV.

De Ladonte nautâ.

Jam senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cùm sæpe vagus premeret torrentibus undis
Tybris, & hiberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripâ quæ stabat in altâ,
Implevit saxis, opposuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. Quis credere posset?
Auxilium domino mersa carina tulit.

LXXXVI.

De Lauro.

Nemo novâ caluit sic inflammatus amicâ,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas,
Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

LXXXVII.

De natali Restituti.

Octobres, age, sentiat Kalendas
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis omnibus & favete votis;
Natalem colimus; tacete lites.
Absit cereus, aridi clientis,
Et vani triplices, brevesque mappæ.
Exspectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus, ebriæque noctis

Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit ?
Veros Sardonychas ſed ipſa tradat.
Mirator veterum ſenex avorum,
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid Poëtam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis ?

LXXXVIII.

Ad Cottam.

OMnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos;
Accipis & ceras: officioſus homo es.

LXXXIX.

De ſtatuâ Junonis.

JUno, labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſupereſſet in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

XC.

In Ligellam.

QUid vellis vetulum, Ligella, cunnum?
Quid buſti cineres tui laceſſis ?
Tales munditiæ decent puellas:
Nam tu jam nec anus potes videri.
Iſtud, crede mihi, Ligella, bellè
Non mater facit Hectoris, ſed uxor.
Erras, ſi tibi cunnus hic videtur,
Ad quem mentula pertinere deſit.
Quare, ſi pudor eſt, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

Digitized by Google

XCI.

De Almone.

OMnes eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse;
Et quæritur, pariat quòd sua Polla nihil.

XCII.

Ad Marium.

MAri, quietæ cultor & comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, aut hœdi,
Dominamque sancti Virginem Deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod Priapo persequente confugit.
Hoc omne agelli mitte parvuli numen
Seu tu cruore, sive thure placabis:
Ubicunque vester Martialis est, dices,
Hæc, ecce, mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos; vos, putate præsentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit.

XCIII.

Ad Clementem.

SI prior Euganeas Clemens Helicaonis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis:
Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea sed modo culta toga.
Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo;
Sic nova nec mento sordida charta juvat.

XCIV.

Munusculum Pomorum.

NOn mea Massylicus servat pomaria serpens,
Regius Alcioni nec mihi servit ager:
Sed Nomentana securus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, mediâ quæ sunt modo nata Suburra,
Mittimus autumni cerea poma mei.

XCV.

Ad Gallam.

INfantem tibi vir, tibi, Galla, remisit adulter:
Hi, puto, non dubiè se futuisse negant.

XCVI.

Ad Avitum.

SÆpe loquar nimiùm gentes quòd, Avite, remotas,
Miraris Latiâ factus in urbe senex;
Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in quâ res parva beatum
Me facit & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic, ibi pascit ager; tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretiosa fames, conturbatorque macellus:
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quattuor hic æstate togæ, pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quattuor una tegit.
I, cole nunc reges: quid non præstat amicus,
Cùm præstare tibi possit, Avite, locus.

XCVII.

De Numa.

DUm levis arsura struitur libitina papyro,
Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit:

Digitized by Google

Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato,
Hæredem scripsit me Numa: convaluit.

XCVIII.

In Publium.

ADdat cùm mihi Cæcubum minister
Idæo resolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit:
Vis spectem potiùs tuas lacernas,
Aut citrum vetus, Indicosque dentes?
Suspectus tibi ne tamen recumbam,
Præsta de grege, sordidaque villa
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci
Perdet te dolor hic: habere, Publi,
Mores non potes hos, & hos ministros.

XCIX.

De statuâ Socratis.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

C.

In plagiarium.

QUid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum litigante quid tibi, miser, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

CI.

De Capitolino.

ELysio redeat si fortè remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Gabba vetus,

Digitized by Google

Qui capitolinum pariter, Gabbamque jocantes
Audierit, dicet: rustice Gabba, tace.

C I I.

Ad Avitum, de Philæno.

Qua factus ratione sit requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philœnus?
Gaditanus, Avite, dicat istud:
Qui scribit *nihil*, & tamen Poëta est.

C I I I.

Ad municipes suos Biblitanos.

Municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidus quem Salo cingit aquis:
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet tenui Verona Catullo.
Meque velit dici non minùs illa suum.
Quattuor accessit tricesima messibus ætas,
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placidâ si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

C I V.

Ad Librum.

I Nostro comes, i, libelle, Flavo
Longum per mare, sed faventis undæ;
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forsitan essedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Paucos, sed veteres, & ante brumas

Digitized by Google

Triginta mihi quattuorque visos
Ipsa protinùs à via salutes;
Et nostrum admoneas subinde Flavum,
Jucundos mihi, nec laboriosos
Successus spatio paret salubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc sunt jam tumidus vocat magister,
Castigatque moras; & aura portum
Laxavit melior Vale, libelle!
Navem, scis puto, non moratur unus.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad librum suum.

Quò tu, quò, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre? certè
Vadas; & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis Carinæ.
Sunt illic duo tresve, qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

II.

Ad Lectores.

Triste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in tenebris non sumus; ite foràs.

Digitized by Google

Clamant, ecce, mei bona Saturnalia versus.
Et libet; & sub te præside, Nerva, licet.
Lectores tetrici, salebrosum ediscite Santram;
Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

III.

De suis libellis.

NOn urbana mea tantùm Pimpleïde gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas;
Quantaque Pieriâ prœlia flare tubâ;
Cùm pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Mæcenatem si mihi Roma daret!

IV.

Votum pro Nerva Trajano & Senatu.

SAcra laresque Phrygum, quos Trojæ maluit hæres,
Quàm rapere arsuras Laomedontis opes;
Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,
Et soror, & summi Filia tota Patris:
Et qui purpureis jam tertia nomina fastis,
Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Hunc omnes servate Ducem, servate Senatum:
Moribus hic vivat Principis, ille suis.

V.

Ad Nervam Trajanum.

TAnta tibi est recti reverentia, Cæsar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, opibus non tradere mores:
Et cùm tot Cræsos viceris, esse Numam.

VI.

Digitized by Google

VI.

Ad eumdem.

SI redeant veteres, ingentia, nomina, patres;
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet invictus pro libertate Camillus:
Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm positurus erit.
Et te privato cum Cæsare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Crassus opes.
Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

VII.

Ad Romam.

UNctis falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Versu ludere non laborioso
Permittis, puto, pileata Roma.
Risisti: licet ergò, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium, loquamur
Morosâ sine cogitatione.
Misce dimidios, puer, trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim Poëtæ.
Da nunc basia, sed Catulliana:
Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi passerem Catulli.

VIII.

In Paullam.

JAm certè stupido nôn dices, Paullâ, maritô;
Ad mœchum quoties longiùs ire voles:

Cæsar in Albanum jussit me mane venire,
  Cæsar Circeios; jam stropha talis abit.
Penelopæ licet esse tibi sub principe Nerva:
  Sed prohibet scabies, ingeniumque vetus.
Infelix quid ages? ægram simulabis amicam?
  Hærebit dominæ vir comes ipse suæ:
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque;
  Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
Diceret hystericam se forsitan altera mœcha
  In Sinuessano velle sedere lacu.
Quantò tu meliùs! quoties placet ire fututum,
  Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro?

IX.

De basiis sui pueri, ad Sabinum.

LAssa quod hesterni spirant opobalsama drauci;
  Ultima quòd curvo quæ cadit aura croco;
Poma quòd hiberna maturescentia capsa;
  Arbore quòd verna luxuriosus ager;
De pallatinis dominæ quod Serica prælis;
  Succina virginea quod regelata manu;
Amphora quod nigri, sed longè fracta, Falerni;
  Quod qui Sicanias detinet hortus apes;
Quod Cosmi redolent alabastra, focique deorum;
  Quòd modò divitibus lapsa corona comis:
Singula quid dicam? non sunt satis; omnia misce:
  Hoc fragrant pueri basia mane mei.
Scire cupis nomen? si propter basia, dicam.
  Jurasti: nimiùm scire, Sabine, cupis.

X.

De picturâ Memoris.

CLarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
  Spirat Apelleâ redditus arte Memor.

XI.

De Turno.

Contulit ad Satyras ingentia pectora Turnus:
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

XII.

Ad pocillatorem suum.

Tolle, puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi secura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro:
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis
In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

XIII.

In Zoilum.

Jus tibi natorum vel septem, Zoïle, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

XIV.

Epitaphium Paridis Pantomimi.

Quisquis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis delitiæ, salesque Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres; Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulchro.

XV.

De colono.

Hæredes, nolite brevem sepelire colonum:
Nam terra est illi quantulacunque gravis.

Digitized by Google

XVI.

Ad Apollinarem, de suo libro.

SUnt chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ:
Hic totus volo rideat libellus,
Et sit nequior omnibus libellis:
Qui vino madeat, nec erubescat
Pingui sordidus esse Cosmiano.
Ludat cum pueris, amet puellas;
Nec per circuitus loquatur illam,
Ex quâ nascimur, omnium parentem,
Quam sanctus Numa mentulàm vocabat.
Versus hos tamen esse tu memento
Saturnalicios, Apollinaris.
Mores non habet hic meos libellus.

XVII.

Ad Lectores.

QUi gravis es nimiùm, potes hinc jam, lector, abire
Quò libet: urbanæ scripsimus ista togæ.
Nam mea Lampsacio lascivit pagina versu;
Et Tartessiaca concrepat æra manu.
O quoties rigidâ pulsabis pallia venâ,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
Tu quoque nequitias nostri lususque libelli
Uda puella leges, sis Patavina licet.
Erubuit, posuitque meum, Lucretia librum;
Sed coram Bruto: Brute, recede, leget.

XVIII.

Ad Sabinum.

NOn omnis nostri nocturna est pagina libri;
Invenies & quod mane, Sabine, legas.

Digitized by Google

XIX.

In Lupum.

DOnasti, Lupe, rus sub urbe nobis:
Sed rus est mihi majus in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ;
Arguta tegit ala quod cicadæ;
Quod formica die comedit uno;
Clusæ cui folium rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,
Quàm Cosmi folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec serpens habitare tota possit.
Erucam male pascit hortus unam;
Consumpto moritur culex salicto;
Et talpa est mihi fossor atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono
Tanquam sus Calydonius timetur;
Et sublata volantis ungue Procnes
In nido seges est hirundino;
Et cum stet sine falce, mentulaque,
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus picata.
Errasti, Lupe, littera sed una:
Nam quo tempore prædium dedisti,
Mallem tu mihi prandium dedisses.

XX.

In Gallam.

QUæris cur nolim te ducere, Galla? diserta es.
Sæpe solœcismum mentula nostra facit.

XXI.

Ad Lectores.

CÆsaris Augusti lascivos, livide, versus
  Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
Quòd futuit Glaphyran Antonius hanc mihi pœnam
  Fulvia constituit, se quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam? quid si me Manius oret
  Pædicem, faciam? non puto si sapiam.
Aut futue, aut pugnemus, ait. Quid, quòd mihi vita
  Carior est ipsa mentula? signa canant.
Absolvis lepidos nimirum, Auguste, libellos,
  Qui scis Romanâ simplicitate loqui.

XXII.

In Lydiam.

LYdia tam laxa est, equitis quàm culus aëni;
  Quàm celer arguto qui sonat ære trochus;
Quàm rota transmisso toties impacta petauro;
  Quàm vetus à crassa calceus udus aqua;
Quàm quæ rara vagos exspectant retia turdos;
  Quàm Pompeiano vela negata Noto;
Quàm quæ de pthisico lapsa est armilla cinædo;
  Culcita Leuconico quàm viduata suo;
Quàm veteres braccæ Britonis pauperis, & quàm
  Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piscinâ dicor futuisse marinâ;
  Nescio: piscinam me futuisse puto.

XXIII.

In pædiconem masturbantem.

MOllia quòd nivei duro teris ore Galesi
  Basia, quòd nudo cum Ganymede jaces;
Quis negat hoc nimiùm? sed sit satis: inguina saltem
  Parce fututrici sollicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quàm mentula, peccat;
  Et faciunt digiti, præcipitantque virum.

Digitized by Google

Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri
  Barba, nec in clara balnea luce placent.
Divisit natura mares: pars una puellis;
  Una viris genita est: utere parte tua.

XXIV.

In Silam.

Nubere Sila mihi nullâ non lege parata est:
  Sed Silam nullâ ducere lege volo.
Cùm tamen instaret, decies mihi dotis in auro
  Sponsa dabis, dixi: quid minùs esse potest?
Nec futuam quamvis primâ te nocte maritus;
  Communis tecum nec mihi lectus erit.
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam;
  Ancillam mittes & mihi jussa tuam.
Te spectante dabit nobis lasciva minister
  Basia, sive meus, sive erit ille tuus.
Ad cœnam venies; sed sic divisa recumbes,
  Ut non tangantur pallia nostra tuis.
Oscula rara dabis nobis; sed non dabis ultrò:
  Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
Si potes ista pati, si nil perferre recusas,
  Invenies qui te ducere, Sila, velit.

XXV.

Ad Labullum.

Dum te prosequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præsto garrienti,
Et quidquid loqueris, facisque, laudo;
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quod Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, poëta carpit,
Propter te perit? hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum

Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta propè jam diebus una est.
Nobis pagina vix peracta: sic fit,
Cùm cœnare domi Poëta non vult.

XXVI.

In Linum.

ILlà salax nimiùm, nec paucis nota puellis
Stare Lino desit mentula: lingua, cave.

XXVII.

Ad Telesphorum puerum.

O Mihi grata quies, ô blanda, Thelesphore, cura,
Qualis in amplexu non fuit antè meo!
Basia da nobis vetulo puer uda Falerno,
Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris super hæc Veneris si gaudia vera:
Esse negem meliùs cum Ganymede Jovi.

XXVIII.

Ad Flaccum.

FErreus es, si stare potest tibi mentula, Flàcce,
Cùm te sex cyathos orat amica gari,
Vel duo frusta rogat cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto se botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla parapside rubra
Alecem, sed quam protinùs illa voret:
Aut cùm perfricuit frontem: posuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.
At mea me libram foliati poscat amica,
Aut virides gemmas, sardonycasve pares;
Nec nisi prima velit de Tusco Serica vico,
Aut centum aureolos, sic velùt æra, roget.
Nunc tu velle putas hæc me donare puellæ?
Nolo: sed his ut sit, digna puella, volo.

XXIX.

Digitized by Google

XXIX.

De Nasica.

INvasit medici Nasica phreneticus Aucti,
Et percidit Hylan: hic, puto, sanus erat.

XXX.

Ad Phillydem.

LAnguida cùm vetula tractare virilia dextra,
Cœpisti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cùm me murem, cùm me tua lumina dicis,
Horis me refici vix puto posse decem.
Blanditias nescis: dabo, dic, tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta soli:
Accipe vina, domum, pueros, chrysendeta, mensas:
Nil opus est digitis; sic mihi, Phylli, frica.

XXXI.

In Zoïlum.

OS male caussidicis, & dicis olere poëtis:
Sed fellatori, Zoïle, pejus olet.

XXXII.

In Cæcilium.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas quasi filios Thyestæ
In partes lacerat secatque mille.
Gustu protinùs has edes in ipso;
Has prima feret, alterave cœna;
Hac cœna tibi tertia reponet.
Hinc feras epidipnidas parabit;
Hinc pistor fatuas facit placentas;
Hinc & multiplices struit tabellas;
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem positam, fabamque credas:
Boletos imitatur, & botellos,

Digitized by Google

Et caudam cybii, brevesque mænas:
Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer sapore
In ruta folium Capelliana.
Sic implet gabatas, parapsidesque,
Et leves scutulas, cavasque lances.
Hoc lautum putat, hoc putat venustum
Unum ponere ferculis tot assem.

XXXIII.

In Nestorem.

NEc toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
  Nec tibi de bibula sarta palude teges:
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
  Nec sera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Nestor, dici atque videri
  Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore.
  Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

XXXIV.

De Prasino.

SÆpiùs ad palmam Prasinus post fata Neronis
  Pervenit; & victor præmia plura refert.
I nunc, Livor edax, dic te cessisse Neroni;
  Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

XXXV.

In Aprum.

ÆDes emit Aper; sed quas nec noctua vellet
  Esse suas: adeò nigra vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
  Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Digitized by Google

XXXVI.

Ad Fabullum.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te
Miraris, quereris que, litigas que.
Solus cœno, Fabulle, non lubenter.

XXXVII.

De Caii Julii Proculi natali.

CAius hanc lucem gemma mihi Julius alba
Signat, io, votis redditus, ecce, meis.
Desperasse juvat veluti jam rupta sororum
Fila; minùs gaudent, qui timuêre nihil.
Hypne, quid exspectas piger? immortale Falernum
Funde: senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces, & sex cyathos, bessemque bibamus,
CAIUS ut fiat, JULIUS, & PROCULUS.

XXXVIII.

In Zoïlum.

ZOïle, quid totâ gemmam præcingere librâ
Te juvat, & miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eâdem digitis pondera conveniunt.

XXXIX.

De mulione surdo.

MUlio viginti venit modò millibus, Aucte.
Miraris pretium tam grave? surdus erat.

XL.

In Charidemum.

CUnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,

Digitized by Google

Et queritur labris puncta puella meis.
Sed tibi non crevi : te noster villicus horret;
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare :
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis;
Et vix à ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumpsi cultus, unxive capillos,
Exclamas : Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes,
Tanquam de cella sit cadus ille tua.
Desine : non possum libertum ferre Catonem;
Esse virum jam me dicet amica tibi.

XLI.

De Luperco.

FOrmosam Glyceren amat Lupercus,
Et solus tenet, imperatque solus;
Quam toto sibi mense non fututam
Cùm tristis quereretur; & roganti
Caussam reddere vellet Æliano :
Respondit, Glyceræ dolere dentes.

XLII.

De Amynta.

INdulget pecori nimiùm dum pastor Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque gregis :
Cedentes oneri ramos, silvamque fluentem
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Iolas;
Te satis est nobis annumerare pecus.

Digitized by Google

XLIII.

In Cæcilianum.

Vivida cùm poscas epigrammata, mortua ponis
 Lemmata: quî fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi vel Hymettia nasci,
 Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

XLIV.

Ad Uxorem.

Deprensum in puero tetricis me vocibus, uxor,
 Corripis, & culum te quoque habere refers:
Dixit idem quoties lascivo Juno Tonanti?
 Ille tamen grandi cum Ganymede jacet.
Incurvabat Hylam posito Tirynthius arcu:
 Tu Megaram credis non habuisse nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: sed illas
 Œbalius flammas jussit abire puer.
Bryseis multùm quamvis aversa jaceret,
 Æacidæ propior levis amicus erat.
Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus;
 Teque puta cunnos, uxor, habere duos.

XLV.

Ad senem orbum.

Orbus es, & locuples, & Bruto Consule natus;
 Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ; sed quas juvenis, quas pauper habebas:
 Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

XLVI.

In Cantharum.

Intrasti quoties inscriptæ limina cellæ,
 Seu puer arrisit, sive puella tibi:
Contentus non es foribus, veloque, seràque;
 Secretumque jubes grandius esse tibi.

Digitized by Google

Oblinitur minimæ si qua est suspicio rimæ,
Punctaque lasciva quæ terebrantur acu:
Nemo est tam teneri, tam sollicitique pudoris,
Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

XLVII.

In Mævium.

JAm nisi per somnum non arrigis, & tibi, Mævi,
Incipit in medios meiere verpa pedes:
Truditur & digitis pannucea mentula lassis;
Nec levat exinctum sollicitata caput.
Quid miseros frustra cunnos, culosque lacessis?
Summa petas: illic mentula vivit anus.

XLVIII.

In Blattaram.

OMnia fœmineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blattara? ne futuat.
Cur nec Pompeiâ lentus spatiatur in umbrâ,
Nec petit Inachidos limina? ne futuat.
Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelidâ Virgine? ne futuat.
Cum sic fœminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blattara? ne futuat.

XLIX.

De Silio Italico poëta.

SIlius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem, dominumque sui tumulive, larisve,
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

L.

De eodem.

JAm propè desertos cineres, & sancta Maronis
Nomina qui coleret, pauper, & unus erat.

Digitized by Google

Silius optatæ succurrere censuit umbræ,
  Silius & vatem, non minor ipse, colit.

L I.

In Phyllida.

NUlla est hora tibi qua non me, Phylli, furentem
  Despolies: tantà calliditate rapis.
Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto:
  Gemma vel à digito, vel cadit aure lapis.
Nunc furtiva lucri-fieri bombycina possunt:
  Profertur Cosmi nunc mihi siccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri cariosa Falerni,
  Expiet ut somnos garrula saga tuos.
Nunc ut emam grandemve lupum, mullumve bili-
    brem,
  Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri respectus, & æqui.
  Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

L I I.

De Titio.

TAnta est quæ Titio columna pendet,
  Quantam Lampsaciæ colunt puellæ.
Hic nullo comitante, nec molesto,
Thermis grandibus, & suis lavatur:
Angustè Titius tamen lavatur.

L I I I.

Ad Julium Cerealem.

CŒnabis bellè, Juli Cerealis, apud me:
  Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare; lavabimur unà:
  Scis quàm sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
  Utilis, & porris fila resecta suis.

Digitized by Google

Mox vetus, & tenui major cordylla lacerto;
  Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui versata favilla,
  Et Velabrensi massa recocta foco;
Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ
  Hæc satis in gustu: cætera nosse cupis?
Mentiar, ut venias: pisces, conchylia, sumen,
  Et cortis saturas atque paludis aves,
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna,
  Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantes,
  Rura vel æterno proxima Virgilio.

L I V.

De Claudia Rufina.

CLaudia cæruleis cùm sit Rufina Britannis
  Edita, quàm Latiæ pectora gentis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres
  Italides possunt, Atthides esse suam.
Dî bene, quòd sancto peperit fœcunda marito,
  Quòd sperat generos, quòdque puella nurus.
Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
  Et semper natis gaudeat illa tribus.

L V.

In Zoïlum.

UNguenta, & casias, & olentem funera myrrham,
  Thuraque de medio semicremata rogo;
Et quæ de stygio rapuisti cinnama lecto,
  Improbe, de turpi, Zoïle, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ;
  Non miror furem, qui fugitivus erat.

LVI.

Ad Urbicum, de Lupo.

HOrtatur fieri quòd te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas: nihil est quod minùs ille velit.
Ars est captandi, quod nolis velle videri:
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantùm:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu *consilio* videaris ut usus amici,
Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

LVII.

In Chæremonem.

QUod nimiùm laudas, Chæremon Stoïce, mortem,
Vis animum mirer suspiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus.
Et teges, & cimex, & nudi sponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quàm magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et stipula, & nigro pane carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
Constringatque tuos purpura pexa toros;
Dormiat & tecum, qui cùm modò Cæcuba miscet,
Convivas roseo torserat ore, puer:
O quàm tu cupies ter vivere Nestoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustis facilè est contemnere vitam.
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

LVIII.

Ad Severum.

MIraris docto quòd carmina mitto Severo,
Ad cœnam cùm te, docte Severe, vocem?

Digitized by Google

Juppiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit;
Nos tamen exta Jovi cruda, merumque damus:
Omnia cùm tibi sint dono concessa deorum,
Si quod habes, non vis; ergò quid accipies?

L I X.

In Telesphorum.

CUm me velle vides, tentumque, Telesphore, sentis;
Magna rogas: puta me velle negare nihil.
Et nisi juratus dixi, dabo, subtrahis illas,
Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid si me tonsor, cùm stricta novacula supra est,
Tunc libertatem, divitiasque roget?
Promittam; nec enim rogat illo tempore tonsor:
Latro rogat; res est imperiosa timor.
Sed fuerit curva cùm tuta novacula theca,
Frangam tonsori crura manusque simul.
At tibi nil faciam: sed lota mentula læva
Λειάζειν cupidæ dicet avaritiæ.

L X.

De Charino.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit, annulos:
Nec cùm lavatur. Caussa quæ sit, quæritis?
Dactyliothecam non habet.

L X I.

De Chione & Phlogide.

SIt Phlogis, an Chione Veneri magis apta requiris?
Pulchrior est Chione; sed Phlogis ulcus habet.
Ulcus habet, Priami quod tendere possit alutam.
Quodque senem Peliam non sinat esse senem.
Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
Quod sanare Criton, non quod Hygeia potest.

Digitized by Google

At Chione non sentit opus, nec vocibus ullis
Adjuvat: absentem, marmoreamque putes.
Exorare, Dei, si vos tam magna liceret,
Et bona possetis tam pretiosa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
Ut Phlogis; & Chione, quod Phlogis ulcus habet.

LXII.

De Nanneio.

Lingua maritus, mœchus ore Nanneius,
Summœnianis inquinatior buccis:
Quem cùm fenestra vidit à Suburana
Obscœna nudum Læda, fornicem cludit,
Mediumque mavult basiare, quàm summum.
Modò qui per omnes viscerum tubos ibat,
Et voce certa, consciàque dicebat,
Puer, an puella matris esset in ventre;
(Gaudete cunni: vestra namque res acta est.)
Arrigere linguam non potest fututricem.
Nam, dum tumenti mersus hæret in vulva,
Et vagientes intùs audit infantes,
Partem gulosam solvit indecens morbus.
Nec purus esse nunc potest, nec impurus.

LXIII.

De Lesbia.

Lesbia se jurat gratis nunquam esse fututam.
Verum est: cùm futui vult, numerare solet.

LXIV.

In Philomusum.

Spectas nos, Philomuse, cùm lavamur
Et quare mihi tam mutoniati
Sint leves pueri, subinde quæris.
Dicam simpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuse, curiosos.

Digitized by Google

LXV.

In Faustum.

NEscio tam multis quid scribas, Fauste, puellis.
Hoc scio, quòd scribit nulla puella tibi.

LXVI.

In Justinum.

SExcenti cœnant à te, Justine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit.
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam;
Nec locus hic nobis invidiosus erat.
Postera sed festæ reddes solennia mensæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

LXVII.

In Vacerram.

ET delator es, & calumniator;
Et fraudator es, & negotiator;
Et fellator es, & lanista: miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

LXVIII.

In Maronem.

NIl mihi das vivus: dicis, post fata daturum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

LXIX.

Ad Mathonem.

PArva rogas magnos: sed non dant hæc quoque magni.
Ut pudeat leviùs te, Matho, magna roga.

LXX.

Epitaphium canis Lydiæ.

AMphitheatrales inter nutrita magistros,
Venatrix, silvis aspera, blanda domi,

Digitized by Google

Lydia dicebar domino fidissima Dextro,
  Qui non Erigones mallet habere canem;
Nec qui Dictæâ Cephalum de gente secutus,
  Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
  Qualia Dulichio fata fuère cani.
Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
  Quantus erat, Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis citò rapta sub umbras:
  Non potui fato nobiliore mori.

LXXI.

In Tuccam.

VEndere, Tucca, potes centenis millibus emptos?
  Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
Nec te blanditiæ, nec verba, rudesque querelæ,
  Nec te dente tuo saucia colla movent?
Ah facinus! tunica patet inguen utrimque levata;
  Inspiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende
  Argentum, mensas, myrrhina, rura, domum.
Vende senes servos, agros & vende paternos:
  Ne pueros vendas, omnia vende, miser.
Luxuria est emere hos (quis enim dubitatve, negatve?)
  Sed multò major vendere luxuria est.

LXXII.

De Leda.

HYstericam vetulo se dixerat esse marito,
  Et queritur futui Leda necesse sibi.
Sed flens atque gemens tanti negat esse salutem,
  Seque refert potiùs proposuisse mori.
Vir rogat, ut vivat, virides nec deserat annos;
  Et fieri, quod jam non facit ipse, sinit;
Protinùs accedunt medici, medicæque recedunt,
  Tolluntúrque pedes: ô medicina gravis!

Digitized by Google

LXXIII.

De Nata.

DRauci Nata sui vocat pipinnam,
Collatus cui Gallus est Priapus?

LXXIV.

In Lygdum.

VEnturum juras semper mihi, Lygde, roganti,
Constituisque horam, constituisque locum.
Cùm frustra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te sæpe sinistra mihi.
Quid precer, ô fallax, meritis & moribus istis?
Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ.

LXXV.

De Baccara.

CUrandum penem commisit Baccara Græcus
Rivali medico: Baccara Gallus erit.

LXXVI.

In Cæliam.

THeca tectus aënea lavatur
Tecum, Cælia, servus: ut quid, oro,
Non sit cùm citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergò?
Omnes an tibi nos sumus spadones?
Ergò ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

LXXVII.

Ad Pætum.

SOlvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

LXXVIII.

In Vacerram.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
Consumit horas, & die totâ sedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

LXXIX.

Ad Victorem sponsum.

UTere fœmineis complexibus, utere, Victor,
Ignotumque sibi mentula discat opus.
Flammea texuntur sponsæ, jam virgo paratur:
Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pædicare semel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpiùs hoc fieri nutrix materque vetabunt;
Et dicent: uxor, nòn puer, ista tibi est.
Heu! quantos æstus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
Ergò Suburanæ tironem trade magistræ.
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

LXXX.

Ad Patum.

AD primum decima lapidem quòd venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa,
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

LXXXI.

De Bajis.

LIttus beatæ Veneris aureum Bajas,
Bajas superbæ blanda dona Naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Bajas,
Laudabo dignè non satis tamen Bajas.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Bajas.
Optare utrumque pariter, improbum votum est.

Digitized by Google

Quòd si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Bajæ!

LXXXII.

De spadone & sene.

Cum sene communem vexat spado Dindymus Æglem,
Et jacet in medio sicca puella toro:
Viribus hic operi non est, hic utilis annis.
Ergò sine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, Cytherea, virum.

LXXXIII.

De Philostrato.

A Sinuessanis conviva Philostratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem,
Penè imitatus obit sævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potiùs vestras ille bibisset aquas.

LXXXIV.

In Sosibianum.

Nemo habitat gratis, nisi dives & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

LXXXV.

De Antiocho tonsore.

Qui nondum Stygias descendere quærit ad undas,
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minùs sævis lacerantur brachia cultris,
Cùm furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulverea nudet equina juba.

Hic

Digitized by Google

Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore pascat avem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mœnadas Orpheus,
Antiochi tantùm barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento,
In veteli Pyctæ qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit ne ferat Antiochum.

LXXXVI.

In Zoïlum.

Sidere percussa est subitò tibi, Zoïle, lingua,
Dum lingis: certè, Zoïle, nunc futues.

LXXXVII.

In Parthenopæum.

Leniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
Assiduè tussis, Parthenopæe, tibi:
Mella dari nucleosque jubet, dulcesque placentas,
Et quidquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus.
Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.

LXXXVIII.

Ad Charidemum.

Dives eras quondam; sed tunc pædico fuisti,
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc sectaris anus: ô quantùm cogit egestas!
Illa fututorem te, Charideme, facit.

LXXXIX.

De Malisiano.

Multis jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Malisianus.

Caussam cùm modò quærerent sodales,
Ventrem dixit habere se solutum.

X C.

Ad Pollam.

INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere rosas.

X C I.

In Chrestillum.

CArmina nulla probas, molli quæ limite currunt,
Sed quæ per salebras altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio res carmine major habetur,
Luceilei columella heic situst Metrophanes' st.
Attonitusque legis *terrai frugiferai*;
Accius & quidquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas?
Dispeream, si scis mentula quid sapiat.

X C I I.

Epitaphium Canaces.

ÆOlidos Canace jacet hoc tumulata sepulchro;
Ultima cui parvæ septima venit hiems.
Ah scelus! ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
Abstulit & tenero sedit in ore lues;
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi,
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
Ne posset duras flectere lingua deas.

Digitized by Google

XCIII.

In Zoilum.

MEntitur qui te vitiosum, Zoile, dicit.
Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium.

XCIV.

In Theodorum.

PIerios vatis Theodori flamma Penates
Abstulit; hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, ô magnum facinus, crimenque deorum,
Non arsit pariter quòd domus & dominus.

XCV.

In verpum poëtam.

QUòd nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco; verpe Poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quòd tu mea carmina carpis,
Compilas; & sic, verpe poëta, sapis.
Illud me cruciat, Solymis quòd natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe Poëta, meum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis:
Non credo; jura verpe, per Anchialum.

XCVI.

Ad Flaccum.

INcideris quoties in basia fellatorum,
In solium puta te mergere, Flacce, caput.

XCVI.

Ad Germanum.

MArcia, non Rhenus, salit hîc, Germane: quid obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacûs?
Barbare, non debet, submoto cive, ministro
Captivam victrix unda levare sitim.

Digitized by Google

XCVII.

In Thelesillam.

UNâ nocte quater possum, sed quattuor annis
Si possum, peream, te, Thelesilla, semel.

XCIX.

Ad Bassum, de basiatoribus.

EFfugere non est, Basse, basiatores:
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacunque.
Non ulcus acre, pustulæque lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, & algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cuculis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle, veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clusa:
Rimas per omneis basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Senive fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et è curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illa basiator, atque illa.
Febricitantem basiabit & flentem;
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit & cacanti. Remedium mali solum est,
Facias amicum, basiare quem nolis.

C.

In Lesbiam.

DE cathedrâ quoties surgis (jam sæpe notavi)
Pædicant miseram, Lesbia, te tunicæ.

Digitized by Google

Quas cùm conata es dextra, conata sinistra
  Vellere, cum lachrymis eximis, & gemitu.
Si constringuntur gemina Symplegade culi,
  Et Minyas intrant, Cyaneasque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo:
  Lesbia, nec surgas, censeo, nec sedeas.

C I.

Ad Flaccum, qualem velit amicam.

HAbere amicam nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat & genu pungat,
Cui serra lumbis, cuspis eminet culo:
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

C I I.

Ad eumdem.

THaïda tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
  Tu, puto, quòd non est, Flacce, videre potes.

C I I I.

In Lydiam.

NOn est mentitus qui te mihi dixit habere
  Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita: si taceas, & si tam muta recumbas,
  Quàm silet in cera vultus & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
  Et sua plus nulli, quàm tibi, lingua nocet.
Audiat Ædilis ne te, videatque, caveto.
  Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

C I V.

In Sophronium.

TAnta tibi est animi probitas orisque, Sophroni,
  Ut mirer fieri te potuisse patrem.

Digitized by Google

C V.

In uxorem.

UXor, vade foràs, aut moribus utere nostris:
Non ego sum Curius, non Numa, non Tatius.
Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
Tu properas pota surgere tristis aqua.
Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucerna,
Et juvat admissa rumpere luce latus.
Fascia, te, tunicæque, obscuráque pallia celant:
At mihi nulla satis nuda puella jacet.
Basia me capiunt blandas imitata columbas:
Tu mihi das, aviæ qualia mane soles.
Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
Nec digitis: tanquam thura merumque pares.
Masturbabantur Phrygii post otia servi,
Hectoreo quoties sederat uxor equo.
Et quamvis Ithaco stertente, pudica solebat
Illic Penelope semper habere manum.
Pædicare negas: dabat hoc Cornelia Graccho,
Julia Pompeio, Porcia, Brute, tibi.
Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
Si te delectat gravitas, Lucretia toto
Sis licet usque die: Laïda nocte volo.

C V I.

Ad Garricum.

MIttebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

C V I I.

Ad Albium Maximum.

ALbi Maxime, si vacas habere,
Hoc tantùm lege: namque & occupatus,
Et non es nimiùm laboriosus.
Transis hos quoque quattuor? sapisti.

Digitized by Google

CVIII.

Ad Septicianum.

EXplicitum nobis usque ad sua cornua librum;
Et quasi perlectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

CIX.

Ad lectorem.

QUamvis jam longo possis satur esse libello,
Lector adhuc à me disticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.
Lector, salve: taces, dissimulasque? Vale.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

Val. Martialis Prisco suo, S.

SCIO me patrocinium debere contumacissimæ triennii desidiæ; quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus faciliùs consequimur, ut molesti potiùs quàm officiosi esse videamur: ne dum in hâc provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergò rationem, in quâ hoc maximum & primum est, quòd civitatis aures, quibus assueveram, quæro; & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptates non sentiunt: ad summam omnium, illa quæ delicati reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus aut alter mali, in pusillo loco multi, adversùs quòd difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ à gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, (cui non refero gratiam si tantùm ea præsto quæ possim,) imperavi mihi, quod indulgere consueveram, & statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoria sua. Tu velim ista, quæ tantùm apud te non periclitantur

periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris; &, quod tibi difficillimum est, de nugis nostris judices nitore seposito, ne Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad eumdem.

RETia dum cessant, latratoresque Molossi,
Et non invento silva quiescit apro:
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit.

II.

Ad sua carmina.

QUæ modo littoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacra; jam non pulverulenta via est.

III.

Ad Librum suum.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis, iô, Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis;
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus ana Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel, si malueris, prima gradiere Suburra:
Atria sunt illic Consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Ianthеæ Stella sititor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.

Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum,
Nec nimium siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo tresve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

I V.

Ad Priscum Terentium.

QUod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,
Mecœnas atavis regibus ortus eques:
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium; tu si quid posse videmur;
Tu das ingenuæ jus mihi pigritiæ.

V.

Ad Cæsarem.

LOngior undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor est, & breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti;
Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

V I.

In commendationem Nervæ.

COntigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Potestas
Jam redeunt: longi terga dedere Metus.
Hoc populi gentesque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato.
Largiri, præstare, breves extendere census,
Et dare quæ faciles vix tribuere Dei,
Nunc licet, & fas est: sed tu sub principe duro,
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

Digitized by Google

VII.

De Lygeia.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Lygeia, trima est.

VIII.

In commendationem Trajani.

TErrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum,
Trajani modò læta cùm futuros
Tot per secula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret,
Dixit præside gloriosa tali:
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem: venite.

IX.

Ad Cæsarem.

PAlma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergò agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti mores in loca nostra tuos.

X.

De Africano.

HAbet Africanus millies; tamen captat:
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

XI.

Mittit librum Parthenio.

PArthenio dic, Musa, tuo, nostroque salutem.
Nam quis ab Aonio largiùs amne bibit?

K ij

Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit,
Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga;
Quattuor & tantùm timidumque brevemque libellum
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

XII.

In Posthumum.

OMnia promittis, cùm tota nocte bibisti;
Mane nihil præstas, Posthume: mane bibe.

XIII.

Ad Auctum.

GEnus, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse, quàm donare, viliùs constat.

XIV.

Ad Priscum Terentium.

PArciùs utaris, moneo, rapiente veredo,
Prisce; nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:
Invidia fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula, Tuscis,
(Tutior est virtus) insidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? sæpiùs illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quàm leporem.

Digitized by Google

XV.

De Cæsaris Trajani liberalitate.

QUidquid Parrhasia nitebat aula,
Donatum est oculis, deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, & stupet superbi
Regis *delicias*, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem;
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Jove nunc sumus beati:
At nuper (pudet ac piget fateri)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

XVI.

In Labienum.

ADdixti, Labiene, tres agellos:
Emisti, Labiene, tres cinædos:
Pedicas, Labiene, tres agellos.

XVII.

In Lentinum.

QUare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat quereris febris, & usque gemis.
Gestatur tecum pariter, pariterque lavatur;
Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum:
Ebria Setino fit sæpe, & sæpe Falerno;
Nec nisi post niveam Cæcuba potat aquam:
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo;
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm sit tam pulchrè, tam bene vivat apud te,
Ad Damam potiùs vis tua febris eat?

Digitized by Google

XVIII.

Ad Juvenalem.

Dum tu forsitan inquietus erras
Clamosa, Juvenalis, in Suburra;
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cælius & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis & superba ferro.
Hîc pigri colimus labore dulci.
Boterdum, Plateamque; (Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris)
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora;
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.
Ignota est toga; sed datur petenti
Rupta proxima vestis à cathedra.
Surgentem focus excipit superba
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.
Venator sequitur; sed ille quem tu
Secreta cupias habere silva.
Dispensant pueri, rogatque longos
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

XIX.

De Æmilio.

In thermis sumit lactucas, ova, lacertum;
Et cœnare foris se negat Æmilius.

XX.

Ad Fabullum.

QUare non habeat, Fabulle, quæris
Uxorem Themison? habet sororem.

XXI.

Ad Marcellam.

MUnicipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis, Pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam.
Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partûs,
Romanam deceat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

XXII.

De Philænide.

QUàm sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

XXIII.

In Læliam.

DEntibus, atque comis, nec te pudet, uteris emptis:
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

XXIV.

Ad Juvencum, de covino curru.

O Jucunda, covine, solitudo,
Carruca magis essedoque gratum,
Facundi mihi munus Æliani:

Digitized by Google

Hîc mecum licet hîc, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non rector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit
Nusquam mulio: mannuli tacebunt.
O si conscius esset hic Avitus!
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene sic dies abiret!

XXV.

In Thelesinum.

CUm rogo te nummos sine pignore; non habeo, inquis:
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quòd mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce, reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exsilii comitem quæris? agellus eat.

XXVI.

Ad Lætorium.

SExaginta teras cùm limina mane senator,
Esse tibi videor desidiosus eques,
Quòd non à prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre patique lutum,
Quid petitur? rupta cùm pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ.
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
Viginti nummis? non ego: malo famem,

Digitized by Google

Quàm sit cœnà mihi, tibi sit provincia merces;
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

XXVII.

In Seniam.

A Latronibus esse te fututam
Dicis, Senia: sed negant latrones.

XXVIII.

In Cinnam.

POto ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces;
Et quereris quòd non, Cinna, bibamus idem.

XXIX.

De Hermogene fure.

HErmogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix puto Massa fuit.
Tu licet observes dextram, teneasque sinistram,
Inveniet mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem;
Casuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso,
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam,
Prætori mappam surpuit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur;
Mantile è mensa surpuit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit; medios discingere lectos,
Mensarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant spectacula sole,
Vela reducuntur cùm venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cùm steterit Hermogenes.

Digitized by Google

Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam;
A cœna semper rettulit Hermogenes.

XXX.

In Aprum.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, non amicum.

XXXI.

De hortis Marcellæ.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ;
Prataque, nec bifero cessura rosaria Pæsto,
Quodque viret Jani mense, nec alget olus;
Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
Quæque gerit similes candida turris aves:
Munera sunt dominæ; post septima lustra reverso
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere: malo meos.

XXXII.

In Vacerram.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, sarcinas tuas; vidi:
Quas non retentas pensione pro bimâ
Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingens.
Furias putavi noctis Ditis emersas.
Has tu priores frigore & fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum sequebaris,
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bibes mensa,
Et cum lucerna, corneoque cratere,

Digitized by Google

Marcella curto rupta latere mejebat.
Foco virenti suberat amphoræ cervix :
Fuisse gerres , aut inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur ,
Qualem marinæ misit aura piscinæ ,
Nec quadra deerat casei Tholosatis ,
Quadrima nigri nec corona pulei ,
Calvæque restes allioque cepisque ,
Nec plena *turpi* matris olla resina ,
Summœnianæ qua pilantur uxores.
Quid quæris ædes , villicosque derides ,
Habitare gratis , ô Vacerra , cùm possis ?
Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

XXXIII.

De Labieno.

UT pueros emeret Labienus , vendidit hortos :
Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

XXXIV.

Ad Julium Martialem.

TRiginta mihi , quattuorque messes
Tecum , si memini , fuerè , Juli.
Quarum dulcia mixta sunt amaris :
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus bicolorque digeratur ,
Vincit candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam ,
Et tristes animi cavere morsus ,
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minùs , & minùs dolebis.

XXXV.

Ad Callistratum.

TAnquam simpliciter mecum , Callistrate , vivas ,
Dicere percisum te mihi sæpe soles.

Digitized by Google

Non es tam simplex, quàm vis, Callistrate, credi:
Nam quisquis narrat talia, plura tacet.

XXXVI.

In Labullum.

LIbras quattuor, aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas;
Non es, crede mihi, bonus. Quid ergò?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores;
Fies protinùs ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriaris?
Tigrim vince, levemque Passarinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

XXXVII.

In nasutum.

NAsutus nimiùm cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

XXXVIII.

Ad Candidum.

HUnc, qui fœmineis noctesque diesque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis;
Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber;
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret;
Non est quòd timeas, Candide: non futuit.

XXXIX.

In Sabellum.

ODi te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus.

Digitized by Google

Bellum denique malo, quàm Sabellum.
Tabescas utinam, Sabelle, bellè!

XL.

In Pompilianum.

MEntiris? credo: recitas mala carmina? laudo.
Cantas? canto: bibis, Pompiliane? bibo.
Pedis? dissimulo: gemma vis ludere? vincor.
Res una est sine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omninò præstas mihi. Mortuus, inquis,
Accipiam bene te: nil volo, sed morere.

XLI.

In Tuccam.

NOn est, Tucca, satis, quòd es gulosus:
Et dici cupis, & cupis videri.

XLII.

De Callistrato & Afro.

BArbatus rigido nupsit Callistratus Afro,
Hac qua lege viro nubere virgo solet.
Præluxere faces; velarunt flammea vultus;
Nec tua defuerunt verba, Thalasse, tibi,
Dos etiam dicta est. Nondum tibi, Roma, videtur
Hoc satis? exspectas numquid ut & pariat?

XLIII.

In Sabellum.

FAcundos mihi de libidinosis
Legisti nimiùm, Sabelle, versus:
Quales nec Didymi sciunt puellæ,
Nec molles elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris, novæ figuræ,
Quales perditus audeat fututor:

Digitized by Google

Præstent, & taceant quid exoleti;
Quo symplegade quinque copulentur;
Qua plures teneantur à catena;
Exstinctam liceat quid ad lucernam.
Tanti non erat esse te disertum.

XLIV.

Ad Unicum.

UNice cognato junctum mihi sanguine nomen,
  Quique geris studiis corda propinqua meis:
Carmina cùm facias soli cedentia fratri,
  Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum lepido te posset amare Catullo,
  Te post Nasonem blanda Corinna sequi.
Nec deerant Zephiri, si te dare vela juvaret;
  Sed tu littus amas: hoc quoque fratris habes.

XLV.

Ad Phœbum.

HÆdina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse calceatum.

XLVI.

Ad Classicum.

VEndunt carmina Gallus & Lupercus.
Sanos, Classice, nunc nega Poëtas.

XLVII.

In habentem varios mores.

DIfficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

Digitized by Google

XLVIII.

In lautum invitatorem.

BOletos & aprum si tanquam vilia ponis,
Et non esse putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis scribi propter quinque Lucrina: vale.
Lauta tamen cœna est: fateor, lautissima; sed cras
Nil erit, immò hodie, protinùs imò nihil;
Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,
Vel quicunque canis, junctaque testa viæ:
Mullorum, leporumque, & suminis exitus hic est;
Sulfureusque color, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit commissatio tanti,
Nec Capitolinæ, Pontificumque dapes.
Imputet ipse deus nectar mihi; fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cænarum quære magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

XLIX.

Ad Linum pædagogum.

CRinitæ Line pædagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat suarum,
Et credit cui Posthumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinas:
Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero, precor, furori,
Et serves aliquandò negligenter
Illos qui male cor meum perurunt;
Quos & noctibus & diebus opto
In nostro cupidus sinu videre,

Digitized by Google

Formosos, niveos, pares, gemellos,
Grandes, non pueros, sed uniones.

L.

In habentem amœnas ædes.

DAphnonas, platanonas, & aërias cyparissos,
Et non unius balnea solus habes:
Et tibi centenis stat porticus alta columnis;
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx:
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent; sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est. Quàm bene non habitas!

L I.

De Fabullo.

TAm sæpe nostrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? semper homo bonus tiro est.

L I I.

Epitaphium Rufi.

TEmpora Pieriâ solitus redimire coronâ,
Nec minùs attonitis vox celebrata reis,
Hic situs est, hîc ille tuus, Sempronia, Rufus;
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio narraris fabula campo,
Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, quæ deserto raptore redisti:
Illa virum voluit nec repetita sequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores:
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
Iste tibi dominam conciliabit amor.

LIII

Digitized by Google

LIII.

In avarum.

Nummi cùm tibi sint, opesque tantæ,
Quantas civis habet, paterve rarus:
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt Poëtæ
Custodem Scythici fuisse luci.
Sed caussa, ut memoras, & ipse jactas,
Diræ filius est rapacitatis.
Ut quid tu fatuos, rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

LIV.

In Zoïlum.

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus,
Rem magnam præstas, Zoïle, si bonus es.

LV.

In Æglem fellatricem.

Gratis qui dare vos jubet, puellæ,
Insulsissimus, improbissimusque est.
Gratis ne date, basiate gratis;
Hoc Ægle negat, hoc avara vendit:
Sed vendat bene, basiare quantùm est;
Hoc vendit quoque, nec levi rapina:
Aut libram petit illa Cosmiani,
Aut binos quater à nova moneta;
Ne sint basia muta, nec maligna,
Nec clusis aditum neget labellis,
Humanè facit hoc tamen, sed unum,
Gratis quæ dare basium recusat,
Gratis lingere nec recusat Ægle.

LVI.

In Polycarmum.

ÆGrotas uno decies, aut sæpiùs anno;
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.
Sit pudor; ægrota jam, Polycarme, semel.

LVII.

Ad Sparsum.

CUr sæpe sicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi: negant vitam
Ludimagistri mane, nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neroniana nummularius massa;
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ;
Nec fasciato naufragus loquax trunco;
A matre doctus nec rogare Judæus;
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cùm secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus,
Nec in Falerno colle major autumnus;
Intraque limen latus essedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis; nec dies, nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,

Digitized by Google

It ad cubile eſt Roma : tædio feſſis
Dormire quoties libuit , imus ad villam.

L V I I I.

Ad Alaudam.

ANcillariolum tua te vocat uxor ; & ipſa
  Lecticariola eſt : eſtis , Alauda , pares.

L I X.

In importunos baſiatores.

TAntùm dat tibi Roma baſiorum
  Poſt annos modò quindecim reverſo ,
Quantùm Leſbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota , te piloſus
Hircoſo premit oſculo colonus :
Hinc inſtat tibi textor , inde fullo ;
Hinc ſutor modò pelle baſiata ;
Hinc menti dominus pediculoſi ;
Hinc defioculuſque , & inde lippus ,
Fellatorque , recenſque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

L X.

Ad natalem ſuum.

MArtis alumne dies , roſeam quo lampada primum ,
  Magnaque ſiderii vidimus ora dei :
Si te rure coli , virideſque pigebit ad aras ,
  Qui fueras Latia cultus in urbe mihi ;
Da veniam , ſervire meis quòd nolo Kalendis ,
  Et qua ſum genitus vivere luce volo.
Natali pallere ſuo , ne calda Sabello
  Deſit , & ut liquidum potet Alauda merum ;
Turbida ſollicito tranſmittere Cæcuba ſacco ,
  Atque inter menſas ire redire ſuas ;
Excipere hos , illos , & tota ſurgere cœna.

Marmora calcantem frigidiora gelu:
Quæ ratio est, hæc sponte tua perferre patique,
Quæ te si jubeat rex dominusque, neges?

LXI.

De Ligurra.

VErsus, & breve vividumque carmen
In te ne faciam times, Ligurra;
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
In tauros Libyci fremunt leones;
Non sunt papilionibus molesti:
Quæras, censeo, si legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam;
Qui carbone rudi, putrique creta
Scribit carmina, quæ legunt cacantes:
Frons hæc stigmate non meo notanda est.

LXII.

Ad Saturnum, in reditu Prisci Terentii.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat;
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus:
Lætus ad hæc facilisque veni solennia Prisci
Gaudia: cum sacris te docet esse tuis.
Tu reducem patriæ sexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ,
Cernis ut Ausonio similis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quàm non parca manus, largæque nomismata mensæ,
Quà, Saturne, tibi pernumerentur opes!
Utque sit his pretium meritis, & gratia major,
Et pater, & frugi sic tua sacra colit.
At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
Hos illi jubeas sæpe redire dies.

LXIII.

Ad Cordubam.

UNcto Corduba lætior Venafro,
Histra nec minùs absolutâ testa,
Albi quæ superas oves Galesi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo;
Dic vestro, rogo, sit pudor Poëtæ,
Nec gratis recitet meos libellos,
Ferrem, si faceret bonus Poëta,
Cui possem dare mutuos honores:
Corrumpit sine talione cælebs.
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo Poëta.

LXIV.

De Cinna.

VIncentem roseos, facieque, comaque ministros
Cinna cocum fecit: Cinna gulosus homo est.

LXV.

De Phyllide.

FOrmosa Phyllis nocte cùm mihi tota
Se præstitisset omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem munus,
Utrumne Cosmi, Nicerotis an libram,
An Bæticarum pondus acre lanarum,
An de moneta Cæsaris decem flavos:
Amplexa collum, basioque tam longo
Blandita, quàm sunt nuptiæ columbarum,
Rogare cœpit Phillis amphoram vini.

LXVI.

Ad Amœnum.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel breviore cupis :
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne,
Et casa divitiis ambitiosa latet.
Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Argentum atque aurum non simplex delphica portat :
Stant pueri, dominos quos precer esse meos.
Deinde ducenta sonas, & ais, non esse minoris.
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

LXVII.

In natalem Virgilii.

MAjæ Mercurium creastis Idus.
Augustis redit Idibus Diana.
Octobres Maro consecravit Idus.
Idus sæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

LXVIII.

Ad clientes.

MAtutine cliens, urbis mihi caussa relictæ,
Atria, si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus ;
Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
Otia me, somnusque juvant ; quæ magna negavit
Roma mihi : redeo, si vigilatur & hîc.

LXIX.

Ad Paullum.

SIc tanquam tabulas scyphosque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

LXX.

De Apro.

Lintea ferret Apro vatius cùm vernulà nuper,
  Et supra togulam lusca sederet anus;
Atque olei stillam daret enterocelicus unctor:
  Nudorum tetricus censor & asper erat.
Frangendos calices, effundendumque Falernum
  Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A sene sed postquam patruo venere trecenta:
  Sobrius à thermis nescit abire domum.
O quantùm diatheta valent, & quinque comati!
  Tunc, cùm pauper erat, non sitiebat Aper.

LXXI.

Ad Lygdum.

Nil non, Lygde, mihi negas roganti:
  At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

LXXII.

Ad Pannicum.

Iugera mercatus prope busta latentis agelli,
  Et male compactæ culmina fulta casæ,
Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
  Parvaque, sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
  Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

LXXIII.

Ad Catullum.

Hæredem tibi me, Catulle, dicis.
  Non credam, nisi legero, Catulle.

Digitized by Google

LXXIV.

Ad Flaccum.

CUm tibi Niliacus portet crystalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed gemmis vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimiùm calidis non vitiantur aquis.
Quid! quòd securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoque non nihil est, quòd propinabis in istis,
Frangendus fuerit, si tibi, Flacce, calix.

LXXV.

De pueris formosis.

FEstinat Polytimus ad puellas:
Invitus puerum fatetur Hymnus:
Pastas glande nates habet Secundus:
Mollis Dindymus est, sed esse non vult:
Amphion potuit puella nasci.
Horum delicias, superbiamque,
Et fastus querulos, amice, malo,
Quàm dotis mihi quinquies ducena.

LXXVI.

De agricola.

AMphora vigessis, modius datur ære quaterno;
Ebrius & crudus nil habet agricola.

LXXVII.

De Æthonte.

MUltis dum precibus Jovem salutat,
Stans summos resupinus usque in ungues,
Æthon in Capitolio pepedit,
Riserunt homines; sed ipse Divûm

Offensus

Offensus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cùm vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas,
Et pedit deciesque, viciesque;
Sed quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat.

LXXVIII.

Ad Bithynicum.

NIl in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
Et jurare jubes; malo satisfacere.

LXXIX.

Ad Atticillam.

DOnavi tibi multa, quæ rogasti;
Donavi tibi plura, quàm rogasti;
Non cessas tamen usque me rogare.
Quisquis nil negat, Atticilla, fellat.

LXXX.

De Callistrato.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

LXXXI.

De Umbro.

BRumæ diebus, feriisque Saturni,
Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
Nunc misit alicam: factus est enim dives.

LXXXII.

De Menogene.

EFfugere in thermis, & circa balnea non est
Menogenen, omni tu licet arte velis.

Digitized by Google

Captabit tepidum dextra lævaque trigonem,
Imputet acceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, & referet laxum de pulvere follem,
Etsi jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea si sumes, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ille tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget ipse tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, veni.

LXXXIII.

De Fabiano.

DErisor Fabianus herniarum,
Omnes quem modò colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantùm nec duo dicerent Catulli;
In thermis subitò Neronianis
Vidit se miser, & tacere cœpit.

LXXXIV.

Ad Polythimum.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos;
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totam sponsa videret ebur.

LXXXV.

In Fabullum.

PÆdiconibus os olere dicis.
Hoc si, sicut ais, Fabulle, verum est,
Quid tu credis olere cunnilingis?

Digitized by Google

LXXXVI.

In non arrigentem.

TRiginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ:
Una est, nec surgit mentula. Quid facies?

LXXXVII.

De Cotta.

BIs Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam;
Excogitavit homo sagax & astutus,
Ne facere posset tale sæpiùs damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

LXXXVIII.

De Tongiliano.

TOngilianus habet nasum: scio, non nego; sed jam
Nil præter nasum Tongilianus habet.

LXXXIX.

Ad Charinum.

QUòd lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

XC.

De Marone.

PRo sene, sed clarè, votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens hemitritæos erat:
Si Stygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem:
Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

Digitized by Google

XCI.

In Magullam.

COmmunis tibi cum viro, Magulla,
Cùm sit lectulus, & sit exoletus,
Quare, dic mihi, non sit & minister?
Suspiras: ratio est; times lagenam.

XCII.

Ad Priscum.

SÆpe rogare soles qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repentè potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

XCIII.

De Fabulla.

QUa mœchum ratione basiaret
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat usque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mœchum protinùs, & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
Quanto morio major est maritus!

XCIV.

In Tuccam.

SCribebamus epos? cœpisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos?
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exculta Camœnis?
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras? Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos? tu quoque ludis idem.
Quid minùs esse potest? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.

Digitized by Google

Elige quid nolis: quis enim est pudor, omnia velle?
 Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

X C V.

Ad Instantium Rufum.

MUsæi pathicissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas
Instanti lege Rufe. sed puella
Sit tecum tua, ne Thalassionem
Inducas manibus libidinosis,
Et fias sine fœmina maritus.

X C V I.

In Zelotypam.

CUm tibi nota tui sit vita fidesque mariti,
 Nec premat ulla tuos sollicitetque toros;
Quid quasi pellicibus torqueris inepta ministris,
 In quibus & brevis est, & fugitiva Venus?
Plus tibi, quàm domino, pueros præstare probabo;
 Hi faciunt, ut sis fœmina sola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. Do tamen, inquis,
 Ne vagus è thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res est: Chiam volo, nolo Mariscam.
 Ne dubites quæ sit Chia, Marisca tua est.
Scire suos fines matrona & fœmina debet.
 Cede suam pueris; utere parte tua.

X C V I I.

In Bassum.

UXor cùm tibi sit puella, qualem
Votis vix petat improbis maritus;
Dives, nobilis, erudita, casta:
Rumpis, Basse, latus, sed in comatis,
Uxoris tibi dote quos parasti.
Et sic ad dominam reversa languet
Multis mentula millibus redempta;

Digitized by Google

Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata surgit.
Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
Non est hæc tua, Basse: vendidisti.

XCVIII.

Ad Bætim.

BÆtis olivifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat; cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret; & hic populis, ut prior annus eat.
Non ignorat onus quod sit succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS
XENIA
ET
APOPHORETA.

Digitized by Google

AD BENEVOLUM LECTOREM.

TITULI & lemmata, quæ in elegantissimis Xeniorum & Apophoretorum libellis adscripta sunt distichis singulis, ea Martialis esse ut scias, ad dignitatem imprimis utilitatem utriusque pertinet: cùm cæteræ inscriptiones, quæ in Epigrammatum libris XII, atque in fragmento de Spectaculis occurrunt, librariorum sint & criticorum pro arbitrio ac lubitu quidvis interpretantium ac interpolantium. Quod in Xeniis & Apophoretis factum, cave credas. In Epigrammatis, quod dico, clamat ipsa diversitas inscriptionum in diversis codicibus, quà scriptis, quà editis. Horum verò lemnatum auctorem seipsum profitetur initio Apophoretorum, cùm inquit:

Lemmata, si quæres, cur sint adscripta: docebo:
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Adde, quòd absque iis ne millesima pars distichorum rectè intelligi possit. Quod vel solum arguat, ipsius Martialis ea esse, non librariorum, quibus Sphinx domi non erat. In Epigrammatis tam operosis passim divinationibus non opus. Quod doctis hominibus perspectum; & nos in Animadversionibus nostris ad Martialem nuper testatum fecimus. Vale, mi lector; & Scriverio inter diversissima studia etiam commoditatibus tuis operanti fave. Raptim Harlemii, Kalendis Martiis, M. DC. XXI.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS
XENIA,
SIVE
EPIGRAMMATUM
LIBER XIII.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Lectorem.

NE toga cordyllis, ne pænula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem,
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
Postulat, ecce, novos ebria Bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus.
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

II.

Ad eundem.

NAsutus sis usque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quàm dixi. Quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam: qui se mirantur, in illos
Virus habe; nos hæc novimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimiùm nihil est, si candidus aure,
Nec matutina si mihi fronte venis.

Digitized by Google

III.

Ad eundem.

OMnis in hoc gracili XENIORUM turba libello
Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimiùm? poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.

IV.

Ad eundem.

HÆc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis;
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Digitized by Google

XENIA.

I.

Thus.

SErus ut ætheriæ Germanicus imperet aulæ,
Utque diu terris, da pia thura Jovi.

II.

Piper.

CEra quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi fortè datur, si sapis, adde piper.

III.

Alica.

NOs alicam, mulsum poterit tibi mittere dives:
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

IV.

Conchis faba.

SI spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

V.

Lens.

ACcipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

VI.

Far.

IMbue plebejas Clusinis pultibus ollas,
Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

Digitized by Google

VII.

Simila ex tritico.

NEc poteris similæ dotes numerare, nec usus,
Pistori toties cùm sit & apta cocco.

VIII.

Hordeum.

MUlio, quod non des taciturus, accipe mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

IX.

Frumentum triticeum.

TErcentum Libyci medios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

X.

Beta.

UT sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quàm sæpe petet vina piperque cocus!

XI.

Lactuca.

CLaudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

XII.

Ligna acapna.

SI vicina tibi Nomentana rura coluntur,
Ad villam moneo, rustice, ligna feras.

XIII.

Rapa.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa,
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

XIV.

Cauliculi.

NE tibi pallentes moveant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua.

XV.

Porri sectivi.

FIla Tarentini graviter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

XVI.

Porri capitati.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides stipite cerne comas.

XVII.

Napi.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parcius esse pilas.

XVIII.

Asparagi.

MOllis in æquorea quæ crevit spina Ravenna,
Non erit incultis gratior asparagis.

XIX.

Uva duracina.

NOn habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo,
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

XX.

Chia ficus.

CHia seni similis Baccho, quem Setina mittit,
Ipsa merum secum portat & ipsa salem.

Digitized by Google

XXI.

Cydonia.

SI tibi Cecropio saturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela, licet.

XXII.

Nuces pineæ.

POma sumus Cybeles: procul hinc absiste, viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

XXIII.

Sorba.

SOrba sumus, molles nimiùm durantia ventres:
Aptiùs hæc puero, quàm tibi, poma, dabis.

XXIV.

Spathalion caryotarum.

AUrea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

XXV.

Vas coctanorum.

HÆc tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si majora forent coctana, ficus erant.

XXVI.

Vas Damascenorum.

PRuna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume: solent duri solvere ventris onus.

XXVII.

Caseus Lunensis.

CAseus Etruscæ signatus imagine Lunæ
Præstabit pueris prandia mille tuis.

Digitized by Google

XXVIII.

Caseus Vestinus.

SI sine carne voles jentacula sumere frugi,
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

XXIX.

Caseus Velabrensis.

NOn quemcumque focum, nec fumum caseus omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

XXX.

Casei Trebulani.

TRebula nos genuit: commendat gratia duplex;
Sive levi flamma, sive domamur aqua.

XXXI.

Bulbi.

CUm sit anus conjux, & sint tibi mortua membra;
Nil aliud bulbis quàm satur esse potes.

XXXII.

Lucanicæ.

FIlia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

XXXIII.

Cistella olivarum.

HÆc, quæ Picenis venit subducta trapetis,
Inchoat, atque eadem finit oliva dapes,

XXXIV.

Mala citrea.

AUt Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

Digitized by Google

XXXV.

Colostrum.

SUrripuit pastor quæ nondum stantibus hœdis,
De primo matrum lacte colostra damus.

XXXVI.

Hœdi.

LAscivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

XXXVII.

Ova.

CAndida si croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor.

XXXVIII.

Porcellus lactens.

LActe mero pastum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ætolo de sue dives edat.

XXXIX.

Apyrina & tuberes.

NOn tibi de Libycis tuberes & apyrina ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

XL.

Idem.

LEcta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

XLI.

Sumen.

ESse potes nudum sumen, sic ubere largo
Effluit & vivo lacte papilla tumet.

XLII.

XLII.

Pulli gallinacei.

SI Libycæ nobis volucres, & Phasides essent,
Acciperes : at nunc accipe cortis aves.

XLIII.

Persica Nuci-Persica.

VIlia maternis fueramus Persica ramis :
Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

XLIV.

Panes Picentini.

PIcentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Ut levis accepta spongia turget aqua.

XLV.

Boleti.

ARgentum, atque aurum, facile est, lænamque, togamque
Mittere : boletos mittere difficile est.

XLVI.

Ficedulæ.

CUm me ficus alat, cùm pascar dulcibus uvis,
Cur potiùs nomen non dedit uva mihi ?

XLVII.

Tubera.

RUmpimus altricem tenero quæ vertice terram
Tubera, boletis poma secunda sumus.

XLVIII.

Turdorum corona.

TExta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

XLIX.

Anas.

TOta quidem ponatur anas; sed pectore tantùm,
Et cervice sapit: cætera redde coco.

L.

Turtur.

DUm pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis;
Et cochleas tibi habe: perdere nolo famem.

LI.

Perna.

CÆretana mihi fiet, vel missa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

LII.

Petaso.

MUsteus est; propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

LIII.

Vulva.

TE fortasse magis capiat de virgine porca,
Me materna gravi de sue vulva capit.

LIV.

Colocasia.

NIliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cùm morsu fila manuque trahes.

LV.

Jecur anseris.

ADspice, quàm tumeat magno jecur ansere majus!
Miratus, dices: hoc, rogo, crevit ubi?

Digitized by Google

LVI.

Glires.

TOta mihi dormitur hiems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

LVII.

Cuniculus.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris;
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

LVIII.

Attagenæ.

INter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus attagenarum.

LIX.

Gallina altilis.

PAscitur & dulci facilis gallina farina;
Pascitur & tenebris; ingeniosa gula est.

LX.

Capo.

NE nimis exhausto macresceret inguine gallus,
Amisit testes; nunc mihi Gallus erit.

LXI.

Idem.

SUccumbit sterili frustra gallina marito:
Hanc matris Cybeles esse decebat avem.

LXII.

Perdix.

POnitur Ausoniis perdix rarissima mensis:
Hanc in piscina mandere sæpe soles.

Digitized by Google

LXIII.

Columbini.

NE violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita si Cnidiæ sunt tibi sacra Deæ.

LXIV.

Palumbi torquati.

INguina torquati tardant, hebetantque palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.

LXV.

Galbulæ.

GAlbula decipitur calamis, & retibus ales,
Turget adhuc viridi cùm rudis uva mero.

LXVI.

Cattæ.

PAnnonicas nobis nunquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc Domino mittere dona Pudens.

LXVII.

Pavo.

MIraris quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc sævo tradere, dure, coquo?

LXVIII.

Phœnicopterus.

DAt mihi penna rubens nomen; sed lingua gulosis
Nostra sapit: quid si garrula lingua foret?

LXIX.

Phasianus.

ARgiva primùm sum transportata carina:
Antè mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Digitized by Google

LXX.

Numidicæ.

ANsere Romano quamvis satur Hannibal esset,
Ipse suas nunquam barbarus edit aves.

LXXI.

Anser.

HÆc servavit avis Tarpeji templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa Deus.

LXXII.

Grues.

TUrbabis versus, nec littera tota volabit,
Unam perdideris si Palamedis avem.

LXXIII.

Rusticula.

RUstica sim, an perdix, quid refert, si sapor idem est?
Carior est perdix: sic sapit illa magis.

LXXIV.

Cycnus.

DUlcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cycnus funeris ipse sui.

LXXV.

Porphyriones.

NOmen habet magni volucris tam parva Gigantis?
Et nomen Prasini Porphyrionis habet?

LXXVI.

Mullus.

SPirat in advecto, sed jam piger, æquore mullus;
Languescit? vivum da mare, fortis erit.

LXXVII.

Muræna.

QUæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

LXXVIII.

Rhombus.

QUamvis lata gerat patella rhombum,
Rhombus latior est tamen patella.

LXXIX.

Ostrea.

EBria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

LXXX.

Squillæ.

CÆruleus nos Liris amat, quem silva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

LXXXI.

Scarus.

HIc scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est: cætera vile sapit.

LXXXII.

Coracinus.

PRinceps Niliaci raperis, coracine, macelli:
Pellææ prior est gloria nulla gulæ.

LXXXIII.

Echinus.

ISte licet digitos testudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.

Digitized by Google

LXXXIV.

Murices.

SAnguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; & non est hoc satis, esca sumus.

LXXXV.

Gobius.

IN Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

LXXXVI.

Lupus.

LAneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

LXXXVII.

Aurata.

NOn omnis laudem pretiumque aurata meretur,
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

LXXXVIII.

Acipensis.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

LXXXIX.

Lepus.

INter aves turdus, si quid me judice certum est,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

XC.

Aper.

QUi Diomedæis metuendus setiger agris,
Ætola cecidit cuspide, talis erat.

Digitized by Google

XCI.

Dama.

DEnte timentur apri; defendunt cornua taurum:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

XCII.

Oryx.

MAtutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx constat quot mihi morte canum!

XCIII.

Cervus.

HIc erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro?
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

XCIV.

Lalisio.

CUm tener est onager, solaque lalisio matre
Pascitur, hoc infans, sed breve nomen habet.

XCV.

Oleum Venafranum.

HOc tibi Campani sudavit bacca Venafri:
Unguentum, quoties sumis, & istud olet.

XCVI.

Dorcas.

DElicium parvo donabis dorcada nato;
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

XCVII.

Caprea.

PEndentem summa capream de rupe videbis:
Casuram speres; decipit illa canes.

XCVIII.

XCVIII.

Onager.

PUlcher adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi; jam removete sinus.

XCIX.

Garum scombrorum.

EXspirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe fastosum, munera cara, garum.

C.

Amphora muriæ.

ANtipolitani (fateor) sum filia thynni:
Essem si scombri, non tibi missa forem.

CI.

Mel Atticum.

HOc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados à silvis nobile nectar apis.

CII.

Favi Siculi.

CUm dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

CIII.

Passum.

GNossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

CIV.

Picatum vinum.

HÆc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites: misit Romulus ipse mihi.

Digitized by Google

C V.

Mulsum.

ATtica nectareum turbatis mella Falernum :
Misceri decet hoc à Ganymede merum.

C V I.

Albanum.

HOc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iüleo quæ sibi monte placet.

C V I I.

Surrentinum.

SUrrentina bibis? nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

C V I I I.

Falernum.

DE Sinuessanis venerunt Massica prælis:
Condita quo quæris Consule? nullus erat.

C I X.

Setinum.

PEndula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

C X.

Fundanum.

HÆc Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expressit mustum Consul, & ipse bibit.

C X I.

Trifolinum.

NOn sum de primo (fateor) trifolina Lyæo;
Inter vina tamen septima vitis ero.

Digitized by Google

CXII.

Caecubum.

CÆcuba Fundanis generoſa coquuntur Amyclis;
Vitis & in media nata palude viret.

CXIII.

Signinum.

POtabis liquidùm Signina morantia ventrem:
Ne nimiùm ſiſtant, ſit tibi parca ſitis.

CXIV.

Mamertinum.

AMphora Neſtorea tibi Mamertina ſenecta
Si detur, quod vis nomen habere poteſt.

CXV.

Tarraconenſe.

TArraco, Campano tantùm ceſſura Lyæo,
Hæc genuit Tuſcis æmula vina cadis.

CXVI.

Nomentanum.

NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

CXVII.

Spoletinum.

DE Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis
Malueris, quàm ſi muſta Falerna bibas.

CXVIII.

Pelignum.

MArſica Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Digitized by Google

CXIX.

Acetum.

AMphora Niliaci non sit tibi vilis aceti;
Esset cùm vinum, vilior illa fuit.

CXX.

Massilitanum.

CUm tua centenos expugnet sportula cives;
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

CXXI.

Cæretanum.

CÆretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ cùm tribus illa bibit.

CXXII.

Tarentinum.

NObilis & lanis, & felix vitibus Aulon,
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

CXXIII.

UNguentum hæredi nunquam, nec vina relinquas:
Ille habeat nummos; hæc tibi tota dato.

CXXIV.

Corona rosea.

DAt festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas:
Quondam veris erat; nunc tua facta rosa est.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALIS
APOPHORETA,
SIVE
EPIGRAMMATUM
LIBER XIV.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Lectorem.

SYNTHESIBUS dum gaudet eques, dominusque senatus;
Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem:
Nec timet Ædilem moto spectare fritillo,
Cùm videat gelidos tam propè verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe sortes;
Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis.
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit?
Vis scribam Thebas, Trojamve, malasve Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.

II.

Ad eundem.

QUo vis cunque loco potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus.
Lemmata, si quæris, cur sint adscripta; docebo,
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Digitized by Google

APOPHORETA.

I.

Pugillares citrei.

SEcta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

II.

Quincuplices.

CÆde juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur auctus honor.

III.

Pugillares eborei.

LAnguida ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum littera pingat ebur.

IV.

Triplices.

TUnc triplices nostros non vilia dona putabis,
Cùm se venturam scribet amica tibi.

V.

Pugillares membranei.

ESse putes ceras, licet hæc membrana vocetur,
Delebis, quoties scripta novare voles.

VI.

Vitelliani.

NOndum legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Digitized by Google

VII.

Idem.

QUòd nummos cernis, mitti nos credis amicæ;
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

VIII.

Chartæ majores.

NOn est, munera quod putes pusilla,
Cùm donat vacuas Poëta chartas.

IX.

Chartæ epistolares.

SEu leviter noto, seu caro missa sodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

X.

Loculi eborei.

HOs nisi de flava loculos implere moneta
Non decet: argentum vilia ligna ferant.

XI.

Loculi lignei.

SI quid adhuc superest in nostri fæce locelli,
Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

XII.

Tali eborei.

CUm steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

XIII.

Tessera.

NOn sim talorum numero par tessera, dum sit
Major, quàm talis, alea sæpe mihi.

Digitized by Google

XIV.

Turricula.

QUæris compositos manus improba mittere talos,
Si per me misit, nil nisi vota facit.

XV.

Tabula lusoria.

HIc mihi bis-seno numeratur tessera puncto:
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

XVI.

Nuces.

ALea parva nuces, & non damnosa videntur:
Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

XVII.

Theca calamaria.

SOrtitus thecam, calamis armare memento:
Cætera nos dedimus; tu leviora para.

XVIII.

Calculi.

INsidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

XIX.

Graphiarium.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

XX.

Dentiscalpium.

LEntiscum melius; sed tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

Digitized by Google

XXI.

Auriscalpium.

SI tibi morosa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

XXII.

Acus aurea.

TEnuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus sparsas sustineatque comas.

XXIII.

Pecten ad calvum.

QUid faciet nullos hic inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

XXIV.

Sapo.

CAustica Teutonicos accendit spuma capillos:
Captivis poteris cultior esse comis.

XXV.

Mattiaca pila.

SI mutare paras longævos, cana, capillos:
Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

XXVI.

Umbella.

ACcipe quæ nimios vincant umbracula soles:
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

XXVII.

Causia.

IN Pompeiano tecum spectabo theatro:
Mantatus populo vela negare solet.

Digitized by Google

XXVIII.

Venabula.

EXcipient apros, exspectabuntque leones,
Intrabunt ursos, sit modò firma manus.

XXIX.

Culter venatorius.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic levis in grandem cominus ibit aprum.

XXX.

Parazonium.

MIlitiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

XXXI.

Pugio.

PUgio, quem curva signat brevis orbita vena,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

XXXII.

Falx ex ense.

PAx me certa ducis placidos curvavit in usus:
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

XXXIII.

Securicula.

CUm fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

XXXIV.

Ferramenta tonsoria.

TOndendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis utilis; illa genis.

Digitized by Google

XXXV.

Scrinium.

COnstrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas, trucesque blattas.

XXXVI.

Fasces calamorum.

DAt chartis habiles calamos Memphitica tellus;
Texantur reliqua tecta palude tibi.

XXXVII.

Lucerna cubicularia.

DUlcis conscia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet; tacebo.

XXXVIII.

Candela.

ANcillam tibi sors dedit lucernæ,
Totas quæ vigil exigit tenebras.

XXXIX.

Lucerna polimyxos.

ILlustrem cùm tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

XL.

Cereus.

HIc tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

XLI.

Candelabrum Corinthium.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non norat parcos uncta lucerna patres.

Digitized by Google

XLII.

Candelabrum ligneum.

ESse vides lignum: serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

XLIII.

Pila paganica.

HÆc quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minùs laxa est, & minùs arcta pila.

XLIV.

Pila trigonalis.

SI me mobilibus scis expulsare sinistris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

XLV.

Follis.

ITe procul, juvenes; mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle senes.

XLVI.

Harpasta.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

XLVII.

Halteres.

QUid pereunt stulto fortes haltere lacerti?
Exercet meliùs vinea fossa viros.

XLVIII.

Galericulum.

NE lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Digitized by Google

XLIX.

Strigiles.

PErgamus has misit : curvo destringere ferro,
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

L.

Guttus corneus

GEstavit modò fronte me juvencus,
Verum rhinocerota me putabis.

L I.

Rhinoceros.

NUper in Ausonia Domini spectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

L I I.

Crepitacillum.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula sistra manu.

L I I I.

Flagellum.

PRoficies nihil, hoc cædas licet usque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

L I V.

Dentifricium ad edentulam.

QUid mecum est tibi ? me puella sumat :
Emptos non soleo polire dentes.

L V.

Myrobalanum.

QUod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

Digitized by Google

LVI.

Aphronitrum.

RUsticus es? nescis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri: Græcus es? ἀφρόνιτρον.

LVII.

Opobalsama.

BAlsama me capiunt, hæc sunt unguenta virorum:
Delitias Cosmi vos redolete nurus.

LVIII.

Lomentum.

GRatum munus erit, scisso nec inutile ventri;
Si clara Stephani balnea luce petes.

LIX.

Laterna cornea.

DUx laterna viæ clausis feror aurea flammis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

LX.

Laterna ex vesica.

COrnea si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam contra qui venit esse putat?

LXI.

Fistula.

QUid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primum structa est fistula, talis erat.

LXII.

Tibia.

EBria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

Digitized by Google

LXIII.

Solea lanata.

DEfuerit si fortè puer, soleasque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipse tibi.

LXIV.

Mamillare ad mammosam.

TAurino poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

LXV.

Muscarium pavoninum.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiæ cauda superba fuit.

LXVI.

Copta Rhodia.

PEccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

LXVII.

Priapus siligineus.

SI vis esse satur, nostrum potes esse Priapum:
Ipsa licet rodas inguina, purus eris.

LXVIII.

Porcus.

ISte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

LXIX.

Muscarium bubulum.

SOrdida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

Digitized by Google

LXX.

Botulus.

QUi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

LXXI.

Psittacus.

PSittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere, Cæsar, ave.

LXXII.

Corvus.

COrve salutator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

LXXIII.

Luscinia.

FLet Philomela nefas incesti Tereos; & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

LXXIV.

Pica.

PIca loquax certa dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

LXXV.

Cavea eborea.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hîc habitare potest.

LXXVI.

Narthecium.

ARtis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Paccius esse sua.

LXXVII.

Digitized by Google

LXXVII.

Flagra.

LUdite lascivi, sed tantùm ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

LXXVIII.

Ferulæ.

INvisæ nimiùm pueris, grataeque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

LXXIX.

Pera.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tristi cum cane, pera rogat.

LXXX.

Scopæ.

IN pretio scopas testatur palma fuisse.
Otia sed scopis nunc analecta dabit.

LXXXI.

Scalptorium.

DEfendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

LXXXII.

Manuale.

NE toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

LXXXIII.

Lectus pavoninus.

NOmina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis; sed priùs Argus erat.

Digitized by Google

LXXXIV.

Ephippium.

STragula succincti venator sume veredi:
Nam solet à nudo surgere ficus equo.

LXXXV.

Stibadia.

ACcipe lunata scriptum testudine sigma.
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

LXXXVI.

Gustatorium.

FŒmineam nobis cherson si credis inesse,
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

LXXXVII.

Mensa citrea.

ACcipe felices, Atlantica munera, silvas:
Aurea qui dederit dona minora dabit.

LXXXVIII.

Mensa acerna.

NOn sum crispa quidem, nec silvæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

LXXXIX.

Dentes eborei.

GRandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

XC.

Quincupedal.

PUncta notis ilex, & acuta cuspide clusa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Digitized by Google

XCI.

Pocula archetypa.

NOn est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

XCII.

Calices.

NOs sumus audaces, plebeia toreumata vitri;
Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

XCIII.

Phiala aurea calata.

QUamvis Callaïco rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iste labor.

XCIV.

Calices Vatinii.

VIlia sutoris calicem monnumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

XCV.

Lances crysendeta.

GRandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

XCVI.

Vasa Aretina.

ARetina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

XCVII.

Bascauda.

BArbara de pictis veni bascauda Britannis;
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Digitized by Google

XCVIII.

Panaca.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rhætica vina mea.

XCIX.

Boletaria.

CUm mihi boleti dederint tam nobile nomen;
Prototomis, (pudet, heu!) servio coliculis.

C.

Calices Surrentini.

ACcipe non vili calices de pulvere natos,
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

CI.

Colum nivarium.

SEtinos, moneo, nostra nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

CII.

Saccus nivarius.

ATtenuare nives norunt & lintea nostra:
Frigidior colo non salit unda tuo.

CIII.

Urceoli ministratorii.

FRigida non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosa ludere parce siti.

CIV.

Urceus fictilis.

HIc tibi donatur panda ruber urceus ansa:
Stoïcus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Digitized by Google

C V.

Calathi.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfusos domini lambere docta pedes.

C V I.

Calices Saguntini.

QUæ non sollicitus teneat, servetque minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

C V I I.

Calices gemmati.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice: quot digitos exuit iste calix!

C V I I I.

Ampulla potaria.

HAc licet in gemma, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriose bibas, si foliata sitis.

C I X.

Crystallina.

FRangere dùm metuis, franges crystallina: peccant
Securæ nimiùm sollicitæque manus.

C X.

Nimbus vitreus.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

C X I.

Myrrhina.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior fit sapor inde mero.

Digitized by Google

CXII.

Patella Cumana.

HAnc tibi Cumano rubicundam pulvere testam
Municipem misit casta Sibylla suam.

CXIII.

Calices vitrei.

ADspicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah quoties perdidit auctor opus!

CXIV.

Lagena nivaria.

SPoletina bibis, vel Marsis condita cellis;
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

CXV.

Aqua nivea.

NOn potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

CXVI.

Idem.

MAssiliæ fumos miscere nivalibus undis
Parce, puer, constet ne tibi pluris aqua.

CXVII.

Matella fictilis.

DUm poscor crepitu digitorum, & verna moratur,
O quoties pellex culcita facta mea est!

CXVIII.

Ligula argentea.

QUamvis me ligulam dicant equitesque, patresque,
Dicor ab indoctis lingula Grammaticis.

Digitized by Google

CXIX.

Cochlearia.

SUm cochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis:
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer?

CXX.

Annuli.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

CXXI.

Dactyliotheca.

SÆpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet sed tua gemma fide.

CXXII.

Toga.

ROmanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

CXXIII.

Idem.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos,
Attrita veniet sportula sæpe toga.

CXXIV.

Endromis.

PAuperis est munus; sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro læna mittimus endromida.

CXXV.

Canusinæ fuscæ.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mulso
Munus erit: gaude; non citò fiet anus.

Digitized by Google

CXXVI.

Bardocucullus.

GAllia Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

CXXVII.

Canusinæ rufæ.

ROma magis fuscis vestitur, Gallia rufis;
Et placet hic pueris militibusque color.

CXXVIII.

Pænula scortea.

INgrediare viam cœlo licet usque sereno;
Ad subitas nunquam scortea desit aquas.

CXXIX.

Lacernæ coccineæ.

SI Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?
Ne fias ista transfuga forte, vide.

CXXX.

Pileus.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantùm capiti munera mitto tuo.

CXXXI.

Lacernæ Beticæ.

NOn est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

CXXXII.

Fascia pectoralis.

FAscia, crescentes dominæ compesce papillas,
Ut sit quod capiat nostra, tegatque manus.

CXXXIII.

Digitized by Google

CXXXIII.

Cœnatoria.

NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hoc opus est pictis accubuisse toris.

CXXXIV.

Læna.

TEmpore brumali non multùm lævia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

CXXXV.

Lacerna alba.

AMphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cùm tegit algentes alba lacerna togas.

CXXXVI.

Gausapa villosa, vel mantile.

NObilius villosa tegunt tibi lintea citrum:
Orbibus in nostris circulus esse potest.

CXXXVII.

Cuculli Liburnici.

JUngere nescisti nobis, ô stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callaïcas.

CXXXVIII.

Udones Cilicii.

NOn hos lana dedit, sed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere sinu.

CXXXIX.

Synthesis.

DUm toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Digitized by Google

C X L.

Focale.

SI recitaturus dedero tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas afferat auriculas.

C X L I.

Tunicæ Patavinæ.

VEllera cùm sumant Patavinæ multa trilices,
Et pingues tunicas serra secare potest.

C X L I I.

Spongia.

HÆc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

C X L I I I.

Pænula gausapina.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel media sumere messe velis.

C X L I V.

Cervical.

TInge caput Cosmi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet.

C X L V.

Cubicularia gausapina.

STragula purpureis lucent villosa tapetis:
Quid prodest, si te congelat uxor anus?

C X L V I.

Lodices.

NUdo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Digitized by Google

CXLVII.

Amictorium.

MAmmosam metuo : teneræ me trade puellæ,
Ut possint niveo pectore lina frui.

CXLVIII.

Cubicularia polymita.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera : victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

CXLIX.

Zona.

LOnga satis nunc sum : dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

CL.

Gausape quadratum.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli :
Nos Helicaonia de regione sumus.

CLI.

Simicinctium.

DEt tunicam dives : ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

CLII.

Lana amethystina.

EBria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

CLIII.

Lana alba.

VElleribus primis Apulia, Parma secundis
Nobilis, Altinum tertia laudat ovis.

Digitized by Google

CLIV.

Lanæ Tyriæ.

NOs Lacedæmoniæ paſtor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

CLV.

Lanæ Polentinæ.

NOn tantùm pullo lugentes vellere lanas,
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

CLVI.

Idem.

LAna quidem triſtis, ſed tonſis apta miniſtris,
Quales non prima de grege menſa vocat.

CLVII.

Tomentum Leuconicum.

OPpreſſæ nimiùm vicina eſt faſcia plumæ?
Vellera Leuconicis accipe raſa ſagis.

CLVIII.

Tomentum Circenſe.

TOmentum conciſa palus Circenſe vocatur:
Hæc pro Leuconico ſtramina pauper emit.

CLIX.

Pluma.

LAſſus Amyclea poteris requieſcere pluma,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

CLX.

Fœnum.

FRaudata tumeat facilis tibi culcita pluma,
Non venit ad duros pallida cura toros.

Digitized by Google

CLXI.

Tintinnabulum.

REdde pilam, sonat æs thermarum: ludere pergis?
Virgine vis sola lotus abire domum.

CLXII.

Discus.

SPlendida cùm volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

CLXIII.

Cithara.

REddidit Eurydicen vati, sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

CLXIV.

Idem.

DE Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit silvas, detinuitque feras.

CLXV.

Plectra.

FErvida ne trito tibi pollice pustula surgat,
Exorent docilem garrula plectra lyram.

CLXVI.

Trochus.

INducenda rota est; das nobis utile munus:
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

CLXVII.

Idem.

GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur?
Cedat ut argutis obvia turba trochis.

Digitized by Google

CLXVIII.

Signum Victoriæ.

HÆc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna, puer.

CLXIX.

ΒΡΟΥΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΝ.

GLoria tam parvi non est obscura sigilli;
Istius pueri Brutus amator erat.

CLXX.

Saurocthonos Corinthius.

AD te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

CLXXI.

Hyacintus in tabula pictus.

FLectit ab inviso morientia lumina disco
Œbalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

CLXXII.

Hermaphroditus marmoreus.

MAsculus intravit fontes, emersit utrumque:
Pars est una patris; cætera matris habet.

CLXXIII.

Danaë picta.

CUr à te pretium Danaë, regnator Olympi,
Accepit, gratis si tibi Leda dedit?

CLXXIV.

Persona Germanica.

SUm figuli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

CLXXV.

Hercules Corinthius.

ELidit geminos infans, nec respicit, angues.
Jam poterat teneras Hydra timere manus.

CLXXVI.

Hercules fictilis.

SUm fragilis: sed tu (moneo) ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

CLXXVII.

Minerva argentea.

DIc mihi, virgo ferox, cùm sit tibi cassis & hasta,
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

CLXXVIII.

Europa picta.

MUtari meliùs tauro, pater optime Divûm,
Tunc poteras, Iô cùm tibi vacca fuit.

CLXXIX.

Leander marmoreus.

CLamabat tumidis audax Leander in undis,
Mergite me, fluctus, cùm rediturus ero.

CLXXX.

Sigillum Giberi fictile.

EBrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus,
Saturnalitio lusit & ipse luto.

CLXXXI.

Homeri Batrachomyomachia.

PErlege Mæonio cantatas carmine Ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Digitized by Google

CLXXXII.

Homerus in membranis.

ILias, & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

CLXXXIII.

Virgilii Culex.

ACcipe facundi Culicem, studiose, Maronis,
Ne nucibus positis ARMA VIRUMQUE legas.

CLXXXIV.

Virgilius in membrana.

QUàm brevis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

CLXXXV.

Menandri Thaïs.

HÆc primùm juvenum lascivos lusit amores;
Nec Glycere, verè Thaïs amica fuit.

CLXXXVI.

Cicero in membranis.

SI comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

CLXXXVII.

Cynthia Propertii Monobiblos.

CYnthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minùs ipsa dedit.

CLXXXVIII.

Livius in membranis.

PEllibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Digitized by Google

CLXXXIX.

Sallustius.

HIc erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

CXC.

Ovidii Metamorphosis in membranis.

HÆc tibi multiplici quæ structa est massa tabellâ,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

CXCI.

Tibullus.

USsit amatorem Nemesis lasciva Tibullum,
In tota juvit quem nihil esse domo.

CXCII.

Lucanus.

SUnt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam;
Sed qui me vendit, bibliopola putat.

CXCIII.

Catullus.

TAntùm magna suo debet Verona Catullo,
Quantùm parva suo Mantua Virgilio.

CXCIV.

Calvi de aqua frigida usu.

HÆc, tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit;
Ipsa suas meliùs charta natabit aquas.

CXCV.

Mula Paulla.

HIs tibi de mulis non est metuenda ruina:
Altiùs in terra penè sedere soles.

CXCVI.

Catella Gallicana.

DElicias parvæ si vis audire catellæ,
Narranti brevis est pagina tota mihi.

CXCVII.

Asturco.

HIc brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,
Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

CXCVIII.

Canis vertagus.

NOn sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

CXCIX.

Palæstrita.

NOn amo, qui vincit, sed qui succumbere novit,
Et dicit meliùs τὴν ἀνακλινοπάλην.

CC.

Simius.

CAllidus emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

CCI.

Puella Gaditana.

TAm tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
Masturbatorem fecerit Hippolytum.

CCII.

Cymbala.

ÆRa Celænæos lugentia matris amores
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

Digitized by Google

CCIII.

Puer cinædus.

SIt nobis ætate puer, non pumice, lævis;
Propter quem placeat nulla puella mihi.

CCIV.

Cestos.

COllo necte, puer, meros amores,
Ceston de Veneris sinu calentem.

CCV.

Idem.

SUme Cytheriaco medicatum nectare ceston;
Ussit amatorem balteus iste Jovem.

CCVI.

Notarius.

CUrrant verba licet, manus est velocior illis:
Nondum lingua, suum dextra peregit opus.

CCVII.

Concha.

LÆvis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat; inoffensa curret arundo via.

CCVIII.

Morio.

NOn mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa;
Quisquis plus justo non sapit, ille sapit.

CCIX.

Caput arietinum.

MOllia Phrixei secuisti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit;

Digitized by Google

CCX.

Pumilio.

SI solum spectes hominis caput, Hectora credas:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

CCXI.

Parma.

HÆc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi scutum pumilionis erit.

CCXII.

Pueri comœdi.

NOn erit in turba quisquam μισȣ́μενος ista:
Sed poterit quivis esse δισεξαπάτηθος.

CCXIII.

Fibula.

DIc mihi simpliciter, comœdis & citharœdis,
Fibula, quid præstas? cariùs ut futuant.

CCXIV.

Accipiter.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis idem
Decipit, & captas non sibi mœret aves.

CCXV.

Obsonator.

DIc quotus, & quanti cupias cœnare; nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

CCXVI.

Calami aucupatorii.

NOn tantùm calamis, sed cantu fallitur ales,
Callida dum tacita crescit arundo manu.

Digitized by Google

CCXVII.

Corbubulum.

PAuper caussidicus nullos referentia nummos
Carmina cùm scribas, accipe cor quod habes.

CCXVIII.

Cocus.

NOn satis est ars sola coco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

CCXIX.

Craticula cum veru.

PArva tibi curva craticula sudet ofella:
Spumeus in longa cuspide fumet aper.

CCXX.

Pistor dulciarius.

MIlle tibi dulces operum manus ista figuras
Extruit: huic uni parca laborat apis.

CCXXI.

Jentacula.

SUrgite, jam vendit pueris jentacula pistor,
Cristatæque sonant undique lucis aves.

FINIS.

Digitized by Google

M. VAL. MARTIALI EPIGRAMMATA QUÆDAM AFFICTA,

Excerpta partim ex MSS. Codd. & vett. Glossariis; partim ei ab Hadr. Junio & aliis nuper assuta.

EPIGRAMMA PRIMUM.

In Varum.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit;
  Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
  Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego: Non oculos, sed ventrem pascere veni;
  Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

II.

In Ponticum.

POntice, per reges discurris, & omnia lustras;
  Magna quidem sequeris, Pontice: magnus homo es:
Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turba;
  Non adhibes multos, Pontice: cautus homo es.
Pontice, voce tua posses adamanta movere;
  Vox tua dulce sonat, Pontice: dulcis homo es.

Digitized by Google

Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

III.

De Vetula.

TActa places, audita places; si non videare,
Tota places: neutro, si videare, places.

IV.

De Milone.

MIllo domi non est: peregrè Milone profecto
Arva vacant; uxor non minùs inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor fertilis, edam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

V.

De histrionis pœna.

ANte Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Juppiter indixit, vivere de proprio.

VI.

In effrontem.

OS atavi, patris nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cùm referas priscos, nullamque in corpore partem;
Mentiris; frontem dic mihi cujus habes?

VII.

Ad Mattum.

QUi negat esse domi se tunc cùm limina pulsas,
Quid dicat, nescis? Dormio, Matte, tibi.

VIII.

Ad Milonem.

THura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas,
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit;

Digitized by Google

Conjugis utilior merx est, quæ vendita sæpe
Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

IX.

Ad Scævolam.

SCævola, tu cœnas apud omnes, nullus apud te:
Alterius siccas pocula, nemo tua.
Aut tu redde vices, aut desine velle vocari:
Dedecus est semper sumere, nilque dare.

X.

Ad Auctum.

EXigis à nobis, quem nulli solvis, amorem:
Quam nulli præstas, exigis, Aucte, fidem.
Exigis à nobis, quem non merearis, honorem:
Mirum est, quod non das, id tibi velle dari.

XI.

De Filo.

PAllia Filus habet, digitos circumligat auro;
Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Sunt Tyriæ chlamydes, mille instrumenta, clientes
Filo; sed tamen est paupere pauperior.
Atria sunt Filo regali consita cultu;
Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Esurit atque sitit, gemmis instructus & auro,
Cyclade vestitus esurit atque sitit.
Pondus adesse famis, pallor maciesque loquuntur;
Aurea bulla negat pondus adesse famis.
Ergò miser se servitio pro pane locabit;
Sed ne sit servus aurea bulla facit.
Si verò quemquam pulsabit supplice voto;
Ut non exoret, serica vestis adest.
Ergò ne pereat, fiat de divite pauper;
Pauper enim factus ditior esse potest.

XII.

Digitized by Google

XII.

Ad Aulum.

NOn sanguis, non oris honor, non gloria census,
Non gravitas morum proderit, Aule, tibi.
Pauper enim tu semper eris, quia pauper es; & te
Colliget ulterior ulteriore gradus.

XIII.

Ad Regulum.

PRædicat Hermagoras, non omnibus esse placendum.
Elige de multis, Regule, cui placeas.

XIV.

Ad Aulicum.

MUlta mihi donas; vereor ne multa requiras:
Nolo mihi dones, Aulice, si repetas.

XV.

Ad Germanicum.

EXaltas in lite tuam, Germanice, vocem,
Ut furias mentis vox furiosa sonet.

XVI.

Ad Bassum.

OMnis amicus amat, sed non qui amat omnis amicus.
Sed quem, Basse, tu ames; esto & amicus ei.

XVII.

In Turgidam

IN noctem prandes, in noctem, Turgide, cœnas;
Multimodoque mades nocte dieque mero.
Cùmque cuti studeas, uxorem ducere non vis:
Cùm nolis; dicis: Vita pudica placet.

Turgide, mentiris; non est hæc vita pudica.
Vis dicam quæ sit vita pudica? modus.

XVIII.

In Chloën.

LAscivo Ganymede cales: te quilibet intrat;
Hippolytos etiam reddis amore graves.
Plurimus interea tibi limen servat adulter;
Exposita es cuivis: quàm populare sapis!
Demophilem cuperem te dicere, te nisi mater
Esse Chloën vellet: non sapit, atque sapit.

XIX.

In Laïdem.

FOrmosissima Laï fœminarum,
Dum noctis pretium * tibi requiro, * fort. tuæ
Magnum continuò petis talentum:
Tanti non emo, Laï, pœnitere.

XX.

In Macrinum.

DEfungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti caussa fuere tui.

Plura erant; sed quæ luce digna non putamus.

FINIS.

Digitized by Google

IN

MARTIALEM
VARIÆ LECTIONES.

Tom. I.

Pag. 1. *lin.* 10.

Jones; *al.* honores. *Raderus.* herones. *Petitus.*

Pag. 2. *lin.* *penult.*

Vox diversa sonat : populorum est vox tamen una. *Al.*
Vox diversa sonat populorum ; & vox tamen una est. *MS. Bodleian.*

Pag. 4. *lin.* 17.

Promisit ; *al.* promîsti. *Scaliger.*

Ibid. *lin.* *penult.*

Tecto ; *al.* recto. *Marcilius.*

Pag. 6. *lin.* 10.

Nunc, Roma, juvencos ; *al.* nunc Schema juvencos. *Jan. Douza.* Stemma. *Salmasius.*

Pag. 8. *lin ult.*

In monstris ; *al.* à monstris. *MS. Bodl.*

Pag. 9. *lin.* 11.

Augusti laudes fuerant ; *al.* Augusti labor hic fuerat. *MS. Bodl.*

Digitized by Google

Pag. 13. lin. 13.

Naumachiam; *al.* Naumachias. *Cod. Palat.*

Pag. 16. lin. 25.

Exſpuit; *al.* expulit. *MS. Bodl.*

Pag. 17. lin. penult.

Curios; *al.* Varos. *Pulmannus.*

Pag. 20. lin. 5.

Non luget, quiſquis; *al.* Sic luget, quiſquis. *MS. Bodl.*

Pag. 24. lin. 6.

A tantâ nobilitate; *al.* à tantâ mobilitate: *Scriverius.*

Ibid. lin. 29.

Boterdi; *al.* Boleti. *Turnebus.*

Ibid. lin. 21.

Tepidi; *al.* Tepide. *Turneb.* Tepidum. *Heraldus.*

Ibid. lin. penult.

Laletaniam; *al.* Lacetaniam. *Cod. Palat.*

Pag. 26. lin. 12.

Carmina; *al.* crimina. *Turneb.*

Ibid. lin. 13.

Sic interpoſitus vili contuminat unco....

Al.

Sic interpoſito vilis contaminat unco. *Salmaſius. Scriver.*

Ibid. lin. 19.

Offendit; *al.* offundit. *Gruterus.*

Pag. 28. lin. 14.

Delecta; *al.* dejecta. *Barthius.*

Digitized by Google

Pag. 29. *lin.* 11.

Quis enim poteſt negare ? *al.* Quis & id poteſt negare ? *Rutgerſius.*

Ibid. lin. ult.

Mercare : tales habeo ; nec ſciet quiſquam.....
Al.
Mercare : tales habeo, nec ſcilicet. *Scriver.*
Mercare tales, habeo ; nec ſciet quiſquam. *Herald.*

Pag. 32. *lin.* 22.

Permeſſide unda ; *al.* Parmeſſide lympha. *Janus Guilielm.*

Pag. 33. *lin.* 7.

Polluit ; *al.* palluit. *Jan. Guilielm.*

Pag. 34. *lin.* 5.

Tantæ, Regule ; *al.* Tutæ, Regule. *Rutgers.*

Pag. 37. *lin.* 1.

Trita lacerna ; *al.* Scripta lacerna. *Gruter.* Scruta lacernæ. *Rutgers.* Stricta lacerna. *MS. Bodl.*

Ibid. lin. 14.

Inſcriptum eſt, titulo quod breviore legis:
Al.
Inſcriptum eſt titulo, quod breviore leges. *MSS. aliquot.*

Pag 38. *lin.* 29.

Sed raptum ; *al.* Sed partum. *Ramireſius.*

Pag. 42. *lin. penult.*

Par fama & cura Deorum ; *al.* par cura & fama laborum. *Scriver.*

Digitized by Google

Pag. 43. *lin.* 22.

Et Stygias æquum fuerat pater îsset ad umbras . . . *Al.*
Et Stygias æquus fuerat pater ire sub umbras. *Scriv.* *Cod. Palat.*

Pag. 45. *lin.* 25.

Disce ; *al.* nosce. *MS. Bodl.*

Pag. 46. *lin.* 4.

Hei mihi ! *al.* Eheu. *Gruter.*

Pag. 48. *lin.* 9.

Quasi nos manifesta negemus ; *al.* quo si manifesta negemus ? *Rutgers.*

Ibid. lin. 24.

Serus ; *al.* seram. *Cod. Palat.*

Ibid. lin. 25.

Lugubre quiddam ; *al.* Languore quodam. *MS. Bodl.*

Pag. 50. *lin.* 5.

Quid sindone tinctus olenti ; *al.* quid sidone cinctus olenti. ? *Rutgers.*

Pag. 52. *lin.* 16.

Effectè ; *al*, Effatè. *Ramires.*

Ibid. lin. 28.

Terentem ; *al.* tenentem. *Ramires.*

Pag. 54. *lin.* 2.

Te qui basiat , hic , Philæni ; *al.* Hæc'qui basiat , ô Philæni. *Gruter.*

Pag. 57. *lin. antepen.*

Lateris frigora trita mei ; *al.* lateris frigora tute times. *Lipsius.*

Digitized by Google

Pag. 58. *lin.* 15.

Bitunti; *al.* Butuntis. *Scriverius.* Bisuntos. *Jac. Bononiensis.*

Pag. 59. *lin. penult.*

Notatur; *al.* malè audit. *Herald.*

Pag. 60. *lin. penult.*

Dubiâ lanugine; *al.* tenerâ lanugine. *Pulmann.*

Pag. 61. *lin.* 12.

Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?
Al.
Cùm vellis culum, cui, Labiene, facis. *Pulmann.*

Ibid. lin. penult.

Spectabimus; *al.* Sperabimus. *Scriver.*

Pag. 62. *lin.* 12.

Incerta; *al.* inserta. *Salmas. Herald.*

Pag. 63. *lin.* 25.

Hæc mihi das; *al.* Hoc mihi das. *Herald.*

Pag. 64. *lin.* 7.

Quid faciat, vis scire, Lyris. Quid? Sobria fellat.
MS. Bodl. subjicit:
Gaudeo: quid facies ebria facta, Lyris?

Pag. 65. *lin. penult.*

Quid fingis; *al.* quòd lingis. *Rutgers.*

Pag. 67. *lin.* 24.

Arctat imaginibus; *al.* aptat imaginibus. *MS. Bodl.*

Pag. 69. *lin.* 9.

Illa, vel hæc mea sunt, *al.* Illa, vel hæc, mea sunt *Gruter.*

Digitized by Google

Pag. 70. *lin.* 7.

Si, quandò veniet? dicet: responde, Poëta.
Al.
Quandò venit? dicet. Tu respondeto: Poëta. *Grut.*

Pag. 74. *lin.* 17.

Titine thermis; *al.* Stertive; thermisan.... *MS. Oxoniensis.*

Pag. 75. *lin.* 8.

Victima grata; *al.* victima digna.... *MS. Bodl.*

Pag. 79. *lin.* 7.

Lomento rugas uteri quòd condere tentas....
Hoc distichon sic legit Scaliger:

Lomento, rugas uteri quo condere tentas,
Polla, tibi ventrem nonnihil abra linit.

Pag. 81. *lin.* 15.

Tibi Massica ponis; *al.* tu Massica potus. *Rader.*

Ibid. lin. 28.

Donas; *al.* damnas. *Grut.*

Pag. 82. *lin.* 27.

Scis, puto, posse meum, *al.* Sic puto posse meum. *Cod. Palat.*

Pag. 83. *lin.* 26.

Villicæ sinum, *al.* villicæ sonum. *Rob. Titius.*

Ibid. lin. 28.

Cingunt serenum, &c.
MS. antiquus sic legit:
Cinguntque circum lutei focum vernæ.

Pag.

Digitized by Google

Pag. 84. *lin.* 12.

Vimineo ferunt texto ; *al.* vimine offerunt ; *vel.* afferunt texto. *Scriver.*

Pag. 87. *lin.* 7.

Vatreno Rasinaque pigriores. . . . .
Al.
Vaterno Rasinaque pigriores. *Gruter.*
Vejentone asinaque pigriores. *Turneb. Lipſ.*
Veterno resinaque pigriores. *Ramires.*

Pag. 89. *lin.* 18.

Quæ non ſtat ; *al.* Quod non ſtat. *Cod. Palat.*

Pag. 91. *lin.* 14.

Palæſtritis ; *al.* palæſtritæ. *Lipſ.*

Pag. 93. *lin.* 22.

Cruſculumque formicæ ; *al.* crus colorque formicæ. *Gruter.*

Pag. 97. *lin.* 12.

Laſſi Bardiaces quod evocati. . . .
Sic legit Salmaſius :
Laſſi Bardaïcus quod evocati.

Pag. 100. *lin.* 23.

Pota ; *al.* rota. *Edit.* Popa. *Scriver. MS. Bodl.*

Pag. 10 . *lin.* 16.

Averſâ fronte ; *al.* averſo fonte. *Farnabius.*

Pag. 107. *lin.* 6.

Vera Grantiana ; *al.* Bera. *P. Pithœus.* Gentiana. *Salmaſius.*

Ibid. lin. 16.

Et eques ; *al.* Sed eques. *Scriver.*

Digitized by Google

Pag. 108. *lin.* 8.

Sæpe & nolentem ; *al.* Sæpeque nolentem. *Farnabl*

Pag. 109. *lin.* 10.

Arbor ; *al.* arbos. *Scriver.* uſcor. *Vulg.*

Ibid. lin. 29.

Polita cœno ; *al.* polita cœlo. *Farnab.*

Pag. 111. *lin.* 10.

Hunc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, &c.
Al.
Hunc, quem ſæpe vides inter penetralia Veſtæ,
Pallados, & templi limina, &c. *Muſambertius.*

Ibid. lin. 14.

Nudi ; *al.* nudum. *Herald.*

Ibid. lin. 15.

Cui dat latratos obvia turba cibos.
Al.
Cuique datis latrat obvia turba cibis. *Vulg.*

Ibid. lin. penult.

Tuorum ; *al.* duorum. *Gruter.* novorum. *MS. Bodl.*

Pag. 112. *lin.* 18.

Silaos ; *al.* Suellos. *Rader.*

Ibid. lin 19.

Turgentiſque lacus ; *al.* Tiruntique lacus. *MS. Bodl.* Turaſiæque lacus. *Cod. Palat.*

Pag. 113. *lin.* 11.

Littora ſacra ; *al.* littora Graja. *Gruter.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 18.

Nam plorare pudet; *al.* Non plorare pudet. *Grut.*

Pag. 114. *lin.* 10.

Lineisque ter cinctum; *al.* Lychenitisque cerytum. *Herald.*

Pag. 116. *lin.* 10.

Vilius; *al.* durius. *Ramires.*

Pag. 117. *lin.* 15.

Restem; *al.* vestem. *Ramires.*

Pag. 119. *lin.* 17.

Sigeriosque meros, *al.* Sigeriosque modò. *Musambert.*

Pag. 120. *lin.* 24.

Nec quisquam liber, nec tibi notus homo est. *Al.*
Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est. *MS. Bodl.*
Nec quisquam liber, nec tibi natus homo. *Gruter.*

Pag. 121. *lin.* 30.

Antipolitano; *al.* Antipolitani. *Farnab.*

Pag. 122. *lin. penult.*

Hoc & ipse dicit, *al.* Ohe & ipse dicit. *Herald.*

Pag. 123. *lin.* 15.

Accipias; *al.* accipies. *Vulg.*

Pag. 125. *lin.* 21.

Nostræ, Vulcane, querelæ; *al.* natæ, Volcane, querelæ. *MSS.*

Ibid lin. 24.

Patienter amet; *al.* Sapienter amet. *Rutgers.*

Pag. 126. *lin. penult.*

Perticata; *al.* pertinaci. *Vulg.*

Pag. 128. *lin.* 3.

Quid tamen hæc prosunt, quamvis, &c.

Hoc distichon sic legit MS. Bodl.

Quid tamen hæc prosunt? quamvis venerantia multis
Non prosunt: sane me tamen ista juvant.

Pag. 129. *lin.* 4.

Avidum vorata decipi scarum musca.

Al.

Avidum vorato decipi scarum musco. *Brodæus.*

Pag. 130. *lin.* 17.

Nisi te volui, meruique videre; *al.* Si te merui, voluique videre. *Farnab.* nisi te merui, voluique videre. *Vett. edd.*

Pag. 133. *lin* 18.

Poterant; *al.* possent. *Farnab.*

Pag. 139. *lin. antepen.*

Quo tibi; *al.* Quid tibi. *Farnab.*

Pag. 144. *lin.* 14

Incipient; *al.* Incipiunt. *Rader.*

Pag. 146. *lin. penult.*

Hæc est cœnula: Claudiam sequeris;
Quam nobis cupis esse tu priorem.

Al.

Hæc est cœnula. Claudiam sequeris:
Quam nobis cupis esse turpiorem. *Farnab.*

Vel:

Hæc est cœnula: credo, jam sequeris;
Jam nobis cupis esse te priorem. *Herald.*

Digitized by Google

Pag. 147. lin. penult.

An potes, & non vis? &c.

Versus istos Lipsius sic corrigit:

An potes, & non vis, rogo? Non est turpius istud
Si tibi: Dispereas Gaure pusillus homo es.

Ita verò Farnabius:

An potes, & non vis? Rogò, non est turpius istud
Sic tibi? Disperеam, Gaure, pusillus homo es.

Pag. 152. lin. 29.

Tu qui pene viros terres, & falce cinædos....
Al.
Tu qui falce viros terres, & pene cinædos. *Gronov.*

Pag. 155. lin. 6.

Tu potes & patriæ miles, & esse decus.
Al.
Tu potes & patris miles, & esse decus. *Turneb.*

Ibid. lin. 16.

Patria; *al.* patrii. *Farnab.*

Ibid. lin. antepen.

Innocens pudore; *al.* integer pudore. *Vulgg.*

Pag. 156. lin. 30.

Staturum; *al.* Saturatum. *Vulgg.*

Pag. 159. lin. 7.

Jamque hybridarum grex; *al.* Jam vernularum grex. *MS. Bodl.*

Ibid. lin. 18.

Et colla revinctus; *al.* & tempora vincta. *MS. Farnab.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 22.

Lavaris ; *al.* laveris , *Vulg.*

Ibid. lin. 29.

Micat ; *al.* vacat. *Vulgg.*

Pag. 160. *lin.* 20.

Vestræ ; *al.* nostræ. *Vulgg.*

Ibid.

Divitiæ ; *al.* deliciæ. *Farnab.*

Pag. 161. *lin.* 5.

Læctoria ; *al.* Lætoria. *Vulgg.*

Ibid. lin. 15.

Triviæ te misit ab antro ; *al.* Trivia te misit ab Anna *Vulgg.* Tyria te misit ab Anna. *Rutgers.*

Pag. 162. *lin.* 9.

Amores ; *al.* amicos. *Farnab.*

Ibid lin. 11.

Curare ; *al.* Servare. *Gruter.*

Ibid. lin. 27.

Sis licèt, ut debes, tellus, &c. *al.* Sis licèt inde sibi tellus. *Farnab.*

Pag. 163. *lin.* 13.

Fragras ; *al.* flagras. *Salmas.*

Pag. 164. *lin.* 4.

Getici ; *al.* Scythici. *Farnab.*

Ibid. lin. 11.

Ad urbes ; *al.* ad oras. *MS. Farnab.*

Pag. 166. *lin.* 8.

Finxerunt ; *al.* fixerunt. *Vulgg.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 19.

Fumantem nasum vivi; *al.* Fumantem vivi nasum. *Scriver.*

Ibid. lin. 23.

Et tacitam quæras; *al.* Et tacitus quæras. *Farnab.*

Pag. 167. *lin.* 6.

Diu liceret; *al.* diu licerent. *Gronov.*

Ibid. lin. 15.

Nec parere; *al.* non parere. *Farnab.*

Ibid. lin. 25.

Remisit; *al.* revisit.

Ibid. lin. ult.

Bassi filia; *al.* Bassæ filia. *Cod. Palat.*

Pag. 168. *lin.* 23.

Sollicitare toros; *al.* sollicitare rogos. *Farnab.*

Pag. 169. *lin.* 15.

Imus ille; *al.* unus ille. *Cod. Palat.*

Ibid. lin. 16.

Calvam trifilem semitactus; *al.* Calvam similem. *Cod. Palat.* Calvam Sileni. *Rutgers.* Semitatus. *Turneb.*

Pag. 170. *lin.* 9.

Compare ginno; *al.* compare gibbo. *MSS. Vett.*

Ibid. lin. 17.

Huic Herus medicus; *al.* Huic dicit medicus. *Cod. Palat.*

Pag. 171. *lin.* 4.

Textilibus sertis; *al.* Tonsilibus sertis. *Salmas.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 20.

Batavam; *al.* Severam. *Vulgg.*

Pag. 172. *lin.* 1.

Toto fulmine; *al.* torto fulmine. *Herald.*

Ibid. lin. 10.

Editur heu; *al.* Editur en.

Ibid. lin. 12.

Numine lævo; *al.* lumine lævo. *Junius.*

Ibid. lin. ult.

Qui mihi livet; *al.* qui mihi laudat. *Farnab.*

Pag. 173. *lin. ult.*

Non futuis; *al.* non futues. *Farnab.*

Pag. 175. *lin.* 7.

Quem timet ira comæ; *al.* quem timet ira Deæ. *Vulgg. editt.* quo tumet ira Deæ *Calderin. MS. Bodl.*

Pag 177. *lin.* 3.

Ut ipsa magni turba nesciat Circi....
Al.
Ut turba magni sæpe nesciat Circi. *Salmas.*

Ibid. lin. 17.

Si tibi: si lusus ipse triumphus amat.
Al.
Et tibi sit. Lusus ipse triumphus amat. *Rutgers.*

Pag. 178. *lin.* 23.

Ludimus innocui; scis hoc bene: jure potentis...
Al.
Ludimus innocuis verbis: hoc juro potentis. *Vulg. ed.*

Pag. 179. *lin.* 7.

Quas flevit; *al.* quam flevit.

Digitized by Google

Pag. 180. *lin. antepen.*

Ira freti; *al.* unda freti.

Pag 181. *lin.* 10.

Buccis placentæ; *al.* Dulci placenta. *Vulgg.*

Pag. 182. *lin.* 5.

Bella canenti; *al.* Bella tonanti. *Gruter.*

Ibid. lin. 19.

Lingua, facis; *al.* lingua facit. *Farnab.*

Pag. 183. *lin.* 16.

Jam piger; *al.* Impiger. *Gruter.*

Ibid. lin. 19.

Pinguescant madido tetri nidore Penates.
Al.
Pinguescant madidi læto nidore Penates. *Farnab.*

Pag. 184. *lin.* 8.

Orbe; *al.* urbe. *Vulgg.*

Ibid. lin. 17.

Das Parthis; *al.* Das Cattis.

Pag. 185. *lin.* 26.

Dejecto; *al.* Neglecto. *Cod. Palat. MS. Bodl.*

Pag. 186. *lin.* 10.

Ut de me taceam; *al.* ut de te taceam. *Farnab.*

Ibid. lin. 21.

Effundere nimbos; *al.* defendere nimbos. *Janus Guliel.*

Pag. 187. *lin.* 21.

Passus utrumque Deum; *al.* possidet umbra nemus. *Recentes edd.*

Pag. 189. *lin.* 19.

Thalia placet; *al.* Thalia tacet. *Turneb.*

Digitized by Google

Ibid lin 24.

Celeberrime Sura virorum ; *al.* celeberrime summe virorum.

Ibid. lin. 29.

Tristia cum lacrymis ; jamque peractus eras.
Al.
Tristitia, & lacrymis jamque peractus eras. *Vulgg. edd.*

Pag. 190. *lin.* 12.

Parva ; *al.* Pauca. *Cod. Palat.*

Pag. 192. *lin.* 17.

Cæsioque ; *al.* Gellioque. *Farnab.*

Pag 194. *lin.* 20.

Et niger ; *al.* Et notet. *Farnab.*

Pag. 196. *lin. antepen.*

Pectora dote madent ; *al.* Pectora voce madent.

Ibid. lin. penult.

Atticus hortus ; *al.* altus in hortis.

Pag. 197. *lin.* 1.

Per has emiseris aures ; *al.* per istas miseris aures. *Farnab.*

Ibid. lin. 3.

Pantænis ; *al.* Panthenis. *Gruter.* Parthenis. *Vulgg.*

Ibid. lin. 23.

Leves selibræ ; *al.* levesve libræ. *Cod. Palat.*

Pag. 200. *lin.* 3.

Rigido ; *al.* gelido.

Digitized by Google

Pag. 201. lin. 7.

Epigramma, Sabelle; *aliter.* Epigrammata bella. *Farnab.*

Ibid. lin. 17.

Pustulati; *al.* pusulati. *Gruter.*

Ibid. lin. 21.

Vapulet vocator; *al.* vah, pudet vocetur.

Ibid. lin. 24.

Glaucopide; *al.* lagopode, lagopece, & lagagocepe.

Pag. 205. lin. 7.

Omnia, Castor, emis: sic fiet ut omnia vendas.

Ex quibusdam exemplaribus Turnebus subjicit:

Nil uxore tamen nudius esse potest.

Pag. 207. lin. 18.

Cùm Licinî; *al.* cum Licinâ. *Cod. Palat.*

Pag. 208. lin. 5.

Nam non; *al.* Nam sunt. *Farnab.*

Ibid. lin. 28.

Calathis; *al.* cyathis. *Farnab.*

Pag. 209. lin. 2.

O quantum, Cinna, tacere potes! *al.* O quantum dicere, Cinna, potes! *MS. Farnabii.*

Ibid. lin. penult.

Nec te sic; *al.* nisi te sic. *Gruter.*

Pag. 210. lin. 26.

Et ditant Latias; *aliter.* Et dicant Latiai. *Theod. Marcilius.*

Digitized by Google

Pag. 212. *lin.* 18.

Stent astra licebit; *al.* Sint astra licebit.

Pag. 213. *lin ult.*

Calabris culta; *al.* Calabri culta. *Gronov.*

Pag. 214. *lin.* 2.

Lavit aqua; *al.* lanitone. *Cod. Palat.* lavit ove. *Rutgers.*

Ibid. lin. 18.

Cum Pallatina; *al.* Culta Palatina. *MS. Farnab.*

Pag. 215. *lin.* 14.

Permissâque diu; *al.* Permissâque sibi. *Vulgg.*

Ibid. lin. 25.

An magis astuti derasa est ungue ministri
  Bractea; de fulcro quod reor esse tuo?

Al.

An magis astuti derasa est ungue ministri,
  Bractea de fulcro quam reor esse tuo? *Edit. quidam.*

Pag. 219. *lin.* 17.

Superbus; *al.* Superbos. *Scriver.* Superbum. *Cod. Palat.*

Ibid. lin antepen.

Quanta tua est probitas, quanta est infantia formæ...

Al.

Tanta tua est probitas, quanta est præstantia formæ. *Farnab.*

Pag. 220. *lin.* 1.

Dorosque; *al.* Dorisque. *Scriver.*

Ibid. lin. 2.

Te Cybele totum mallet habere Phryga.

Al.

Te Cybele secum mallet habere Phryge. *Brodæus.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 4.

Sed durus; *al.* Securus. *Farnab.*

Pag. 221. *lin.* 25.

Sed tua, Cefte, manus; *al.* Sed tua certa manus. *Gruter.*

Ibid. lin 28.

Inftanti; *al.* Inftantis. *Junius & Gruterus.*

Pag. 223. *lin.* 2.

Quem fparfit; *al.* quem fpargit. *Farnab.*

Ibid. lin. 3.

Unda jubæ; *al.* umbra jubæ. *MS. Bodl.*

Ibid. lin. ult.

Marfus ero; *al.* Marcus ero. *Herald.*

Pag. 224. *lin.* 5.

Laxi; *al.* fracti. *Vulgg.*

Ibid. lin. 15.

Contentum; *al.* contemptum. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Lacuna patet; *al.* lacuna fedet. *Vulgg.*

Ibid. lin. 18.

Piperata; *al.* piceata. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Sefquipedem; *al.* fefquipede. *Vulgg.*

Pag. 226. *lin.* 19.

Stat facer, & domitis gentibus arcus ovat.
Al.
Stat facer edomitis gentibus arcus ovans. *Farnab.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 27.

Pro noſtro ; *al.* Pro veſtro. *Cod. Palat.*

Pag. 228. *lin. antepen.*

Paterna ; *al.* patria. *Farnab.*

Pag. 229. *lin.* 27.

Ferre lacernam ; *al.* ferre lucernam. *Vulgg.*

Pag. 232. *lin.* 7.

Quòd Domino ; *al.* qui Domino. *Farnab.*

Tom. II.

Pag. 3. *lin.* 22.

Aureolis ; *al.* Æreolis: *Rutgers.*

Pag. 4. *lin.* 1.

Populos habebunt ; *al.* Populus habebunt. *Gruter.*

Ibid. lin. 18.

Jam curæ ; *al.* jam cunæ. *Farnab.*

Pag. 5. *lin. penult.*

Tibi, *al.* mihi. *Vulgg.*

Pag. 6. *lin.* 27.

Ille puer totâ Domino gratiſſimus aulâ...
Al.
Ille puer tantæ Domino gratiſſimus aulæ. *Editt. quidam.*

Pag. 7. *lin.* 5.

Sua vota ; *al.* rata vota. *Jan. Gulielm.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 8.

Tota fuit; *al.* tuta fuit. *Cod. Palat.*

Ibid. lin. penult.

Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ....
Al.
O felix! Quantis sonuit vagitibus, & quas. *Cod. Pal. & Edit. omn. antiquissima.*

Pag. 8. lin. 15.

Ob hoc; *al.* ob hæc. *Gruter.*

Ibid. lin. 16.

Propter quod; *al.* Propter quæ. *Gruter.*

Ibid. lin. 26.

Velim; *al.* velis, *vel* velit.

Pag. 9. lin. 29.

Pallida donabit glaucia; *al.* Pallia donabit glaucina. *Vulgg.*

Pag. 11. lin. 6.

Mensibus; *al.* messibus. *Scriver.*

Pag. 12. lin. 10.

Burdigali; *al.* Bridegalæ. *MSS. omnes.*

Ibid. lin 18.

Templa poli; *al.* templa tholi. *Edd. quidam.*

Pag. 13. lin. 18.

Non ego; *al.* Non nego. *Rutgers.*

Ibid. lin. ult.

Lusca; *al.* cæca. *Gruter.* surda. *Scriver.*

Pag. 14. lin. 17.

Sancta mei; *al.* Santonici. *Vulgg.*

Digitized by Google

Ibid. lin. ult.

In littore; *al.* à litore *Farnab.*

Pag. 15. *lin.* 16.

Sic marinis; *al.* Sic Myrinis. *Rader.* Semurinis. *Jos. Scal.*

Ibid. lin. 28.

De Statuâ Herculis; *al.* De Herculis sigillo apud Vindicem. *Scriverius.* De Lysippo Sculptore. *MS. Bodl.*

Pag. 16. *lin.* 1.

Non est Fama recens, nec nostri gloria cœli.
Al.
Non est forma recens, nec nostri gloria secli. *Herald.*

Ibid lin. 13.

Alcides modò Vindicem rogabam.
Al.
Alcidem modò Vindicis rogabam. *Farnab.*

Ibid. lin. 22.

Tuleris, *al.* tuleras. *Cod. Palat.*

Pag. 17. *lin.* 2.

Dum tantùm ædificet; *al.* Dum tamen ædificet. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Quam mens edidicit; *al.* Quamque mens didicit. *Cod. Palat.*

Pag. 18. *lin.* 16.

Puerum; *al.* luteum. *Farnab.*

Pag. 19. *lin.* 14.

Levis traheretur; *al.* vadis traheretur. *Vulgg.*

Pag.

Digitized by Google

Pag, 20. *lin*. 13.

Dum vultu lubricus ; *aliter*. dum vultus lubricus *Farnab*.

Pag. 21. *lin*. 21.

Vitro ; *al*. nitro. *Gruter*.

Ibid. *lin*. 27.

Mensâ quæsivit in omni ; *al*. mensas quæsivit in omnes *Vulgg*.

Pag. 22. *lin*. 22.

Latior umbra ; *al*. lætior umbra. *Vulgg*.

Ibid. *lin*. 23.

Dejecta ; *al*. delecta. *Vulgg*. detecta. *Gruter*.

Pag. 25. *lin*. 5.

Portitor Helles, *al*. proditor Helles. *Farnab*.

Pag. 26. *lin*. 3.

Vittate ; *al*. redimite, *Farnab*.

Ibid. *lin*. 13.

Decepti rura ; *al*. defuncti rura. *Vulgg*.

Ibid. *lin*. 24.

Prima figura ? *al*. parva figura. *Gronov*.

Pag. 27. *lin*. 15.

Cultros ; *al*. cultus, *vel*. vultus. *Farnab*.

Pag. 28. *lin*. 3.

Turbamque priorum ; *al*. turbamque priorem. *Cod*. *Palat*.

Pag. 29. *lin*. 13.

Rhœtus ; *al*. Mœsus. *Scriver*.

Digitized by Google

Ibid. lin. 21.

Languidior nostri si quandò est Paullus Atili... *Al.*
Languidior noster si quandò est Paullus, Atili. *Lypsius.*

Pag. 30. *lin.* 10. & 11.

. . . . Modò liberum esse jussi
Nastam; (servulus est mihi paternus)
Al.
. . . . Modò liberum esse jussi
Zonam: servus is est mihi paternus. *Vulgg.*

Ibid. lin. ult.

Pertundas glaciem; *al.* Perfundas glaciem. *Farnab.*

Pag. 32. *lin.* 1.

Quòd nec manè vomis; *al.* Quòd nec villa vomis. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Santonicâ; *al.* Sardoâ. *Scriver.*

Pag. 33. *lin.* 23.

Pluvia profuit; *al.* pluvia proffluit. *Vulgg.*

Ibid. lin. penult.

Pacis alumna; *al.* pacis amica. *Farnab.*

Pag. 34. *lin.* 7.

. . . . an fonte bibatur
Qui fluit, an pigro cui stupet unda lacu.
Al.
. . . . à fonte bibatur
Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu. *Farnab.*

Ibid. lin. 22.

Caraque; *al.* aurea. *Farnab.* raraque. *Cod. Palat.*

Digitized by Google

Pag. 35. *lin.* 3.

Sæpe recusatos parcus duxisse triumphos.
Al.
Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos. *Farnab.*

Ibid. lin. 18.

Nupta Lacæna ; *al.* nuda Lacæna. *Scriver.*

Ibid, lin. 23.

In Idam ; *al.* in urbem. *Farnab.*

Pag. 36. *lin.* 18.

Nigra ; *al.* Nigra. *Vulgg.*

Ibid. lin. 22.

Ac secula prosunt ; *al.* nec secula præsunt. *Farnab.*

Pag. 37. *lin.* 10.

Constare gratis cùm silentium possit ?
Al.
Cùm stare gratis cum silentio possim. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Athys ; *al.* Attis. *Salmas.*

Ibid. lin. 21.

Quod possit dicere vita, Meum est ; *al.* quod possit dicere jure, Meum est. *Farnab.*

Ibid. lin. 30.

Per urbem ; *al.* per orbem. *Rader.*

Pag. 39. *lin.* 25.

Dimisit ; *al.* Divisit. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Ut [illegible], *al.* ut minimulum. *Salmas.*

Digitized by Google

Pag. 40. *lin.* 7.

Permitto; *al.* dimitto. *Vulgg.* præmitto. *Scriver.*

Ibid. lin. 14.

Livebitque tuis pallida turba genis.
Al.
Libabitque tuas pallida turba genas. *Farnab.*

Pag. 41. *lin.* 4.

Argenti venit quandò selibra mihi?
Al.
Argenti quandò missa selibra mihi est. *Palat. Vulg.*

Pag. 43. *lin.* 20.

Et tutos; *al.* & totos. *Vulgg.*

Pag. 44. *lin.* 2.

Bis precor; *al.* ter, precor. *Vulgg.*

Ibid. lin. 4.

Tribus areis; *al.* tribus aureis. *Rader.*

Ibid. lin. 6.

Post hæc tempora, nec diem rogabo.
Al.
Post hunc nec horam, nec diem rogabo. *Cod. Palat.*
Post hunc Nestora nec diem rogabo. *Gruter.*

Pag. 46. *lin.* 11.

Permittis; *al.* permittit. *Vulgg.*

Ibid. lin. 18.

Mille trecentis; *al.* mille ducentis.

Pag. 47. *lin.* 5.

Consoceri claros; *al.* cum soceri claros. *Farnab.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 19.

Totum servare; *al.* tortum servare. *Scalig.*

Ibid. lin. 20.

Et (liceat tantùm vera probare) potes.
Al.
Ut liceat tantum; vera probare potes. *Farnab.*

Pag. 48. *lin.* 30.

Et fatuum; *al.* Et fatuam. *Farnab.*

Pag. 49. *lin.* 4.

Capta mele; *al.* capta male. *Cod. Palat.*

Pag. 52. *lin.* 11.

Sectile porrum; *al.* tonsile porrum. *Vulgg.*

Ibid. lin. 12.

Nec deest ructatrix mentha; *al.* Nec destupratrix mentha; *vel.* Nec deest stupratrix mentha.

Ibid. lin. 15.

Gustus in his; *al.* Gastus in his. *Cod. Palat.*

Pag. 53. *lin.* 23.

Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abstulit!
Al.
Quos, Faustine, dies, quales tibi Roma Ravennæ
Abstulit! *MS. Bodl.*

Pag. 55. *lin.* 22.

Mactea; *al.* mattea, *vel.* mattya.

Ibid. lin. 24.

Sine pane; *al.* sine pene, *vel.* sine penne.

Pag. 56. *lin.* 9.

Chorus mensæ; *al.* chorus Musæ. *Lipsius.*

Ibid. lin. 14.

Cirrata loris ; *al.* Scuticaque loris. *Farnab.*

Ibid. lin. 23.

Spectata est vita ; *al.* Spectata est vitta. *Lypfius.*

Ibid. lin. 31.

Si, Polla, libellos ; *al.* si fortè libellos. *Cod. Palat.*

Pag. 57. *lin.* 25.

Polluit igne ; *al.* polluit ungue. *Farnab.*

Pag. 58. *lin.* 13.

Ζωὴ καὶ ψυχὴ lascivum congeris usque.
Al.
Κύριέμου, μέλιμου, ψυχήμου, congeris usque. *Gronov.*

Ibid. lin. 20.

Lais eris ; *al.* Thaïs eris. *Farnab.*

Pag. 61. *lin.* 30.

Debuit ille ; *al.* debuit illa. *Farnab.*

Pag. 62. *lin.* 6.

Udo Dalmata gaudio sequêris.
Al.
Hunc udo Celta gaudio sequêris. *Farnab.*

Ibid. lin. 9.

Feretur illinc ; *al.* feretur illic. *Farnab.*

Ibid. lin. 23.

Consule Torquato vici fuit ille magister.
Al.
Consul Torquatus, vici fuit ille magister. *Farnab.*

Ibid. lin. 31.

Imo ducit ; *al.* imo promit. *Farnab.*

Digitized by Google

Pag. 63. lin. 10.

Togatus ero; *al.* togatus eo. *Vulgg.*

Ibid. lin. 26. & 27.

Cidæ ſtare putabis Hermerotem.
Vis te ſimpliciùs ſenem fateri....
Al.
Sic adſtare putabis Hermerotem.
Vis tu ſimpliciùs? ſenem fatere. *Herald.*

Pag. 65. lin. 23.

In Ligellam; *al.* In Ligeiam. *Cod. Palat.*

Pag. 66. lin. 21.

Veſter Martialis; *al.* noſter Martialis. *Farnab.*

Ibid. lin. antepen.

Culta toga; *al.* ſuta togâ. *Vulgg.*

Pag. 67. lin. 23. & 24.

. . . . Conturbatorque macellus:
Menſa ibi divitiis ruris operta fui.
Al.
. . . . Conturbatrixque macelli
Menſa, ibi divitiis ruris operta fui. *Vulgg.*

Pag. 68. lin. 15.

Dolor hic; *al.* Pudor hic. *Farnab.*

Pag. 69. lin. 12.

Quem Salo; *al.* quos Salo. *Vulgg.*

Pag. 70. lin. 5.

Succeſſus ſpatio paret ſalubri....
Al.
Seceſſus precio paret ſelibræ. *Rutgers.*

Digitized by Google

Pag. 72. *lin.* 1.

Bona Saturnalia; *al.* Iô Saturnalia. *Farnab.*

Ibid. lin. 2.

Nerva, licet; *al.* Nerva, libet. *MS.* Bodl.

Ibid. lin. 20.

Hæres; *al.* Heros. *Vulgg.*

Pag. 73. *lin.* 5.

Pro libertate; *al.* præ libertate. *Lipsius.*

Pag. 74. *lin.* 2.

Cæsar Circeios; *al.* Cæsar Circæos.

Ibid. lin. 15.

Hesterni; *al.* externi. *Farnab.*

Ibid. lin. 16.

Quòd curvo; *al.* Corycio. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Apelleâ; *al.* Apollineâ. *Vulgg.*

Pag. 78. *lin.* 21.

De pthisíeo; *al.* Deliaco, *vel.* Delphitico.

Ibid. lin. 22.

Culcita Leuconico quàm viduata suo.
Al.
Culcita quàm, plumâ quæ viduata sua est. *Pulmann.*

Pag. 79. *lin* 24.

Ad Labullum; *al.* Ad Fabullum. *Cod. Palat.*

Pag. 80. *lin.* 21.

Amica gari; *al.* amica dare. *Farnab.*

Ibid.

Digitized by Google

Ibid. lin. 24.

Parapſide ; *al.* paropſide. *Farnab.*

Ibid. lin. penult.

Nunc tu velle ; *al.* Num tu velle. *MS. Bodl.*

Pag. 81. lin. 3.

Invaſit medici Naſica phreneticus Aucti....
Al.
Invaſit medicum Naſica phreneticus Aucte. *Vulgg.*
Invaſit medicum ficâ nephriticus, Aucte. *Farnab.*

Pag. 82. lin. 3.

Ut condat ; *al.* Ut credat. *Gruter.*

Ibid. lin. 4.

In ruta folium Capelliana.
Al.
In rutæ folium Capellianæ. *Farnab.*

Pag. 85. lin. 12.

Grandi cum Ganymede ; *al.* gracili cum Ganymede. *Farnab.*

Pag. 86. lin. 8.

In medios ; *al.* & medios *Farnab.*

Pag. 87. lin. 1.

Silius optatæ ſuccurrere cenſuit umbræ.
Al.
Silius Andino tandem ſuccurrit agello. *Vulgg.*

Ibid. lin. 2.

Silius & vatem, non minor ipſe, colit.
Al.
Silius & vatem, non minor ipſe, tulit. *Farnab.*
Silius ætatem, non minor ipſe, tulit. *Barthius.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 28.

Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Al.
Conditio melior si tibi nulla, venit. *Vulgg.*

Pag. 88. lin. 4.

Massa recocta; *al.* massa coacta. *Gruter.*

Ibid. lin. 16.

Quàm Latiæ; *al.* cur Latiæ. *Farnab.*

Ibid. lin 20.

Quòd sperat generos, quòdque puella nurus.
Al.
Quot sperat generos, quotque puella nurus. *Vulgg.*

Pag. 89. lin. 22.

Leuconicis; *al.* Lingonicis. *Vulgg.*

Ibid. lin. 23.

Purpura pexa; *al.* purpura texta. *Farnab.*

Pag. 90. lin. 1.

Nectare vivit; *al.* nectare vivo. *Scriver.*

Ibid. lin. 2.

Cruda; *al.* thura. *Farnab.*

Ibid. lin. 7.

Tentumque; *al.* certumque, *vel.* tecumque.

Ibid. lin. antepen.

Senem Peliam; *al.* Senem Pylium. *Farnab.*

Pag. 91. lin. 4.

Possetis; *al.* velletis. *Farnab.*

Pag. 94. lin. 3.

Vocat pipinnam; *al.* ypratne penem, *Scriver.* Vocat

bipennam. *Turneb.* vocat vepenem. *Jan. Parrhasius* & *Cal. Rhodig.* vocat pisinnam. *Rutgers.*

Pag. 95. *lin.* 10.

Virgo paratur ; *al.* virgo parata est. *Farnab.*

Ibid. lin. 24.

Non est ista viæ ; *al.* Non est ista quidem. *Vulgg.*

Ibid. lin. ult.

Improbum votum ; *al.* improbi votum. *Farnab.*

Pag. 96. *lin.* 8.

Hic utilis annis ; *al.* hic inutilis annis. *Farnab.*

Pag. 98. *lin.* 11.

Res carmine major habetur ; *al.* quod carmine majus habetur. *Farnab.*

Ibid. lin. 16.

Si scis ; *al.* ni scis, *vel.* nisi scis.

Ibid. lin. 19.

Æolidos Canace ; *al.* Æolis heu Canace. *Vulgg.*

Pag. 99. *lin.* 15.

Quòd tu ; *al.* quòd dum. *Rutgers.*

Ibid lin. 24.

In folium puta te ; *al.* In folio puto te. *Farnab.*

Pag. 100. *lin.* 10.

Pustulæque ; *al.* pusulæve.

Ibid. lin. 21.

Senive fasces ; *al.* Sævique fasces. *Farnab.*

Digitized by Google

Pag. 102. *lin.* 10.

At mihi nulla satis nuda puella jacet.
Al.
At mihi nuda satis nulla puella patet. *Farnab.*

Ibid. lin. 31.

Si vacas habere; *al.* si vacabit hora. *Farnab.*

Pag. 105. *lin.* 19.

Ibis, iô; *al.* Ibis tu. *Vulgg.*

Ibid. lin. 21.

Terra potens; *al.* terra parens.

Ibid. lin. 23.

Domus una; *al.* domus alta. *Farnab.*

Pag. 106. *lin.* 12.

Jus mihi pigritiæ; *al.* munera pigritiæ. *Farnab.*

Pag. 109. *lin.* 21.

Non abeat quereris febris; *al.* Non abeat febris ? quæris. *Farnab.*

Ibid. lin. penult.

Cùm sit tam pulchrè, cùm tam bene vivat apud te...?
Al.
Cùm sit tam pulcrè, tam bellè vivat apud te. *Farnab.*
Cùm sit ei pulchrè, cùm tam bene vivat apud te. *Vulgg.*

Pag. 110. *lin.* 13.

Boterdum; *al.* Bothrodum.

Ibid. lin. 15.

Ingenti; *al.* Urgenti. *Grut.* Ingentis. *Cod. Palat.*

Pag. 111. *lin.* 11.

Certabit; *al.* Certarit. *Farnab.*

Ibid. lin. 13.

Nec citò ridèbit peregrini gloria partûs.

Al.

Te citò ridebit peregrinus Clodia partus. *Jos. Scalig.*

Ibid. lin. ult.

Æliani ; *al.* Hadriani. *Vulgg.*

Pag. 112. *lin.* 30.

Nec venit ablatis; *al.* Nec venit adlatis. *Jac. Bongarsius,*

Ibid. lin. ult.

Non ego : malo famem ; *al.* non ego malo famem ?

Pag. 113. *lin.* 1.

Quàm sit ; *al.* Cùm sit. *Vulgg.* Cur sit. *Farnab.*

Pag. 114. *lin.* 14.

Domestica lymphis; *al.* domestica Nymphis. *Cod. Pal.*

Ibid. lin. 16.

Munera sunt dominæ ; post septima lustra reverso...

Al.

Munera sunt domino post septima lustra reverso. *Vulg.*

Pag. 115. *lin.* 2.

Foco virenti ; *al.* Focum ferentis. *Farnab.*

Ibid. lin. ult.

Dicere percisum ; *al.* Dicere præcisum. *Farnab.*

Pag. 117. *lin. ult.*

Novæ figuræ ; *al.* novem figuræ. *Scriver.*

Pag. 118. *lin.* 2.

Quo Symplegade ; *al.* Quo Symplegmate. *Farnab.*

Ibid. lin. 12.

Cum lepido ; *al.* cum tenero. *Farnab.*

Pag. 120. *lin.* 15.

Fabullum , quid ; *al.* Fabullinum. *Scriver.*

Digitized by Google

Ibid. lin. 16.

Homo bonus; *al.* bonus homo. *Farnab.*

Ibid. lin. 26.

Illa virum voluit nec repetita sequi.
Al.
Noluit illa virum vel repetita sequi. *Vulgg.*

Pag. 121. lin. 4.

Paterve; *al.* Paterne.

Pag. 122. lin. 17.

Paludis; *al.* balteis. *Turneb.* balneis. *Salmas.*

Ibid. lin. 31.

Latus essedo; *al.* clausus essedo. *Farnab.*

Pag. 123. lin. 16.

Pediculosi; *al.* periculosi. *Brodæus.*

Ibid. lin. 29.

Natali pallere suo, ne calda Sabello...
Al.
Natali pallere tuo ne calda, Sabelle. *Brodæus.*

Pag. 124. lin. 2.

Sponte tua; *al.* sponte sua. *Cod. Palat.*

Ibid. lin. 3.

Quæ te; *al.* Quæ tibi. *Cod. Palat.*

Ibid lin. 21.

Fulmine digna; *al.* fulmine digni. *Cod. Palat.*

Pag. 125. lin. 26.

Pondus acre; *al.* pondus octo. *Farn.* pondus ære. *Vulg.*

Pag. 127. lin. 6.

Nudorum; *al.* Udorum. *Farnab.*

Digitized by Google

Pag. 128. *lin.* 6.

Sed gemmis; *al.* Sed geminus. *Farnab.*

Ibid. lin. 9.

Potat conviva; *al.* poteat conviva. *Scriver.*

Ibid. lin. 25.

Vigessi; *al.* vicessis. *Salmas.*

Ibid. lin. ult.

Riserunt homines; *al.* Riserunt comites. *Farnab.*

Pag. 177. *lin.* 7.

Lævia prosunt; *al.* linea prosunt.

Ibid. lin. 20.

Callaïcas; *al.* Callaïnas. *Vulgg.*

Pag. 178. *lin.* 19.

Cosmi folio; *al.* nardi folio. *Farnab.*

Ibid. lin. 24.

Te congelat; *al.* te contegat. *Scriver.*

Pag. 180. *lin.* 16.

Vellera Leuconicis; *al.* Vellera Lingonicis.

Ibid. lin. penult.

Fraudata tumeat facilis tibi culcita pluma.
Al.
Frondata tumeat, &c. *Edd. quidam.*
Fraudata tumeat fragilis tibi culcita mula. *Gronov.*

Pag. 181. *lin.* 11.

Perdidit ipse; *al.* prodidit ipse. *Gronov.*

Pag. 182. *lin.* 1.

Hæc illi; *al.* Hoc illi. *Vulgg.*

Pag. 183. *lin. ult.*

Nugis solvere; *al.* foriis solvete. *Lipsius.*

Digitized by Google

Pag. 184. *lin.* 8.

Ne nucibus positis ARMA VIRUMQUE legas.
Al.
Ne nugis positis ARMA VIRUMQUE canas. *Farnab.*

Pag. 185. *lin.* 23.

Hæc, tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit....
Al.
Hæc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt. *Farnab.*

Pag. 186. *lin.* 4.

Pagina tota; *al.* pagina prima. *Vulgg.*

Ibid. lin. 16.

Succumbere novit; *al.* Succumbere non vult. *Edd. quidam.*

Ibid. lin. 26.

Masturbatorem; *al.* Mastupratorem. *Vulgg.*

Pag. 189. *lin.* 4.

Accipe cor quod habes; *al.* accipe cor quod abest. *Lysius.* accipe cor bubulum. *Torrentin.*

Ibid. lin. 7. & 8.

Non satis est ars sola coco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.
Al.
Non satis est ars sola coco, servire palato,
Atque cocus domini debet habere gulam. *Turneb.*
Non satis est ars sola coco. Servire palatum
Nolo-cocus domini debet habere gulam. *Optim. Codd.*

FINIS.

Digitized by Google

SCRIPTORUM VETERUM
AC RECENTIORUM QUORUMDAM
DE
M. VAL. MARTIALE
TESTIMONIA.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epiſtola Lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SUO, S.

AUdio Valerium Martialem deceſſiſſe, & moleſtè fero. Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qui plurimùm in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis; nec candoris minùs. Proſequutus eram viatico ſecedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis, quos de me compoſuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel ſingulorum laudes, vel urbium ſcripſerant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare. Noſtris verò temporibus, ut alia ſpecioſa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam poſtquam deſiimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus Quæris qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſum volumen, niſi quoſdam tenerem. Tu, ſi placuerint hi, cæteros in libro requires. (Lib. X. Epigr. XIX.) *Alloquitur Muſam; mandat ut domum meam in Eſquiliis quærat, adeat reverenter:*

Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod secula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, cùm furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritòne eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissimè, & nunc, ut amicissimum, defunctum esse doleo? Dedit enim mihi, quantùm maximè potuit, daturus ampliùs, si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus, quàm gloria, laus & æternitas? At non erunt æterna, quæ scripsit? Non erunt fortasse: ille tamen scripsit, tanquam futura. Vale.

Sollius Sidonius Apollinaris, Carm. IX.

Non Gætulicus hic tibi legetur,
Non Marsus, Pedo, Silius, Tibullus,
Aut mordax sine fine Martialis.

Idem Carm. XXIII.

Quid celsos Senecas loquar, vel illum,
Quem dat Bilbilis alta Martialem,
Terrarum indigenas Ibericarum?

Ælius Spartianus, in Histor. Augusta.

Idem (Ælius Verus) *Ovidii libros amorum in lecto semper habuisse; idem Martialem, Epigrammaticum Poëtam, Virgilium suum dixisse* (fertur.)

Ælius Lampridius, in Alexandri Severi Vita.

Leporem quotidie habuit, venationem frequentem; sed eam cum amicis dividebat, & his maximè, quos

scriebat per se non habere. Nec divitibus quicquam talium munerum misit; sed ab his semper accepit. Et quòd ille leporem quotidie haberet, jocus Poëticus emersit, idcircò quòd multi septem diebus pulchros esse dicunt eos, qui leporem comederint, ut Martialis Coci epigramma significat, quod contra quandam Gelliam scripsit hujusmodi: (Lib. V. Epigr. 29.)

Cùm leporem mittis, semper mihi, Gellia, mandas,
 Septem formosus, Marce, diebus eris.
Si verum dicis, si verum, Gellia, mandas,
 Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

Sed hos versus Martialis in eam, quæ deformis esset, composuit; Poëta verò temporum Alexandri hæc in eum dixit:

Pulchrum quòd vides esse nostrum regem,
Quem Syrum sua detulit propago,
Venatus facit, & lepus comesus,
Ex quo continuum capit leporem.

Jovianus Pontanus, de Sermone Lib. III. Cap. XVIII.

Valerius Martialis artificiosissimus Epigrammatum scriptor, ita in iis quidem jocatus est, ut frequentiùs carpat, quàm delectet: tametsi è demorsione ipsa delectatio quoque paritur. Adhæc dictis ejus partim occultissima quædam insunt spicula, &c. sunt tamen dicta ejus in universum arguta, subtiliterque conquisita & abstrusa sententiæ, eædemque raræ, salsæ, aculeatæ; inventiones verò maximè acutæ: verba autem præcipuè accommodata, quæque non prima tantùm facie, atque in ipso explicatu, lectorem alliciant atque auditorem: verùm quæ in ejus animo relinquant tacitam quandam quasi subtitillationem.

Digitized by Google

Joannnes Sarisberienfis, Curial. Nugar. Lib. VII. Cap. XII.

Poëticum illum te subitò miraberis invenisse pictorem qui ad omnia, quæ necessitas exigit, scit fortasse simulare cupressum. Desipit ita Rufus in Nævia, à qua eum, teste Coquo, nullus casus avertit. Nam

Quidquid agit Rufus, nihil eft nifi Nævia Rufo;
Si gaudet, fi flet, fi tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, pofcit, negat, innuit, una eft
Nævia: fi non fit Nævia, mutus erit.

Lib. I. *Epigr.* LXVIII.

Idem Lib. VIII. Cap. VI.

Peregrinos odores non nisi dissolutis & amatoribus convenire, Comicus & Coquus docent.

Idem Lib. eod. Cap. XIII.

Nam fænerator, ut plus recipiat interdum aliquid prælargitur. Unde Coquus:

Munera quòd fenibus viduifque, &c.

Epigr. LVI. *lib.* IV.

Vetus Gloffarium Latinum.

Petafo, Petafonis; *perna, baconus. Martialis Coquus:*
Et pultem dubiam cum petafone voras.

Extat Lib. III. *Epigr.* LXXVII. *ubi vulgò*, Et pulpam dubio.

Laudatur ab eodem Glossographo etiam alibi, & sub Martialis Coqui *nomine præterea funginum hoc Distichon:*

Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti caufa fuere tui.

Angelus Politianus, Mifcellan. Cap. VI.

Nimis enim foret insubidus Poëta: quod nefas credere.

Digitized by Google

Item Cap. LII.

Sanè per totum Epigramma signatè usus est verbis argutissimus Poëta, &c. ut sit hoc Epigrammate nihil utique pensitatius.

Idem in Declamatione pro Quintiliano.

Ut ab ingeniosissimo Latinorum Epigrammatum poëta, & vagæ juventutis moderator, & Romanæ gloria togæ *verè meruerit appellari.*

Julius Cæsar Scaliger, Poëtic. Lib. III. Cap. CXXVI.

Epigrammatis virtutes peculiares, brevitas & argutia: hanc Catullus non semper est assecutus, Martialis, Poëta argutissimus, nusquam omisit.

Idem lib. VI.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. Multa sunt ejus Epigrammata divina; in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est: versus verò candidi, numerosi, pleni, denique optimi.

M. Antonius Muretus in Commentar. ad Catullum. (*Iniquus in Martialem Censor.*)

Romani & seriùs attigerunt Poëticam, & coluerunt negligentiùs, & minimè longo tempore in rectè scribendorum poëmatum via perstiterunt. Si quidem cùm à rudibus apud eos Poëtica profecta principiis, tandem per multos gradus ad Virgilium pervenisset; quo ego homine nihil statuo fieri potuisse divinius: ita postea cœpere ingenia in deterius labi; ut mirum sit, quanta quàm brevi tempore sit consecuta mutatio. Hispani poëtæ præcipuè & Romani sermonis elegantiam contaminarunt, &, cùm inflatum quoddam & tumidum, & gentis suæ moribus congruens, invenissent orationis genus,

Digitized by Google

averterunt exemplo suo cæteros à recta illa & simplici, in qua præcipua Poëtarum sita laus est, & in quam superiores omni studio incubuerant, imitatione naturæ. Itaque ferè post Augusti tempora, ut quisque maximè versum inflaverat, sententiam maximè contorserat, eo denique modo locutus fuerat, quo nemo serio soleret loqui, ita in pretio haberi cœpit. Quin etiam fucatus ille splendor, & adulterina eloquentiæ species, ita nonnullorum, qui veræ eloquentiæ gustum non habent, occæcavit animos, ut his quoque temporibus exstiterint Hispani duo, homines cæteroqui & imprimis eruditi, & scriptis editis nobiles, quorum alter Lucanum Virgilio, alter Martialem Catullo anteponere veritus non est. Quorum ab utroque ita dissentio, ut si quis Deus potestatem mihi optionemque faciat, non dicam Virgilii, (cui videor injuriam facere, si eum ullo modo cum cæteris comparem) sed Ennii alicujus, aut Furii, quàm Lucani, multò similem in scribendo esse me malim. Inter Martialis autem & Catulli scripta tantùm interesse arbitror, quantùm inter dicta scurræ alicujus de trivio, & inter liberales ingenui hominis jocos, multo urbanitatis aspersos sale. Neque verò negaverim, multa in Martiale quoque non inscienter dicta reperiri: sed profectò deteriorum longè numerus major est. Latinæ quidem orationis nativa illa, minimèque quasi pigmentis infuscata germanitas, in Martiale nulla est; in Catullo præcipua. Iis de caussis cùm ab illo altero, nescio quo modo, semper abhorruissem, Catullum contrà nunquam non mirabiliter amavi, &c.

Adrianus Turnebus, Adverſ. Lib. VIII. Cap. IV.

Quid vetat attingere festivissimi Poëtæ Martialis lusus, atque in his operam ludere? Non semper supercilia adducenda sunt.

Idem. Lib. XIII. Cap. XIX.

Cùm à lepidissimo Poëta (nec enim illis aßentior, qui scurram ineptum eum appellant, neque satis elegante Musa libros epigrammatum scripsisse autumant) lib. III. *Epigr.* XCIII. *canitur,*

Admittat inter bustuarias mœchas, *&c.*

Justus Lipsius, I. Epistolic. Quæst. Epist. V.

Quid censes tu? non meliùs de Martiale Scaliger judicavit, qui versus eos candidos, numerosos, plenos, epigrammata multa divina dicit, quàm ille, qui scurram de trivio appellat? Nollem excidisset viro magno hoc judicium judicii dissimile, &c.

Idem de Amphit. cap. XV.

Designatorum *facetè sæpe meminit acutus & capitalis ille Hispanus.*

Sinistra quædam judicia infelicium criticorum de Martiale.

RAPHAEL VOLATERRANUS, Commentariorum Urbanorum Lib. XVII.

M. Val. Martialis, *Poëta Epigrammatum, è Bilbili oppido Celtiberiæ. Romæ annos triginta commoratus, in Hispaniam demum revertit, pauper admodùm, & viatico à Plinio nepote, ut in ejus Epistola declaratur, adjutus. Amicos coluit Stellam, Silium Italicum. Adscitus & in ordinem Equestrem, & jura trium liberorum adeptus est. Reliquit Epigrammatum librum omninò rejiciendum, quippe qui neque elegantiæ Latinæ, neque moribus prosit.*

Digitized by Google

PAULUS JOVIUS,
In Elogiis Virorum litteris Illustrium, in Marco Antonio Casanova.

M. Ant. Casanova, Comense patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipsa Roma, severæ auris judicio superba, nec unquam in confesso pudore poëtis adulatrix: quòd lepida, & salsis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni casta tamen puritas, ac in numero sæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo prætenero poëta conspicitur: cùm ingeniosè mordaci & impuro Martiali persimilis esse mallet, ut una præsertim per acutæ circumductæque sententiæ gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAUGERIUS,
Auctore in iisdem Elogiis P. Jovio.

Cùm Epigrammata præstanti judicio lepidissimè scriberet, non salsis aculeatisque finibus, sed tenera illa & prædulci prisca suavitate claudebat; adeò Martiali severus hostis, ut quotannis, stato die Musis dicato, multa ejus volumina, tanquam impura, cum exsecratione Vulcano dicarentur.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google